

WERKINGSVERSLAG 2009

SAMENWERKINGSAKKOORD VAN 19 SEPTEMBER 2005

HOUDENDE OPRICHTING VAN EEN NATIONALE COMMISSIE VOOR DE RECHTEN VAN HET KIND, TUSSEN DE STAAT, DE VLAAMSE GEMEENSCHAP, HET VLAAMS GEWEST, DE FRANSE GEMEENSCHAP, HET WAALS GEWEST, DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP, HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST, DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE EN DE FRANSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

Artikel 13

“De Commissie publiceert jaarlijks een verslag betreffende haar werkzaamheden en de aanwending van de haar ter beschikking gestelde middelen. Dit wordt opgemaakt in de drie landstalen en door de minister van justitie overgemaakt aan de verscheidene regeringen, aan het federaal parlement en aan de parlementen van de deelgebieden”

INHOUDSTAFEL

Voorwoord	5
Hoofdstuk 1: De Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind	7
1 De Voorzitter en het Secretariaat van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind	7
1.1 Samenstelling	7
1.2 Financiële middelen	7
2 De Ondervoorzitters	8
3 Het Uitvoerend Bureau van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind	8
4 De leden	9
Hoofdstuk 2: Werkzaamheden van de Commissie	11
1 Huishoudelijk reglement	11
2 Werkgroepen	11
2.1 Coördinatie van de gegevensverzameling betreffende kinderrechten	11
2.2 Betrekken van kinderen bij de werkzaamheden van de Commissie	12
2.3 Optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een klachtenprocedure	12
2.4 Werkgroep ‘ Colloquium 20 jaar IVRK’	13
3 Website	13
4 Colloquium 20 jaar I.V.R.K. – Goede praktijken en uitdagingen voor België	14
Hoofdstuk 3: Rapporteringsopdracht	17
Hoofdstuk 4: Adviesopdracht	19
Hoofdstuk 5: Internationale congressen	21
Bijlagen	22
Bijlage 1: Financieel verslag 2009	22
Bijlage 2: Advies aan de partijvoorzitters in het kader van de regionale regeringsvorming in 2009	23
Bijlage 3: Ledenlijst d.d. 9 februari 2009 en 19 november 2009	26
Bijlage 4: Huishoudelijk reglement	58
Bijlage 5: Expertenlijst	71
a Werkgroep “Optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een klachtenprocedure”	71
b Werkgroepen “Coördinatie van de gegevensverzameling inzake kinderrechten”	71
Bijlage 6: Advies NCRK-expertenwerkgroep «optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een communicatieprocedure»	76

Bijlage 7: Advies Uitvoerend Bureau NCRK aan CoorMulti aangaande de uitwerking van een optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een communicatieprocedure	83
Bijlage 8: Activiteiten Commissie	84
Bijlage 9: Verslag houdende goedkeuring van het initieel rapport van België betreffende het facultatief protocol bij het I.V.R.K. inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie	87
Bijlage 10: Doelstellingen voor de toekomst opgenomen in het initieel rapport van België betreffende het facultatief protocol bij het I.V.R.K. inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie	90
Bijlage 11: Publicaties van de Voorzitter en/of medewerkers van het NCRK-Secretariaat	96
Bijlage 12: Publicaties betreffende de NCRK	96
Bijlage 13: Studiedagen, congressen en representaties	96
Bijlage 14: Niet-exhaustieve lijst van activiteiten georganiseerd in het kader van de nationale dag voor de rechten van het kind en tevens twintigste verjaardag van het IVRK	99

Voorwoord

Dit werkingsverslag vat op beknopte wijze de werkzaamheden samen die de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind in 2009 op zich heeft genomen.

Eind 2008 - begin 2009 hebben het Commissievoorzitterschap en –secretariaat na ruim anderhalf jaar coördineren van Belgische rapporteringen, de nodige tijd gevonden om de werkprocedures die inmiddels binnen de Commissie gangbaar waren en hoofdzakelijk op goede praktijken steunden, te evalueren en definitief vorm te geven in een ontwerp van huishoudelijk reglement. Dit is, na bespreking en amendering op het niveau van het Bureau en van de Commissieleden, op 9 februari 2009 door de Commissie goedgekeurd.

Ook beschikt de Commissie sinds eind 2009 over een website met algemeen voor de burger toegankelijke informatie over haar samenstelling, opdrachten en concrete werkzaamheden en over het Belgische kinderrechtenbeleid in het algemeen. Daarbij wordt zo ruim mogelijk doorverwezen naar kinderrechtenactoren evenals relevante documenten en websites binnen het ruime Belgische landschap. Daarnaast bevat de website een “kinder- en jongerenhoek” waar in voor kinderen bevattelijke taal wordt verwezen naar informatie, diensten en websites betreffende kinderrechten die hun kunnen interesseren. Tenslotte is er ook een ledenpagina met beperkte toegang, waarop interne documenten van de Commissie worden gepubliceerd.

Wat de inhoudelijke werking betreft, zijn tijdens het voorjaar 2009 de voorbereidingen opgestart voor de presentatie aan het V.N.-Kinderrechtencomité van het gecombineerde derde en vierde periodiek rapport van België inzake het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind en het initieel rapport van België inzake het facultatief protocol bij het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind inzake kinderhandel, kinderprostitutie en kinderpornografie .

België beoogde het Comité een overzichtelijk geheel van cijfergegevens te verstrekken, om het in de mogelijkheid te stellen het beleid waarover gerapporteerd wordt te evalueren aan de hand van statistieken en informatie aangaande benutte budgetten. Door de grote hoeveelheid aan betrokken bevoegdheidsniveaus en daarbinnen betrokken diensten, is de vertaling van de vragen van het Comité naar de concrete Belgische situatie een arbeidsintensieve oefening geweest. Dit werk zal evenwel ongetwijfeld zijn vruchten afwerpen bij alle volgende rapporteringsoefeningen en daarnaast ongetwijfeld ook de betrokken diensten tot nut zijn in het kader van het in kaart brengen van de transversale benadering van zovele domeinen die kinderen en jongeren betreffen.

Ook werd in 2009 gewerkt aan een vooruitgangsrapport betreffende de realisatie van de engagementen die België als eerste V.N.-lidstaat heeft opgenomen in zijn IVRK- en OPSC-rapportering. België heeft, ter gelegenheid van de presentatie van het IVRK- en OPSC-rapport in juni 2010, een compilatie van de hoofdpunten uit dit vooruitgangsrapport aan het Comité vorgelegd.

Daarnaast werd de reflectie over het betrekken van kinderen bij de werkzaamheden van de Commissie opgestart.

Van alle andere werkzaamheden waarover eveneens gerapporteerd wordt in dit werkingsverslag, wens ik nog kort stil te staan bij het colloquium dat de Commissie op 19 november 2009 in nauw overleg met haar leden heeft georganiseerd ter gelegenheid van 20 jaar Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Centraal daarbij stond de uitwisseling van standpunten betreffende het kinderrechtenbeleid dat is gevoerd gedurende de voorbije jaren en betreffende het in de toekomst te voeren beleid. Elke betrokken regering heeft een goede praktijk inzake kinderrechtenbeleid voorgesteld. In het kader van een rondetafeldebat vond vervolgens een

uitwisseling plaats tussen enkele middenveldactoren en beleidsactoren binnen de Commissie, aangaande huidige uitdagingen voor de rechten van het kind. De dag werd afgesloten met een blik vooruit door de bevoegde ministers naar het 'jaar 2010 van de strijd tegen de armoede', in het kader van een gemodereerd debat.

Het colloquium bood de leden van de NCRK de mogelijkheid om van gedachten te wisselen met een ruime vertegenwoordiging van het beleid en het maatschappelijk middenveld. De dag was te kort om alle relevante thema's te behandelen, maar versterkte daardoor alleen maar mijn overtuiging dat er binnen de Commissie een groot engagement bestaat om de dialoog tussen beleid en middenveld grondig aan te gaan én om tussen de beleidsniveaus onderling tot een systematische uitwisseling van goede praktijken te komen.

Sarah D'hondt
Voorzitter

1 De Voorzitter en het Secretariaat van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind

1.1 Samenstelling

Het Secretariaat heeft in het tweede werkingsjaar een personeelsswissel gekend. Het contract van Mevrouw Valentine De Muylder werd vanaf 27 maart 2009 herleid tot 20%. Zij verliet de dienst op 15 juli 2009.

Dhr. David Duculot trad in dienst op 1 augustus 2009.

De Voorzitter nam moederschapsverlof op van 17 december 2009 tot 31 maart 2010.

1.2 Financiële middelen

Voor het werkingsjaar 2009 zou de Commissie in beginsel over een budget beschikken van 259.818,28 €. De betrokken regeringen werden op basis van dat bedrag om hun bijdrage verzocht, volgens de verdeelsleutel bepaald in artikel 15 van het Samenwerkingsakkoord. De federale regering heeft zijn bijdrage evenwel beperkt tot de personeelskosten en de kosten van het openbaar transport. Het saldo werd, in tegenstelling tot de voorgaande jaren, niet langer achteraf overgemaakt op de post "werkingskosten". Dit levert een minderontvangst op van 25.908,28 €.

De regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betaalde zijn bijdrage van 2598,18 € niet tijdens het jaar 2009, noch – na een herinnering – tijdens het daaropvolgende jaar, zodat geen bijdrage kan worden geregistreerd op het ogenblik van publicatie van dit werkingsverslag.

De Vlaamse regering betaalde zijn bijdrage, zoals systematisch gebeurt, in het begin van het volgende jaar, 2010 dus in dit geval.

Alle overige regeringen betaalden hun bijdrage, soms zelfs een hoger bedrag, in 2009 of hebben deze gecompenseerd met een positief saldo van de voorgaande jaren.

Het totale verkregen budget bedroeg 230.055,99 €.

246.759,06 € werd benut. De vertaalkosten nemen bijna het volledige werkingsbudget in beslag.

Door de minderontvangsten was het jaarsaldo voor 2009 negatief (16.703,07 €). Het saldo van de voorgaande jaren bedroeg op 31 december 2008 evenwel 87.270,65 €. Hierdoor blijft het eindsaldo positief op 70.567,58 €.

Een overzicht gaat als bijlage 1. Met het oog op zijn vlotte leesbaarheid worden steeds de bedragen vermeld die betrekking hebben op het betreffende jaar, ook al worden ze later uitbetaald. In dat geval wordt het jaar van betaling tussen haakjes vermeld.'

2 De Ondervoorzitters

Dhr. Bernard De Vos, Délégué Général aux droits de l'enfant van de Franse Gemeenschap sinds 15 april 2008 en in die hoedanigheid opvolger van voormalig Délégué Général aux droits de l'enfant Claude Lelièvre als NCRK-ondervoorzitter, heeft de voorzitter op 25 november 2009 geïnformeerd dat hij de regering van de Franse Gemeenschap had verzocht om een intrekking van zijn vice-voorzitterschap dat hij niet verenigbaar achtte met de onafhankelijkheid van zijn mandaat. In het schrijven gaf Dhr De Vos aan dat hij het aan de regering van de Franse Gemeenschap gevraagde initiatief niet langer wenste af te wachten en met ingang van het schrijven zijn functie van vice-voorzitter neerlegde.

De NCRK heeft aangaande dit dossier in 2009 geen beslissing ontvangen vanwege de regering van de Franse Gemeenschap.

Wat betreft het Nederlandstalige ondervoorzitterschap (Vlaamse Gemeenschap) was er geen wijziging. Het ondervoorzitterschap van de Vlaamse Gemeenschap wordt nog steeds uitgeoefend door het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen (afdeling Jeugd) van de Vlaamse overheid. Ondervoorzitter is dhr. Jan Vanhee en plaatsvervanger en dienstdoend ondervoorzitter is dhr. Joost Van Haelst, coördinator kinderrechten.

3 Het Uitvoerend Bureau van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind

Het Uitvoerend Bureau van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind bestaat uit de voorzitter, de ondervoorzitters en zeven leden. In de mate van het mogelijke zijn drie van de zeven Bureauleden leden met raadgevende stem die het maatschappelijk middenveld vertegenwoordigen. De overige vier Bureauleden zijn stemgerechtigde leden¹.

Op 1 januari 2009 was het Bureau als volgt samengesteld:

Dhr. Geert Decock, vertegenwoordiger Orde van Vlaamse Balies

Mevr. Sarah D'hondt, voorzitter NCRK

Dhr. Stephan Durviaux, dienstdoend ondervoorzitter voor de Franse Gemeenschap

Dhr. Filiep Jodts, vertegenwoordiger federale regering

Mevr. Inge Loodsteen, vertegenwoordiger Vlaamse regering (plaatsvervanger: Dhr Guy Redig)

Dhr. Benoît Parmentier, vertegenwoordiger regering Franse Gemeenschap (plaatsvervanger: Mevr. Dominique Delvaux)

Mevr. Magali Plovie, vertegenwoordiger Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad (plaatsvervanger: Mevr. Anne Collard)

Dhr. Joost Van Haelst, dienstdoend ondervoorzitter voor de Vlaamse Gemeenschap

Mevr. Frédérique Van Houcke, vertegenwoordiger CODE (plaatsvervanger: Mevr. Valérie Provost)

Mevr. Nele Willems, vertegenwoordiger Kinderrechtencoalitie (plaatsvervanger: Mevr. Maud Dominicy, Unicef België)

Op 22 januari 2009 en 2 februari 2009 hebben Kinderrechtencoalitie en CODE, bij monde van Mevr. Nele Willems en Mevr. Frédérique Van Houcke, de unanieme beslissing van hun raad van bestuur respectievelijk algemene vergadering meegedeeld om hun zetel binnen het Uitvoerend

¹ Art. 12 Huishoudelijk reglement.

Bureau van de NCRK op te geven. De tijdsinvestering werd door de betrokken partijen als te groot beoordeeld in verhouding tot de beschikbare tijd voor andere opdrachten van hun organisatie. Ook werd de impact van hun deelname te gering bevonden, rekening houdend met het gegeven dat de organisaties binnen de Commissie slechts over een raadgevende stem beschikken. Als derde argument werd aangehaald dat hun lidmaatschap van het Uitvoerend Bureau moeilijk verzoenbaar was gebleken met het onafhankelijke karakter van hun organisatie. Ten slotte werd erop gewezen dat de beslissing “niet in het minst” was ingegeven door de inperking sinds 2009 van hun federale subsidies, wat tot een verminderde personeelsbezetting en bijgevolg ook verminderde belastbaarheid heeft geleid.

Naar aanleiding van de regionale verkiezingen op 7 juni 2009 wijzigde de samenstelling van het Bureau.

Het Bureau was met ingang van september 2009 als volgt samengesteld:

Mevr. Suzy Bleys, vertegenwoordiger Vlaamse regering (plaatsvervanger: Dhr. Jan De Ridder)

Dhr. Geert Decock, vertegenwoordiger Orde van Vlaamse Balies

Mevr. Sarah D'hondt, voorzitter NCRK

Dhr. Vincent Macq, vertegenwoordiger federale regering

Dhr. Benoît Parmentier, vertegenwoordiger regering Franse Gemeenschap (plaatsvervanger: Mevr. Dominique Rossion)

Mevr. Magali Plovie, vertegenwoordiger Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad (plaatsvervanger: Mevr. Anne Collard)

Dhr. Joost Van Haelst, dienstdoend ondervoorzitter voor de Vlaamse Gemeenschap

Het Bureau, dat beslissingen neemt van dagelijks bestuur, bereidde de commissievergaderingen en plenaire vergaderingen voor en verzekerde hun opvolging. Ook keurde het de aanvraag van het budget 2010 goed en verleende het zijn goedkeuring aan het ontwerp van werkingsverslag 2007-2008.

Het richtte in juni 2009 een schrijven aan de voorzitters van de politieke partijen die betrokken waren bij de onderhandelingen met het oog op de vorming van nieuwe deelstaatregeringen. Dit schrijven beoogde hen aan te bevelen om de kinderrechten een bijzondere plaats te verlenen in de regeerakkoorden die aangegaan werden. De aandacht werd eveneens gevestigd op de doelstellingen die België zich voor de komende jaren heeft gesteld inzake kinderrechten en die als dusdanig zijn opgenomen in het gecombineerde derde en vierde IVRK-rapport en in het initiële OPSC-rapport².

4 De leden

De ledenlijst op datum van de plenaire zittingen van 9 februari 2009 en 19 november 2009 gaat als bijlage 3.

---

2 Zie bijlage 2

1 Huishoudelijk reglement

De werkzaamheden betreffende het opmaken van een huishoudelijk reglement zijn opgestart in januari 2008. Het ontwerp van huishoudelijk reglement werd gefinaliseerd tegen juni 2008.

Voor meer details omtrent het precieze verloop van de werkzaamheden in 2008 verwijzen we naar het werkingsverslag 2007-2008. Op vraag van de stemgerechtigde leden werd de bespreking ervan uitgesteld tot in het najaar 2008.

Het ontwerp dat definitief door het Bureau werd goedgekeurd, werd vervolgens aan de leden overgemaakt ter eventuele amendering. Na een finale lezing besloot het Bureau het ontwerp ter plenaire zitting voor te leggen in een gecoördineerde geamendeerde versie.

Tijdens de plenaire zitting van 9 februari 2009 werd het huishoudelijk reglement³ goedgekeurd.

Het huishoudelijk reglement bestaat uit 6 hoofdstukken.

Hoofdstukken 1 en 2 betreffen de inleidende bepalingen en de samenstelling van de Commissie (aanduiding van de vertegenwoordigers en plaatsvervangers, de oprichting van en de deelname aan werkgroepen binnen de NCRK en de samenstelling van het Bureau).

Hoofdstuk 3 bespreekt de werking van de Commissie. In de algemene bepalingen (afdeling 1) wordt dieper ingegaan op de praktische organisatie van de opgerichte werkgroepen, de plenaire zitting, het Bureau en de werking van de Commissie, met haar adviserende en stemgerechtigde leden. In de specifieke bepalingen (afdeling 2) wordt de coördinatie van de redactie van het vijfjaarlijkse IVRK-verslag en andere documenten met betrekking tot kinderrechten besproken.

Hoofdstuk 4 betreft de externe communicatie over de werkzaamheden van de Commissie, terwijl hoofdstuk 5 de reglementering omtrent internationale zendingen behandelt. Hoofdstuk 6 tenslotte bespreekt de wijze waarop het huishoudelijk reglement gewijzigd kan worden.

2 Werkgroepen

2.1 Coördinatie van de gegevensverzameling betreffende kinderrechten

Tijdens de plenaire zitting van 24 juni 2008 werd overgegaan tot de oprichting van de werkgroep 'coördinatie van de gegevensverzameling betreffende kinderrechten'. Deze zou uit meerdere subwerkgroepen worden samengesteld en zou zijn werkzaamheden opstarten begin 2009.

De vragenlijst van het V.N.-Kinderrechtencomité zou dienen als basis voor de werkzaamheden van deze subwerkgroepen.

5 thematische subwerkgroepen, nl. 'geweld ten opzichte van minderjarigen', 'gezondheid', 'armoede', 'NBM en andere minderjarige vreemdelingen zonder stabiel verblijfsstatuut' en 'jeugdbescherming en de detentie van minderjarigen', hebben hun werkzaamheden opgestart in mei 2009.

³ Zie bijlage 4

Ze beoogden vooreerst de vragen van het V.N.-Kinderrechtencomité, die als algemene richtlijn aan het geheel der verdragsstaten gericht worden, te 'vertalen' naar de Belgische situatie. Vervolgens werd nagegaan of de gevraagde cijfergegevens beschikbaar zijn op Belgisch niveau, welke diensten de gegevensverzameling op elk bevoegdheidsniveau coördineren en voor welke ventilaties en tijdspannes ze dat doen.

Deze eerste fase van de werkzaamheden had als doelstelling na te gaan welke cijfergegevens tijdens de presentatie van de rapporten aan het V.N.-Kinderrechtencomité zouden kunnen worden voorgelegd.

De volledige lijst van experts die aan de verschillende werkgroepen hebben deelgenomen gaat als bijlage 5.

In een tweede fase zal de Commissie nagaan welke verbeteringen aan de bestaande registratiesystemen aangebracht dienen te worden. Dit vergt nauw overleg evenals de bereidheid van de betrokken diensten om hun registratiesystemen op elkaar af te stemmen, met als doelstelling de gegevensverzameling te optimaliseren als instrument dat moet toelaten om het Belgische kinderrechtenbeleid te illustreren en te evalueren.

2.2 Betrekken van kinderen bij de werkzaamheden van de Commissie

Tijdens de plenaire zitting van 24 juni 2008 werd eveneens overgegaan tot de oprichting van de werkgroep 'het betrekken van kinderen bij de werkzaamheden van de NCRK' en besloten de werkzaamheden op te starten begin 2009.

Twee voorbereidende nota's gingen vooraf aan de besprekingen: een literatuurstudie van aandachtspunten die in ogenschouw genomen moeten worden bij het opstarten van kinderpacticatie en een literatuurstudie van goede praktijken ter zake in binnen- en buitenland.

Na een eerste overleg met de middenveldactoren uit de NCRK zijn de Voorzitter en het Secretariaat van de Commissie overgegaan tot het opstellen van een ontwerpnota met sleutelementen om te komen tot een nuttige participatie van jongeren aan de NCRK-

werkzaamheden. Deze werd aangevuld met een aantal minimumvoorwaarden die de werkgroepleden door de stemgerechtigde leden binnen de NCRK wensten te zien goed-gekeurd, alvorens een concreet voorstel uit te werken, een nuttig participatiemodel aangepast aan de eigenheid van de kinderen en van de structuur en werking van de Commissie.

Deze ontwerpnota was tegen eind 2009 nog niet goedgekeurd door alle werkgroepleden.

2.3 Optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een klachtenprocedure

Op 17 juni 2009 heeft de V.N.-Mensenrechtenraad bij consensus een resolutie aangenomen waarin hij beslist « to establish an Open-ended Working Group of the Human Rights Council to explore the possibility of elaborating an optional protocol to the Convention on the Rights of the Child to provide a communications procedure complementary to the reporting procedure under the Convention » (Resolution A/HRC/11/L.3).

De NCRK besliste in juni 2009 in overleg met de overleggroep multilaterale zaken van de Belgische overheden (CoorMulti, ingericht door de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking) om een expertenwerkgroep op te

richten met het oog op het uitbrengen van een eerste advies ter zake. De volledige lijst van de experts kan worden geraadpleegd in bijlage 5.

Het advies was erop gericht om, voorafgaandelijk aan de opstelling van een concreet ontwerp van protocol, een aantal richtinggevende vragen op te werpen en een verkieslijk antwoord te suggereren.

Een advies werd uitgewerkt op basis van de aanbevelingen van onder meer Dhr Stephan Durviaux, Prof. Johan Put, Mevr. Ankie Vandekerckhove, Dhr Benoît Van Keirsbilck en Prof. Em. Eugeen Verhellen, de Kinderrechtencoalitie en enkele andere geraadpleegde personen⁴. Het advies behandelt argumenten die pleiten voor de invoering van een klachtenprocedure. Het antwoordt op vragen over de eventuele omvang van de procedure (het geheel of een gedeelte van het IVRK en zijn protocollen), de plaats en het statuut van kinderen in de nieuwe procedure (nood aan bijzondere bescherming, mogelijkheid van begeleiding en vertegenwoordiging voorzien maar niet opleggen), de werklast voor het Comité en procedurele aandachtspunten.

Het kan geraadpleegd worden in bijlage 6. Bijlage 7 vertolkt het advies dat het Uitvoerend Bureau heeft overgemaakt aan de CoorMulti.

Het advies vertolkt slechts een eerste, onvoltooide reflectie. De werkzaamheden worden voortgezet in 2010.

2.4 Werkgroep ‘ Colloquium 20 jaar IVRK’⁵

Deze werkgroep werd opgericht tijdens de plenaire zitting van 9 februari 2009. Ze heeft het colloquium van 19 november 2009 voorbereid waarvan alle documenten geraadpleegd kunnen worden op <http://www.cnde.be/nl/content/colloquium-19-11-2009>.

3 Website

Begin 2009 heeft het Commissiesecretariaat werk gemaakt van de opmaak van een eigen website. Na verscheidene contacten werd besloten om samen te werken met de Kanselarij van de federale premier. In een eerste fase werd een ontwerp van website opgemaakt waartoe alle leden tijdelijk toegang kregen. Hun opmerkingen hebben geleid tot een optimalisering van de website die op 20 november 2009 officieel online kwam op www.ncrk-cnde.be.

De website bestaat uit drie luiken:

- een publiek gedeelte met algemene informatie omtrent de werkzaamheden van de Commissie en andere instellingen en organisaties die werken rond kinderrechten.
- een luik gericht tot kinderen en jongeren. De werkzaamheden van de Commissie en de organisaties waarop kinderen en jongeren een beroep kunnen doen en de vindplaats van bijkomende informatie omtrent kinderrechten, worden er kort en in kindvriendelijke taal uitgelegd.

⁴ Dhr. Amaury De Terwangne, mevr. Malvina Govaert, Prof. Paul Lemmens, mevr. Katrien Leijnen, mevr. Christine Melkebeeck, dhr. Thierry Moreau, Prof. Wouter Vandenhole, dhr. Joost Van Haelst, mevr. Frédérique Van Houcke en dhr. Bruno Vanobbergen getuigden van interesse en hebben veelal een bijdrage geleverd, zonder zich uit te spreken over het eindresultaat, dat op uiterst korte termijn aan de CoorMulti moest worden overgemaakt.

⁵ Zie ook titel 4

Om te komen tot een duidelijke en kindvriendelijke site werd in een eerste fase een ontwerp van tekst voorgelegd aan de ngo's en andere NCRK-leden met kennis en ervaring omtrent het opstellen van kindvriendelijke documenten.

- een ledengedeelte, beperkt toegankelijk via een login en paswoord, met alle interne NCRK-werkdocumenten (voorbereidende nota's, vergaderverslagen en aanbevelingen van werkgroepen).

4 Colloquium 20 jaar I.V.R.K. – Goede praktijken en uitdagingen voor België

Op 19 november 2009 organiseerde de NCRK een colloquium naar aanleiding van 20 jaar IVRK. Een boeiende informatie-uitwisseling tussen de actoren op het kinderrechtenterrein werd beoogd.

Er werd van start gegaan met een voorstelling van goede praktijken en uitdagingen voor de verschillende regeringen (cf. http://www.cnde.be/sites/default/files/colloquium_bijlage_1.pdf voor de uitgebreide uiteenzetting). Hierbij kwamen volgende thema's aan bod: internationale kindontvoeringen, Justitie op school, het beleid omtrent het buitenspelen van kinderen en jongeren met een handicap.

Daarna volgde een uiteenzetting van Vlaamse en Franstalige praktijken van goed bestuur betreffende kinderrechten (cf. http://www.cnde.be/sites/default/files/colloquium_bijlage_2.pdf voor uitgebreide informatie).

De Vlaamse Gemeenschap stelde haar praktijk van de kind- en jongere-effectrapportage (JoKER) voor. Voor elk ontwerp van decreet dat rechtstreeks van belang is voor personen jonger dan 25 jaar is een effectrapportage verplicht.

De Franse Gemeenschap stelde een online repertorium van pedagogische tools over de kinderrechten voor, een gespecialiseerde gegevensbank van informatie-, educatie- en vormingsmiddelen aangaande kinderrechten. Het repertorium is het werk van het Observatoire de l'Enfance, de la Jeunesse et de l'Aide à la Jeunesse. Dankzij deze gegevensbank kunnen zowel vakmensen inzake jeugd als gewone burgers – volwassenen en kinderen – online tools raadplegen die verband houden met de verschillende kinderrechten en kunnen ze informatie over kinderrechten vinden⁶.

Het tweede deel van het colloquium bestond uit twee debatten. Het eerste debat 'uitdagingen voor de rechten van het kind' tussen vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld (ngo's en kinderombudsmannen) en vertegenwoordigers van de regeringen, werd gemodereerd door mevr. Kathy Lindekens.

Volgende thema's werden besproken⁷: 'jongerenparticipatie', 'beeldvorming omtrent kinderen en jongeren', 'de rechten van kwetsbare kinderen in België', 'de incidentie van armoede en haar gevolgen voor kinderen, jongeren en hun gezin' en 'sociale inclusie van kinderen met een handicap'.

6 Zie <http://www.oejaj.cfwb.be/index.php?id=4446>.

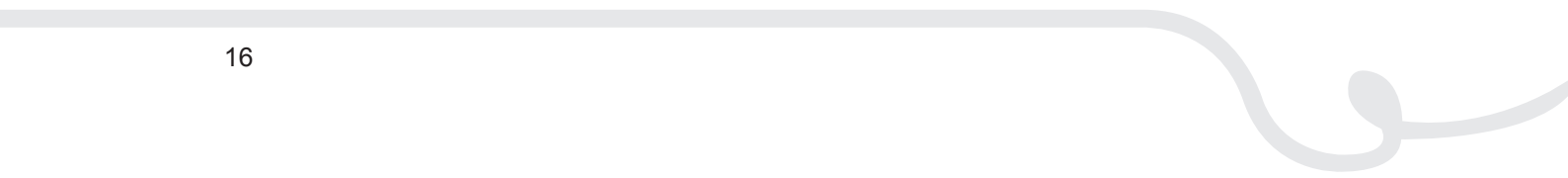
7 Zie http://www.ncrk.be/sites/default/files/verslag_colloquium.pdf voor het verloop van het debat en http://www.ncrk.be/sites/default/files/bijlage_3_rondetafel.pdf voor de inleiding en voor inhoudelijke informatie aangaande het debat).

De dag werd afgesloten met een ministerieel debat, eveneens gemodereerd door mevr. Kathy Lindekens. Het debat betrof de uitdagingen voor het jaar 2010 strijd tegen armoede, toegespitst op kinderen in armoede.

Hebben aan het debat deelgenomen:

- Mevr. Evelyne Huytebroeck, Minister bevoegd voor Financiën en Bijstand aan Personen binnen de Franse Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad en Minister van Jeugd binnen de regering van de Franse Gemeenschap
- Dhr Harald Mollers, Minister voor Gezin, Gezondheid en Sociale zaken binnen de regering van de Duitstalige Gemeenschap
- Dhr Pascal Smet, Vlaams Minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel
- Mevr. Magda De Meyer, vertegenwoordiger van Dhr. Courard, federaal Staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding
- Dhr Paul Galand, vertegenwoordiger van Dhr. Nollet, Minister van het Kind binnen de regering van de Franse Gemeenschap

De behandelde thema's waren het beleid inzake de strijd tegen kinderarmoede, kinderopvang en onderwijs. Voor wat betreft het beleid inzake de strijd tegen kinderarmoede werden twee doelstellingen besproken: "de armoedebestrijding meer toespitsen op de kinderrechten" (met als specifieke doelstellingen: aandacht besteden aan de beleving van armoede door kinderen en de armoede-indicatoren van het NAP sociale insluiting verrijken met meer child- en family-friendly indicatoren) en "het belang van een transversale lokale benadering beklemtonen" (met als specifieke doelstellingen: de rol van de OCMW's versterken en versterken van het grootstedenbeleid terzake en de nood aan uitwisseling van goede praktijken tussen de grootsteden onderling) (cf http://www.ncrk.be/sites/default/files/verslag_colloquium.pdf voor het uitgebreide verslag van dit ministerieel debat) Voor meer informatie over de activiteiten van de Commissie verwijzen we naar bijlage 8.

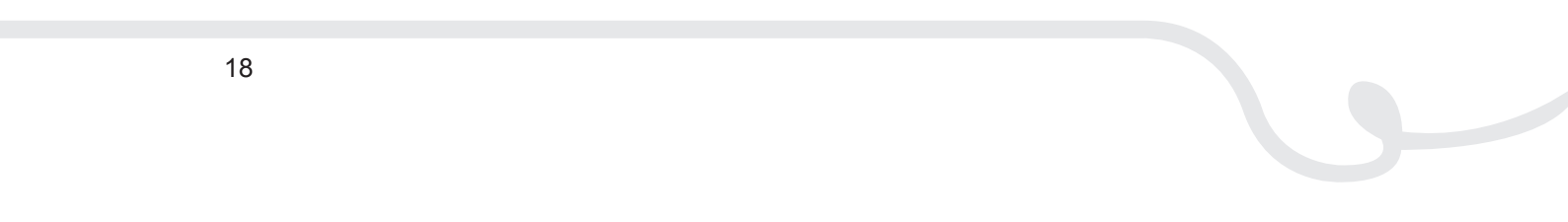
Zoals reeds aangegeven in het werkingsverslag 2007 – 2008 heeft het Secretariaat in augustus 2008 het ontwerp van initieel OPSC-rapport opgesteld en hebben ter zake werkgroepwerkzaamheden plaatsgevonden van september tot november 2008. Het initieel rapport werd op 9 februari 2009 in plenaire zitting goedgekeurd door de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind⁸ en op 17 februari 2009 overhandigd aan de Minister van Buitenlandse Zaken, voor overmaking aan het VN-Comité voor de rechten van het kind.

In totaal hebben 4 werkgroepvergaderingen plaatsgevonden waaraan zowel regeringsvertegenwoordigers, vertegenwoordigers van bevoegde ministers, vertegenwoordigers uit het middenveld als externe experts die werden aangedragen door Commissieleden, hebben deelgenomen.

De resultaten van de vergaderingen, nl. de door de leden voorgestelde doelstellingen voor de toekomst, werden, behoudens enkele technische herformuleringen, unaniem door de regeringsvertegenwoordigers goedgekeurd⁹ en integraal opgenomen in het OPSC-rapport.

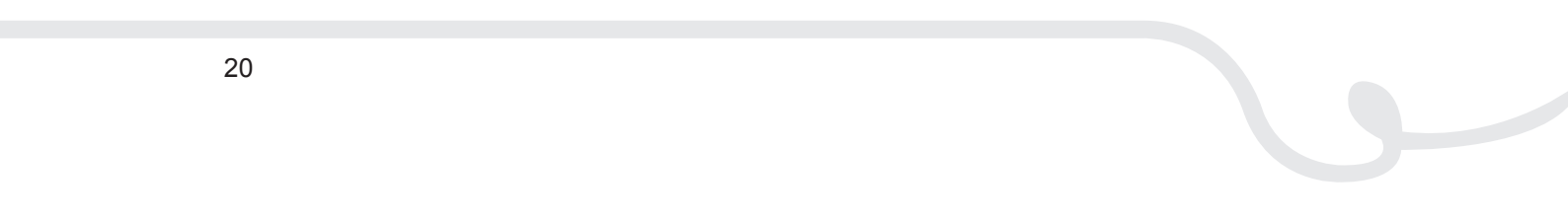
8 Zie bijlage 9.
9 Zie bijlage 10.

De voorzitter van de NCRK heeft een ontwerp van advies opgesteld betreffende de ontwerprichtlijnen van de Raad van Europa voor het uitwerken van geïntegreerde nationale strategieën voor de bescherming van kinderen tegen geweld. Dit ontwerp heeft het voorwerp gevormd van een elektronische consultatie van de NCRK-leden. Het eindadvies, met ruim 170 opmerkingen, werd integraal aangenomen door de CoorMulti en als Belgisch standpunt overgemaakt aan de Raad van Europa op 10 juli 2009. De Belgische aanbevelingen hadden voornamelijk betrekking op de invulling van het recht van het kind om gehoord te worden en om te participeren en op de wenselijke hiërarchie bij reactie op vormen van geweld (bv hanteren van het beginsel van buitengerechtelijke benadering vóór elke gerechtelijke benadering). Ook bij de concrete invulling van de realisatie en opvolging van de beoogde strategieën, werden kanttekeningen gemaakt. De geannoteerde ontwerprichtlijnen kunnen geconsulteerd worden op <http://www.ncrk.be/nl/content/adviezen-geriecht-aan-belgische-instanties>.

Het advies van het Uitvoerend Bureau van de NCRK aan de CoorMulti aangaande de uitwerking van een optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een communicatieprocedure, is gebaseerd op de resultaten van een expertenwerkgroep die in september-oktober 2009 aangaande dit thema heeft gereflecteerd. Voor meer informatie over deze expertenwerkgroep, cf. supra, hoofdstuk 2, 2.3. Het eindadvies is op 24 november 2009 voorgelegd aan de CoorMulti¹⁰.

10 Zie bijlage 6.

Congres 'Celebration of the 20th Anniversary of the Adoption of the Convention on the Rights of the Child'

Beide attachés van de NCRK hebben deelgenomen aan het congres dat plaatsvond in Genève op donderdag 8 en vrijdag 9 oktober 2009.

Het congres ging van start met een aantal inleidingen omtrent het kinderrechtenverdrag, onder andere gebracht door commissaris voor de mensenrechten binnen de Raad van Europa Thomas Hammarberg, die de noodzakelijke aandacht voor armoederisicogroepen beklemtoonde.

Het congres had drie doelstellingen:

- het onder de aandacht brengen van drie uitdagingen voor het Verdrag, namelijk het verzekeren van de waardigheid van minderjarigen, de minderjarige de mogelijkheid geven zich volledig te ontwikkelen en de dialoog tussen jongeren en volwassenen te stimuleren en ontwikkelen. Omtrent deze drie thema's hebben een aantal jongeren hun visie geformuleerd,
- het evalueren van de status en de implementatie van het Verdrag, het identificeren van doelstellingen voor de toekomst, rekening houdend met de twee optionele protocollen,
- het vieren van de 20ste verjaardag van het IVRK.

Rond de drie grote thema's, nl. 'Dignity', 'Development' en 'Dialogue' werden 6 werkgroepen georganiseerd. Aan haast elke werkgroep namen één of meerdere jongeren deel als vertegenwoordiger van het standpunt van een grotere groep jongeren.

De verslagen van het congres kunnen geraadpleegd worden op <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/20thAnnivCRC.htm>

Bijlagen

Bijlage 1: Financieel verslag 2009

2009

betalende overheden	te ontvangen budget	ontvangen budget	tekort / teveel	saldo vorige jaren	totaal
1. Collège Commission communautaire française	5 196,37 €	2.598,19 (betaald in 2010) 1 300,00 €	-1 298,18 €	1 616,10 €	317,92 €
2. Collège réuni de la Commission communautaire commune	5 196,37 €	5 196,37 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
3. Gouvernement Communauté française	31 957,65 €	32 000,00 €	42,35 €	1 130,84 €	1 173,19 €
4. Gouvernement Communauté Germanophone	2 598,18 €	2598,18 (betaald in 2008)	0,00 €	0,00 €	0,00 €
5. Gouvernement de la Région Bruxelles - Capitale	2 598,18 €	0,00 €	-2 598,18 €	0,00 €	-2 598,18 €
6. Gouvernement de la Région wallone	17 407,82 €	17 407,82 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
7. Vlaamse Regering	64 954,57 €	64.954,57 (betaald in 2010)	0,00 €	-2 500,00 €	-2 500,00 €
8. Federale overheid	129 909,14 €	104 000,86	-25 908,28 €	-976,93 €	-26 885,21 €
subtotaal	259 818,28 €	230 055,99 €	-29 762,29 €	-729,99 €	-30 532,28 €

Posten	gevraagd budget	toegekend budget (onder voorbehoud)	ontvangen budget	Uitgaven
Personeelskosten				
Voorzitter 'mandaat band 1)	101 109,38 €	101 109,38 €		99 380,62 €
Attaché A11	45 486,27 €	45 486,27 €		
Attaché A11	45 486,27 €	45 486,27 €		97 400,86 € *
Niveau CA1	15 361,88 €	15 361,88 €		
Totaal	207 443,80 €	207 443,80 €		196 781,48 €
Installatiekosten				
Voorzitter				
2 attachés				
niveau C				
vergaderzaal				
informatica 4 personen				
aankondiging vacatures				
Totaal	5 000,00 €	5 000,00 €		1 722,26 €
Werkingskosten				
werking commissie				
4 medewerkers	10 000,00 €	10 000,00 €		5 903,00 €
informatica	4 000,00 €	4 000,00 €		660,97 €
Totaal	14 000,00 €	14 000,00 €		6 563,97 €
Varia				
huur zaal 2x100 pers	2 000,00 €	2 000,00 €		4 362,89 €
tolk 2 talen x2	3 000,00 €	3 000,00 €		1 331,00 €
vertaling	16 374,48 €	16 374,48 €		27 110,25 €
expert	0,00 €	0,00 €		0,00 €
missie	6 000,00 €	6 000,00 €		1 377,46 €
openbaar transport	4 000,00 €	4 000,00 €		6 600,00 € *
boeken en tijdschriften	1 000,00 €	1 000,00 €		809,75 €
seminaries en vormingen	1 000,00 €	1 000,00 €		100,00 €
Totaal	33 374,48 €	33 374,48 €		41 691,35 €
Algemeen totaal	259 818,28 €	259 818,28 €		230 055,99 €
verhoging met 7.149 EUR t.o.v. 2008: 252.669,34 EUR				

saldo voorgaande jaren	87 270,65
saldo op 31 december 2009	70 567,58

* FOD Justitie had weliswaar meer begroot op de post 'personeelskosten: 2 attachés en 1niveau C', maar betaalt slechts de effectieve kost
* FOD Justitie neemt de post 'Varia - openbaar transport' voor zijn rekening

Bijlage 2: Advies aan de partijvoorzitters in het kader van de regionale regeringsvorming in 2009

Aan de Heer / Mevrouw

...

Voorzitter

Geachte heer / mevrouw de Voorzitter,

In het kader van de huidige onderhandelingen met het oog op de vorming van nieuwe deelstaatregeringen, wenst het Uitvoerend Bureau van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, opgericht bij Samenwerkingsakkoord van 19 september 2005¹¹, overeenkomstig haar opdrachten, u aan te bevelen om de kinderrechten een bijzondere plaats te verlenen in de regeerakkoorden die eerstdaags aangegaan zullen worden.

De aanvang van deze nieuwe legislatuur valt samen met de twintigste verjaardag van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind wordt gevierd, meer bepaald op 20 november 2009.

Ook hebben alle Belgische overheden in het derde periodieke rapport van België betreffende het IVRK evenals in het initiële Belgische rapport betreffende het protocol bij het IVRK inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie (OPSC), meerdere concrete engagementen inzake kinderrechten opgenomen waarvan minstens een begin van realisatie wordt verwacht tegen september 2010 en impliciet¹² de volledige realisatie is aangekondigd tegen midden 2013.

Uit voorgaande informatie blijkt dat de regeringen het engagement hebben aangegaan om een belangrijke plaats te reserveren voor de kinderrechten binnen het beleid van de komende jaren.

Als bijlage gaat een volledig overzicht van de doelstellingen die België zich voor de komende jaren heeft gesteld inzake kinderrechten¹³.

We wensen er enkele bijzondere aandachtspunten van in de verf te zetten, die raken aan de gemeenschaps- en gewestbevoegdheden¹⁴:

- Investeren in kinderrechteneducatie voor zowel professionelen die met kinderen in aanraking komen, als kinderen zelf, hun ouders en de burger in het algemeen (nrs 103 – 118)

11 Samenwerkingsakkoord houdende oprichting van een Nationale Commissie voor de Rechten van het kind, gesloten te Brussel, op 19 september 2005, tussen de Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaams Gewest, de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest, de Duitstalige Gemeenschap, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie (bijlage bij de Goedkeuringswet van 1 mei 2006, B.S. 10 november 2006).

12 Het derde periodieke rapport van België betreffende het IVRK werd goedgekeurd op 24 juni 2008. Gezien het vijfjaarlijkse karakter van het rapport, gaat het V.N.-Comité voor de rechten van het kind er redelijkerwijze van uit dat alle engagementen, opgenomen in de ondertitel "Moeilijkheden en doelstellingen voor de toekomst" van het rapport, worden gerealiseerd tegen midden 2013. Het OPSC-rapport werd goedgekeurd op 9 februari 2009 maar wordt voortaan opgevolgd in het kader van de vijfjaarlijkse IVRK-rapportering, waardoor dezelfde timing gehanteerd kan worden. Aangezien beide rapporten, volgen de huidige timing, in september 2010 zullen worden voorgesteld bij het V.N.-Comité voor de rechten van het kind, en het Comité een opvolgingsstatus zal opvragen, dienen de engagementen tegen die datum minstens een begin van uitvoering te kennen.

13 De randnummers die staan vermeld bij elke doelstelling verwijzen naar de randnummers waaronder ze zijn ingevoegd in het betreffende Belgische rapport t.a.v. de Verenigde Naties.

14 De nummers die tussen haakjes staan vermeld verwijzen naar de randnummers die staan vermeld bij de doelstellingen die integraal als bijlage zijn opgenomen.

- participatie door kinderen aan alles wat hen betreft begunstigen, onder meer door (nrs 202-206 en art. 10 Samenwerkingsakkoord houdende oprichting van een NCRK):
  - de uitbouw van een participatief klimaat op school naast participatieve structuren op alle onderwijsniveaus blijvend te ondersteunen, onder meer via externe referentiepartners en door het participatiemechanisme in de lerarenopleiding in te schrijven,
  - hun effectieve participatie op lokaal niveau en in het kader van onder meer kinderopvang en bijzondere jeugdzorg te versterken,
  - hen te laten participeren aan de evaluatie van het Belgische kinderrechtenbeleid, onder meer door hen te betrekken bij de werkzaamheden van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind,
- de toegankelijkheid, kwaliteit en diversiteit van de voor- en buitenschoolse kinderopvang bevorderen (nr. 461)
- inzake jeugdbescherming, passende oplossingen zoeken voor minderjarige delinquenten met psychiatrische problemen, die al te vaak verstoken blijven van aangepaste hulp en riskeren in de volwassenpsychiatrie of in een instelling voor personen met een handicap terecht te komen. België kondigt eveneens in het I.V.R.K.-rapport systematische evaluaties en prospectief onderzoek aan naar de verenigbaarheid van de werking van de gemeenschapsinstellingen en het gesloten federaal centrum “De Grubbe” in Everberg met het I.V.R.K. Bovendien engageert het zich ertoe om het publiek op consequente wijze in te lichten over de beginselen van de jeugdbescherming. (nrs 678-680)
- de leefcondities van kinderen zonder papieren en kinderen uit de romagemeenschap in België verbeteren, onder meer op het vlak van toegang tot het onderwijs (nr 668 en 685)
- blijven investeren in de kosteloosheid van het onderwijs (nr 547)
- in het kader van de strijd tegen kinderhandel:
  - de detectie van kinderhandel verbeteren door informatie aan en vorming van eerstelijnsdiensten binnen de bijzondere jeugdzorg die met mogelijke slachtoffers in aanraking komen,
  - de doorstroming van de algemene naar de gespecialiseerde opvang bevorderen voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die mogelijk slachtoffer van mensenhandel zijn
  - een structureel overleg op nationaal niveau opstarten met de interdepartementale coördinatiecel ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel (nrs 147, 73, 74)
- in het kader van de strijd tegen kinderpornografie (nr 151-152):
  - - een partnerschap aangaan met de chatfora, met het oog op een scherpere controle van de toegang tot de fora en op de opname op de homepage van het nummer van de Kinder- en jongerentelefoon van de Vlaamse Gemeenschap (telefoonnummer 102)
  - - de instap van gebruikers van kinderpornografie in psycho-sociale begeleiding bevorderen

In het vooruitzicht van het jaar 2010, het Europese jaar van de strijd tegen armoede, tevens het jaar waarin België het voorzitterschap van de Europese Unie waarneemt, verwijzen we tevens naar het engagement om:

- de toegang tot informatie betreffende hulp en bijstand voor kansarme personen te systematiseren, uit te breiden en af te stemmen op het doelpubliek via geschikte media (nr 463)
- het algemeen beleid inzake armoedebestrijding nog te versterken (financiële bijstand, huisvestingshulp, renovatiehulp, toegang tot energie) teneinde de levensstandaard van de kansarme gezinnen te verhogen en de gezondheidsproblemen die daaruit voortvloeien aldus te kunnen beperken (nrs 465-467)

Met bijzondere hoogachting,

Steeds bereid tot nadere toelichting,

In naam van het Uitvoerend Bureau van de
Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind,

Sarah D'hondt, Voorzitter

Dit schrijven werd gericht aan de voorzitters van CD&V, GROEN, NV-A, SP-a, VLD, CdH, CSP, Ecolo, Ecolo-Ostbelgien, MR, PFF-MR, Pro-DG, PS, SP, Vivant-Ostbelgien.

Bijlage 3 : Ledenlijst d.d. 9 februari 2009 en 19 november 2009

09 februari 2009

**A Membres avec voix délibérative/Stemgerechtigde leden/
Stimmberechtigte mitglieder - art. 3.1. AC/SA/ZA**

Nom/Naam/Name	Représente/ Vertegenwoordigt/ Vertretert	Suppléant/Plaatsver vanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 09/02/2009
Dhr Filiep JODTS Kabinet Minister van Justitie DE CLERCK	Federale regering	Mevr Lieke Biesemans Kabinet Minister van Buitenlandse Zaken DE GUCHT	Vertegenwoordiger: Aanwezig Plaatsvervanger: Afwezig met kennisgeving
Mme Emmanuelle DUQUENNE Cabinet du Vice-premier Ministre et Ministre des Finances REYNDERS	Gouvernement fédéral	Mme Catherine DEDYE Cabinet de la Ministre des Affaires Sociales et de la Santé Publique ONKELINX	Représentante : Excusée Suppléante : Présente
Mevr Inge LOODSTEEN Kabinet Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel ANCIAUX	Vlaamse regering	Dhr Guy REDIG Kabinet Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel ANCIAUX	Vertegenwoordiger: Aanwezig
Mevr Margot CLOET Kabinet Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin HEEREN	Vlaamse regering	Dhr Yvan CATTEEUW Kabinet Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin HEEREN	Vertegenwoordiger: Aanwezig

H. Günther MANZ Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft Abteilung Familie, Gesundheit und Soziales	Regierung der Deutschsprachigen Gemeinschaft		Vertreter: Anwesend
M. Benoît PARMENTIER Office de la Naissance et de l'Enfance	Gouvernement de la Communauté française	1. Mme Dominique DELVAUX Office de la Naissance et de l'Enfance	Représentant : Présent
M. Patrick LIEBERMANN Cabinet du Ministre- Président DEMOTTE	Gouvernement wallon	M. Yves POLOME Cabinet de la Ministre de la Santé, de l'Enfance et de l'Aide à la Jeunesse FONCK	Représentant : Présent
Mme Betty WAKNINE Cabinet de la Ministre DUPUIS, compétente pour la petite Enfance, l'Enseignement, la Politique culturelle et le Transport scolaire	Collège de la Commission communautaire française de Bruxelles	Mme Anne COLLARD Cabinet du Ministre CEREXHE, compétent pour la Politique de la santé, la Coordination de la politique du Collège, les Relations internationales et les Relations avec la Communauté française et la Région wallonne	Représentante : Présente
Mme Magali PLOVIE Cabinet de la Ministre HUYTEBROECK, compétente pour les Finances et l'Aide aux Personnes	Collège de la Commission communautaire commune de Bruxelles	Dhr Luc NOTREDAME Kabinet van Minister SMET, bevoegd voor Bijstand aan personen	Représentante : Présente

B Membres avec voix consultative/Leden met raadgevende stem/ Mitglieder mit beratender Stimme - art. 3.2.a AC/SA/ZA

1. GOUVERNEMENT FÉDÉRAL/FEDERALE REGERING/FÖDERALREGIERUNG

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 09/02/2009
Premier VAN ROMPUY	Mevr Evelien GHYSELS Cabinet		
Vice-Premier Ministre et Ministre des Finances et des Réformes institutionnelles REYNDERS	Mme Caroline GOSSELAIN Cabinet	Mme Anne JUNION Cabinet	
Vice-premier en Minister van Ambtenarenzaken, Overheidsbedrijven en Institutionele Hervormingen VANACKERE	Mevr Nancy GEYSKENS Cabinet	Mme Laurence DAYEZ Cabinet	Vertegenwoordiger : Afwezig met kennisgeving Suppléante : Présente
Vice-eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken DE GUCHT	Dhr Stijn HOUBEN Administratie	Mme Francine CHAINAYE Administration	Vertegenwoordiger : Aanwezig Suppléante : Excusée
Vice-Première Ministre et Ministre des Affaires Sociales et de la Santé Publique ONKELINX	Mme Catherine DEDYE Cabinet	Mevr Isabel MOENS Cabinet	Représentante : Présente
Ministre de l'Emploi et de l'Égalité des Chances MILQUET	Mme Sylvie ROBERTI Cabinet	Mme Véronique DE BAETS Cabinet	Représentante : Présente

Minister van Binnenlandse Zaken DE PADT	Mme Colette VAN LUL Office des Etrangers	Dhr Wim BONTINCK Federale Politie, Centrale Dienst Mensenhandel	Représentante : Présente Plaatsvervanger : Aanwezig
Ministre des Pensions et de l'Intégration sociale ARENA	Dhr Stef VERCRUYSE OCC voor NBM	Mme Anne KESTEMONT Fedasil	Suppléante : Présente
Ministre des PME, des Indépendants, de l'Agriculture et de la Politique scientifique LARUELLE	Mme Pauline BIEVEZ Cabinet	M. Grégoire MOES Administration	
Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen VAN QUICKENBORNE	Mme Isabelle MAHIEU Administration	Dhr Herman VAN DEN LANGENBERGH Administratie	Représentante : Excusée
Minister van Justitie DE CLERCK	M. Vincent MACQ Cabinet	Mevr Christel DE CRAIM Dienst voor het Strafrechtelijk Beleid	Représentant : Présent Plaatsvervanger : Aanwezig
Minister van Defensie DE CREM	Mevr Isabelle HEYNDRICKX Kabinet	Mme Laurence DE GRAEVE Cabinet	Vertegenwoordiger: Afwezig met kennisgeving
Ministre du Climat et de l'Energie MAGNETTE	M. Hervé GHYSELS Cabinet	M. Adriaan MEIRSMAN Cabinet	
Ministre de la Coopération au développement MICHEL	Mme Amélie DERBAUDRENHIEU Cabinet	Mevr Beatrix VAN HEMELDONCK Kabinet	Représentante: Excusée Plaatsvervanger: Afwezig met kennisgeving
Minister van Migratie- en Asielbeleid TURTELBOOM	Mme Colette VAN LUL Office des Etrangers	Dhr Wim BONTINCK Federale Politie, Centrale Dienst Mensenhandel	Représentante : Présente Plaatsvervanger : Aanwezig

Staatssecretaris voor Mobiliteit SCHOUPPE	Mevr Anne VANDENBERGHE Administratie	Mevr Kathleen DECRUYENAERE Administratie	
Secrétaire d'Etat à la Lutte contre la pauvreté DELIZEE	M. Nicolas GOVAERT Cabinet		Représentant : Present
Secrétaire d'Etat au Budget et à la Politique des familles WATHELET	M. Philippe ANDRIANNE Cabinet	M. Bernard GEORIS Cabinet	Suppléant : Présent
Secrétaire d'Etat aux Personnes Handicapées FERNANDEZ-FERNANDEZ	M. Roger CALOINE Cabinet	M. Philippe DUBOIS Cabinet	

2. GOUVERNEMENT FLAMAND/ VLAAMSE REGERING/FLAMISCHE REGIERUNG

Lid/membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 09/02/2009
Vlaams Minister-president en Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid PEETERS	Mevr Anne MARTENS Kabinet		
Vlaams Vice-minister-president en Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming VANDENBROUCKE	Dhr Frank KEUNEN Kabinet	Mevr Ilse VAN DE PUTTE Kabinet	Vertegenwoordiger: Afwezig met kennisgeving Plaatsvervanger: Aanwezig
Vlaams Vice-minister-president en Vlaams minister van Financiën, Begroting en Ruimtelijke Ordening VAN MECHELEN	Dhr Frederik DELECLUYSE Kabinet	Mevr Dolores DEVOLDER Kabinet	

Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel ANCIAUX	Mevr Inge LOODSTEEN Kabinet	Dhr Guy REDIG Kabinet	Vertegenwoordiger: Aanwezig
Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur CREVITS	Mevr Nathalie MOONENS Kabinet		Vertegenwoordiger: Aanwezig
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering KEULEN	Mevr Badra DJAIT Kabinet	Mevr Veerle COSTERMANS Kabinet	Plaatsvervanger: Afwezig met kennisgeving
Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel CEYSSENS	Dhr Paul CORBEELS Kabinet	Dhr Sim TURF Kabinet	Vertegenwoordiger: Aanwezig
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin HEEREN	Mevr Margot CLOET Kabinet	Dhr Yvan CATTEEUW Kabinet	Vertegenwoordiger: Aanwezig
Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen VAN BREMPT	Mevr Liesbet STEVENS Kabinet	Mevr An VAN ACKER Kabinet	Vertegenwoordiger: Aanwezig

3. GOUVERNEMENT DE LA COMMUNAUTÉ GERMANOPHONE/ REGERING VAN DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP/REGIERUNG DER DEUTSCHSPRACHIGEN GEMEINSCHAFT

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 09/02/2009
Minister-Präsident und Minister für lokale Behörden LAMBERTZ	Bestimmt keinen Vertreter		
Vice-Minister- Präsident und Minister für Ausbildung und Beschäftigung, Soziales und Tourismus GENTGES	H. Günther MANZ Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft Abteilung Familie, Gesundheit und Soziales		Vertreter: Anwesend
Minister für Unterricht und wissenschaftliche Forschung PAASCH	Bestimmt keinen Vertreter		
Minister für Kultur und Medien, Denkmalschutz, Jugend und Sport WEYKMANS	Bestimmt keinen Vertreter		

4. GOUVERNEMENT DE LA COMMUNAUTÉ FRANÇAISE/ REGERING VAN DE FRANSE GEMEENSCHAP/ REGIERUNG DER FRANZÖSISCHEN GEMEINSCHAFT

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 09/02/2009
Ministre-Président DEMOTTE	Mme Liliane BAUDART Observatoire de l'Enfance, de la jeunesse et de l'aide à la jeunesse	Mme Virginie VANDEPUTTE Cabinet	Représentante : Présente
Vice-Ministre Présidente et Ministre de l'Enseignement Supérieur, de la Recherche scientifique et des Relations Internationales de la Communauté française SIMONET	M. Michel NOEL Administration	Mme Jasira AMMI Administration	Suppléante : Présente
Vice-Ministre Président et Ministre du Budget en charge du Sport et de la Fonction publique DAERDEN	Mme Alice CATERINA Cabinet	M. Didier MUZALIA Cabinet	
Ministre de la Santé, de l'Enfance et de l'Aide à la Jeunesse FONCK	M. Marc COUPEZ Cabinet	1. Mme Cindy RUSSO Cabinet 2. M. Philippe RENARD Cabinet	Représentant : Présent Suppléante 1 : Présente
Ministre de la Culture et de l'Audiovisuel LAANAN	M. Charles-Yvon GERARD Administration	Mme Françoise CREMER Administration	
Ministre de la Formation TARABELLA	Mme Christine BAUDENELLE Cabinet	M. Sébastien LEMAITRE Cabinet	
Ministre en charge de l'Enseignement obligatoire DUPONT	M. Xavier BODSON IEV		

5. GOUVERNEMENT WALLON/ WAALSE REGERING/ REGIERUNG DER WALLONISCHEN REGION

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière/ deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 09/02/2009
Ministre- Président DEMOTTE	M. Edwin DE BOEVE Dynamo International ASBL	M. Pierre-Yves BOLEN Cabinet	Représentant : Présent
Ministre des Affaires intérieures et de la Fonction publique COURARD	Mme Christie MORREALE Cabinet	Mme Carine JANSEN Administration	
Ministre du Budget, des Finances et de l'Équipement DAERDEN	M. Didier HALLER Cabinet		
Ministre de l'Agriculture, de la Ruralité, de l'Environnement et du Tourisme LUTGEN	Mme Anne DUMONT Cabinet		
Ministre de l'Économie, de l'Emploi, du Commerce extérieur et du Patrimoine MARCOURT	Mme Raymonde YERNA Cabinet	Mme Joëlle SOIR Cabinet	Représentante : Présente
Ministre de la Recherche SIMONET	Mme Annaïg TOUNQUET Administration	M. Jean-Marie VAN CRAYEBECK Administration	
Ministre de la Santé, de l'Action sociale et de l'Égalité des chances DONFUT	Mme Nadia ZAKKANE Cabinet		
Ministre du Logement, des Transports et du Développement territorial ANTOINE	Mme Jolanda BLANCHE Cabinet	M. Philippe RENARD Cabinet	Représentante : Présente

**6. GOUVERNEMENT RÉGION DE BRUXELLES –CAPITALE / REGERING VAN HET BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK GEWEST/ REGIERUNG DER REGION BRÜSSEL-HAUPTSTADT**

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger /Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 09/02/2009
Staatssecretaris GROUWELS belast met Gelijke kansen	Mevr Bianca DEBAETS Kabinet		

**7. COLLÈGE DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE FRANÇAISE / COLLEGE VAN DE FRANSE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE / KOLLEGIUM DER FRANZÖSISCHEN GEMEINSCHAFTSCOMMISSION**

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière/ Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 09/02/2009
Ministre compétent pour la Santé CEREXHE	Mme Anne COLLARD Cabinet	Mme Dominique MAUN Cabinet	
Ministre compétent pour la Cohésion sociale et les infrastructures y relatives PICQUE	Mme Touria ZINBI Cabinet	Mme Isabelle FONTAINE Cabinet	Représentante : Excusée
Ministre compétente pour l'Enseignement, la Politique culturelle et le Transport scolaire (et pour la Région: le Logement) DUPUIS	Mme Patricia VINCART Observatoire de l'Enfance	M. Stéphane AUJEAN Observatoire de l'enfance	Suppléant : Présent
Ministre compétente pour les Personnes handicapées et le Tourisme HUYTEBROECK	Mme Véronique GAILLY Cabinet	M. Stéphane DESCHAMPS Cabinet	Représentante : Présente
Ministre compétent pour les Infrastructures sportives, Sports et Vie en plein air et l'Action sociale et la famille en ce compris les Infrastructures qui y sont liées KIR	Mme Azita BANAI Cabinet	Mme Sophie BERLAIMONT Cabinet	Représentante : Présente

8. COLLÈGE RÉUNI DE LA COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE / VERENIGD COLLEGE VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE / VEREINTE KOLLEGIUM DER GEMEINSAMEN GEMEINSCHAFTSCOMMISSION

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 09/02/2009
Ministre compétent pour la Coordination de la politique PICQUE	Mme Touria ZINBI Cabinet	Mme Isabelle FONTAINE Cabinet	Représentante : Excusée
Ministre compétent pour la Politique de la Santé (et pour la Région : l'Economie, la Recherche Scientifique et l'Aide médicale urgente) CEREXHE	M. Philippe Henry DE GENERET Cabinet	Mme Anne COLLARD Cabinet	
Ministre compétente pour les Finances et l'Aide aux Personnes (et, pour la Région, l'Environnement et l'Energie) HUYTEBROECK	Mme Brigitte PATERNOSTRE Cabinet	Mme Joëlle PHILIPPOT Cabinet	
Minister bevoegd voor bijstand aan personen (en voor het Gewest: mobiliteit) SMET	Mevr Fanny GROOTEN Cabinet	Dhr Walter SALENDER Kabinet	
Minister bevoegd voor Gezondheid VANHENGEL	Mevr Véronique CARREWYN Kabinet	Mevr Sophie VERHAEGEN Administratie	

C Membres avec voix consultative/Leden met raadgevende stem/Mitglieder mit beratender Stimme-art. 3.2-m ac/sa/za

Instantie/Instance/ Instanz	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 09/02/2009
Collège des Procureurs généraux	M. Lucien NOUWYNCK Parquet général près la Cour d'Appel de Bruxelles	Co – plaatsvervangers / Co – suppléants / Co- Stellvertreter: 1. M. Pierre RANS 2. Mme Nadia DE VROEDE 3. Mw Godelieve DENEULIN	Représentant : Présent
Vereniging van de Vlaamse Provincies	Dhr Marc WELLENS		
Union des Villes et Communes de Wallonie	Mme Thérèse-Marie BOUCHAT		Représentante : Excusée
Coordination des ONG pour les Droits de l'Enfant	1. M. Benoît VAN KEIRSBILCK, Défense des Enfants International (DEI), section belge francophone 2. Dhr Hans DE GREVE Plan België 3. Mme Frédérique VAN HOUCKE, CODE	Mme Cécile CROSSET Ligue des familles Mme Valerie PROVOST CODE	Représentant(e) : 1. Présent 2. Absent met kennisgeving 3. Présente Suppléante 2: Présente
Kinderrechtencoalitie Vlaanderen	1. Mevr Karin MAES Kinderrechtswinkels 2. Mevr Christine MELKEBEEK Defence for Children International 3. Mevr Nele WILLEMS Kinderrechtencoalitie	1. Mevr Nele DESMET Kinderrechtswinkels 2. Mevr Annemie DRIESKENS Gezinsbond 3. Dhr Jef GEBOERS Kinderrechtencoalitie	Vertegenwoordiger: 1.Aanwezig 2.Aanwezig 3.Aanwezig
Belgisch Comité voor UNICEF Comité belge pour UNICEF	Mme Maud DOMINICY	1. Mme Alao KASONGO 2. Mw Gaelle BUYSSCHAERT	Représentante : Présente

Rat der Deutschsprachigen Jugend	Mme Lara LIEBERTZ Jugendinformationszentrum in Eupen		
Orde van Vlaamse Balies	Dhr Geert DECOCK Advocaat Balie Gent Voorzitter Unie van Jeugdadvocaten		Vertegenwoordiger: Aanwezig
Association de la Ville et des Communes de la Région de Bruxelles-Capitale	M. Marc THOULEN Directeur		
Conseil Interuniversitaire de la Communauté française	1. M. Olivier DE SCHUTTER (UCL) Département de droit international, Charles de Visscher, CPDR 2. M. Jacques FIERENS (FUNDP) Département de Droit		
Vlaamse Interuniversitaire Raad	1. Prof. Paul LEMMENS KULeuven, Faculteit Rechtsgeleerdheid 2. Prof. Wouter VANDENHOLE UA, Faculteit Rechtsgeleerdheid	1. Prof. Johan PUT Faculteit Rechtsgeleerdheid 2. Prof. Frederik SWENNEN UA, Faculteit Rechtsgeleerdheid	Vertegenwoordiger: 1. Afwezig met kennisgeving 2. Aanwezig Plaatsvervanger 1: Aanwezig
Kinderrechtencommissaris	Mevr Ankie VANDEKERCKHOVE		Vertegenwoordiger: Aanwezig
Délégué général aux Droits de l'enfant	M. Bernard DE VOS	M. Stéphan DURVIAUX	Suppléant : Présent
Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding/ Centre pour l'Egalité des Chances et la Lutte contre le Racisme	Mme Julie LEJEUNE	Mme Patricia Le COCQ	Représentante : Présente Suppléante : Présente
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	Mevr Jeanine BELLENS		
Unie der Nederlandstalige Jeugdmagistraten	Mevr Dominique ROOMS Jeugdrechter Brugge	Dhr Ignace DEVOS Substituut – procureur des Konings	Vertegenwoordiger : Aanwezig Plaatsvervanger : Aanwezig

Vlaamse Scholierenkoepel	Mevr Ellen WINDEY		Vertegenwoordiger: Afwezig met kennisgeving
Association des Provinces wallonnes	Mme Annick BEKAVAC Directrice		
Comités voor Bijzondere Jeugdzorg	Dhr Steven STRYNCKX Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Mevr Carine DE WILDE	Vertegenwoordiger: Aanwezig
Vlaamse Jeugdraad	Mevr Barbara POPPE		Vertegenwoordiger: Aanwezig
Vertegenwoordigers van de erkende Vlaamse administraties en instellingen	1. Dhr Jan VANHEE Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Administratie Cultuur, Jeugd, Sport en media 2. Mevr Kaat HUYLEBROECK Administratie Onderwijs en Vorming	1. Dhr Joost VAN HAELEST Coördinator Kinderrechten Agentschap Sociaal-Cultureel werk voor Jeugd en Volwassenen 2. Mevr Rita VAN DURME Administratie Onderwijs en Vorming	Vertegenwoordiger 2: Aanwezig Plaatsvervanger 1: Aanwezig
Conseil de la Jeunesse d'Expression Française	1. M. Olivier GEERKENS Coala ASBL 2. Mme Geneviève VANDENHOUTE CJEF/CRIJ		Représentante 2 : Excusée
Représentants d'administrations et d'institutions reconnues de la Communauté française	1. M. Vincent MAGOS Cellule de coordination de l'aide aux victimes de maltraitance du Ministère de la Communauté française 2. Mme Marie-Christine MAUROY Office de la Naissance et de l'Enfance	Mme Claire –Anne SEVRIN Mme Diane HUPPERT	Représentant 1 : Présent
Ordre des barreaux francophones et germanophone de Belgique	Mme Cécile DELBROUCK Advocat au barreau de Liège	M. Juan VERLINDEN Advocat au barreau de Bruxelles	Représentante : Présente
Deutschsprachigen Administrationen	Bestimmen keinen Vertreter		

Union francophone des Magistrats de la Jeunesse	M. Eric JANSSENS	Mme Françoise MAINIL	Représentant : Excusé Suppléante : Excusée
Union des Conseillers et des Directeurs de l'aide à la jeunesse	M. Gérard HANSEN	M. Dominique MOREAU	

D   Observateurs/ Waarnemers/ Beobachter(art.7 AC/SA/ZA)

Nom/Naam ____ Organisation/ Organisatie	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 09/02/2009
Senaat	Mevr Sabine DE BETHUNE	Mevr Veerle DE ROOVER	Vertegenwoordiger: Aanwezig
Vlaams Parlement	Dhr Tom DEHAENE		
Parlement Wallon	Mme Chantal BERTOUILLE	Mme Isabelle EBENS Directrice-générale services du Parlement wallon	Représentante : Présente
Parlement de la Communauté française	Mme Véronique BONNI		
Parlement francophone bruxellois	Mme Isabelle EMMERY		Représentante : Présente
Chambre des Représentants	Mme Marie-Christine MARGHEM		
Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale	Mme Céline FREMAULT	M. Benjamin DESAIVE	Représentante : Présente Suppléant : Présent

E Présidente/ Voorzitter/ Präsident

Mevr. Sarah D'HONDT

F Vice-Présidents/ Vice-Voorzitters/ Vizepräsidenten

Vice-Président, sur proposition de la Communauté française : Institution du Délégué général aux droits de l'enfant

Suppléant: M. Stephan DURVIAUX

Vice-voorzitter, op voorstel van de Vlaamse Gemeenschap: Dhr Jan VANHEE, verantwoordelijk voor het internationaal jeugdbeleid van de Vlaamse administratie;

Plaatsvervanger: Dhr Joost VAN HAELST

G Uitvoerend Bureau/ Bureau Exécutif/ Exekutivbüro

	Lid/Membre/Mitglied	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière/ Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 09/02/2009
Gouvernement fédéral / Federale Regering / Föderal- regierung	Dhr Filiep JODTS		Lid : Aanwezig
Gouvernement de la Communauté française / Regering van de Franstalige Gemeenschap/ Regierung der Französischen Gemeinschaft	M. Benoît PARMENTIER	Mme Dominique DELVAUX	Membre : Présent
Gouvernement flamand / Vlaamse Regering/ Flamische Regierung	Mevr Inge LOODSTEEN	Dhr Guy REDIG	Lid : Aanwezig
Collège Réuni de la Commission Communautaire Commune/ Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie / Vereinte Kollegium der Gemeinsamen Gemeinschaftscommission	Mme Magali PLOVIE	Mme Anne COLLARD	Membre : Présente
Orde van Vlaamse Balies	Dhr Geert DECOCK		Lid: Aanwezig

Vice – Voorzitter / Vice – Président / Vizepräsident:	Dhr Jan VANHEE	Dhr Joost VAN HAELEST	Plaatsvervanger: Aanwezig
Vice – Président / Vice – Voorzitter/ Vizepräsident	M. Bernard DE VOS	M. Stephan DURVIAUX	Suppléant : Présent
Voorzitter/ Présidente/ Präsident	Mevr Sarah D'HONDT		Aanwezig
Secretariaat Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind/ Secrétariat Commission Nationale pour les Droits de l'Enfant	Mevr. Siska VANDEWEYER Mme Valentine DE MUYLDER Mevr. Shalini GIES		aanwezig aanwezig aanwezig

19 november 2009

**A Membres avec voix délibérative/Stemgerechtigde leden/
Stimmberechtigte mitglieder - art. 3.1. AC/SA/ZA**

Nom/Naam/Name	Représente/ Vertegenwoordigt/ Vertretert	Suppléant/Plaatsver vanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 19/11/2009
M. Vincent MACQ Cabinet du Ministre de la Justice DE CLERCK	Federale regering		Représentant : excusé
Mme Emmanuelle DUQUENNE Cabinet du Vice- premier Ministre et Ministre des Finances REYNDERS	Gouvernement fédéral	Mme Catherine DEDYE Cabinet de la Ministre des Affaires Sociales et de la Santé Publique ONKELINX	Représentante : absente* ¹ Suppléante : présente
Dhr. Jan DE RIDDER Kabinet Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin VANDEURZEN	Vlaamse regering	Mevr. Deirdre GEES Kabinet Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, VANDEURZEN	Vertegenwoordiger: verontschuldigd Plaatsvervanger:
Mevr. Suzy BLEYS Kabinet Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke kansen en Brussel SMET	Vlaamse regering	Dhr. Dirk MOORS Kabinet Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke kansen en Brussel, SMET	Vertegenwoordiger: aanwezig Plaatsvervanger:

1 * afwezig zonder kennisgeving terwijl ingeschreven

H. Günther MANZ Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft Abteilung Familie, Gesundheit und Soziales	Regierung der Deutschsprachigen Gemeinschaft		Vertreter: anwesend
M. Benoît PARMENTIER Office de la Naissance et de l'Enfance	Gouvernement de la Communauté française	Mme Dominique ROSSION Observatoire de l'Enfance, de la Jeunesse et de l'Aide à la Jeunesse	Représentant : excusé Suppléante : excusée
Mme Valérie BAESCH Chef de Cabinet adjoint Cabinet du Ministre- Président DEMOTTE	Gouvernement wallon	M. Dominique LUPERTO Cabinet du Ministre- Président DEMOTTE	Représentante : Suppléant : présent
Mme Joëlle DEWALHENS Collaboratrice	Collège de la Commission communautaire française de Bruxelles	M. Karim MAJOROS Collaborateur	Représentante : Suppléant : présent
Mme Magali PLOVIE Cabinet de la Ministre, compétente pour les Finances et l'Aide aux Personnes HUYTEBROECK	Collège de la Commission communautaire commune de Bruxelles		Représentante : présente

B Membros avec voix consultative/Leden met raadgevende stem/ Mitglieder mit beratender Stimme - art. 3.2.a AC/SA/ZA

1 Gouvernement Fédéral/Federale Regering/Föderalregierung

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 19/11/2009
Premier VAN ROMPUY Premier belast met de Coördinatie van het Migratie- en asielbeleid	Mevr. Ina VANDENBERGHE Kabinet	Mevr. Anne VAN DEN BUSSCHE Kabinet	Vertegenwoordiger: aanwezig Plaatsvervanger: aanwezig

Vice-Premier Ministre et Ministre des Finances et des Réformes institutionnelles REYNDERS	Mme Caroline GOSSELAIN Cabinet	Mme Anne JUNION Cabinet	Représentante : Suppléante :
Vice-eerste minister en Minister van Begroting VANHENGEL	Dhr. Gijs BOUTE Kabinet	Dhr. Karl VAN DE BOSSCHE Kabinet	Vertegenwoordiger: aanwezig Plaatsvervanger:
Vice-premier en Minister van Ambtenarenzaken, Overheidsbedrijven en Institutionele Hervormingen VANACKERE	Mevr. Annelies DE BACKER Kabinet	Dhr. Koen DE BUSSER Kabinet	Vertegenwoordiger: Plaatsvervanger: aanwezig
Minister van Buitenlandse Zaken LETERME	Mevr. Véronique JOOSTEN Kabinet	Mevr. Charline DESMECHT Kabinet	Vertegenwoordiger: verontschuldigd Plaatsvervanger :
Vice-Première Ministre et Ministre des Affaires Sociales et de la Santé Publique ONKELINX	Mme Catherine DEDYE Cabinet	Mevr Isabel MOENS Kabinet	Représentante : présente Plaatsvervanger :
Ministre de l'Emploi et de l'Égalité des Chances MILQUET	Mme Sylvie ROBERTI Cabinet	Mme Véronique DE BAETS Cabinet	Représentante : excusée Suppléante :
Minister van Binnenlandse Zaken TURTELBOOM	Mme Colette VAN LUL Office des Etrangers	Dhr Wim BONTINCK Federale Politie, Centrale Dienst Mensenhandel	Représentante : présente Plaatsvervanger :
Ministre des Pensions et des grandes villes DAERDEN		Mme Anne KESTEMONT Fedasil	Suppléante : présente
Ministre des PME, des Indépendants, de l'Agriculture et de la Politique scientifique LARUELLE	Mme Pauline BIEVEZ Cabinet	M. Grégoire MOES Administration	Représentante : Suppléant :
Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen VAN QUICKENBORNE	Mme Isabelle MAHIEU Administration	Dhr Herman VAN DEN LANGENBERGH Administratie	Représentante : absente* Plaatsvervanger : afwezig*
Minister van Justitie DE CLERCK	Mevr Christel DE CRAIM Dienst voor het Strafrechtelijk Beleid		Vertegenwoordiger: verontschuldigd
Minister van Defensie DE CREM	Mevr Isabelle HEYNDRIKX Kabinet	Mevr Charline DESMECHT	Vertegenwoordiger: Plaatsvervanger :

Ministre du Climat et de l'Energie MAGNETTE	M. Hervé GHYSELS Cabinet		Représentant :
Ministre de la Coopération au développement MICHEL	Mme Amélie DERBAUDRENGHIEN Cabinet	Mevr Beatrix VAN HEMELDONCK Kabinet	Représentante : excusée Plaatsvervanger:
Staatssecretaris voor Mobiliteit SCHOUPE	Mevr. Anne VANDENBERGHE Administratie	Mevr. Anneliese HEEREN Administratie	Vertegenwoordiger: verontschuldigd Plaatsvervanger: verontschuldigd
Secrétaire d'Etat à l'Intégration sociale et à la Lutte contre la pauvreté COURARD	Mevr Magda DE MEYER Celdirectrice	M. Thierry MARTIN Cabinet	Vertegenwoordiger: aanwezig Suppléant :
Secrétaire d'Etat aux Affaires sociales, chargés des Personnes Handicapées DELIZEE	Mme Christiane LEENAERTS Conseillère		Représentante : excusée
Secrétaire d'Etat au Budget et à la Politique des familles et à la politique de migration et d'asile WATHELET	M. Philippe ANDRIANNE Cabinet	M. Steven DE CANCK Kabinet	Représentant : Suppléant : présent

2 Gouvernement flamand/ Vlaamse regering/Flamische regering

Lid/membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 19/11/2009
Vlaams Minister-President en Minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Visserij en Plattelandsbeleid PEETERS			
Vice-Minister-President en Minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand BOURGEOIS	Mevr. Sadia CHOUKRI Kabinet	Mevr. Daphne COSTES Administratie	Vertegenwoordiger: aanwezig Plaatsvervanger:

Vice-Minister-President en Minister van Wetenschappelijk Onderzoek en Innovatie, Overheidsbedrijven, Media en Armoedebeleid LIETEN	Mevr. Liesbet STEVENS Raadgever	Dhr. Tom VERMEIRE Raadgever	Vertegenwoordiger: verontschuldigd Plaatsvervanger:
Minister van Begroting en Financiën, Werk, Ruimtelijke ordening, Onroerend erfgoed en Sport MUYTERS			
Minister van Jeugd, Gelijke Kansen, Onderwijs en Brussel SMET	Mevr. Suzy BLEYS Kabinetsmedewerker	Dhr. Dirk MOORS Adjunct - kabinetschef	Vertegenwoordiger: Plaatsvervanger:
Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken CREVITS	Mevr. Leen DE SADELEER Kabinetssecretaris	Dhr. Damien BENOIT Medewerker privé-secretariaat	Vertegenwoordiger: verontschuldigd Plaatsvervanger: verontschuldigd
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin VANDEURZEN	Dhr. Jan DE RIDDER Kabinet	Dhr. Dirk BROOS Kabinet	Vertegenwoordiger: verontschuldigd Plaatsvervanger:
Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur SCHAUVLIEGE			
Minister van Wonen, Energie, Sociale Economie en Stedenbeleid VAN DEN BOSSCHE			

3 Gouvernement de la Communauté germanophone/ Regering van de Duitstalige Gemeenschap/Regierung der Deutschsprachigen Gemeinschaft

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 19/11/2009
Ministerpräsident und Minister für lokale Behörden LAMBERTZ	Bestimmt keinen Vertreter		

Minister für Familie, Gesundheit und Soziales MOLLERS	H. Guenther MANZ	H. Marco ZINNEN	Vertreter: anwesend Stellvertreter:
Minister für Unterricht, Ausbildung und Beschäftigung PAASCH	Bestimmt keinen Vertreter		
Ministerin für Kultur, Medien und Tourismus WEYKMANS	Bestimmt keinen Vertreter		

4 Gouvernement de la Communauté française/ Regering van de Franse Gemeenschap/ Regierung der Französischen Gemeinschaft

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 19/11/2009
Ministre-Président DEMOTTE	M. Pierre-Yves BOLEN Cabinet	M. Joël MATHIEU Cabinet	Représentant: Suppléant :
Vice- Ministre-Président et Ministre du Budget, des Finances, des Sports et de l'Enseignement de promotion sociale ANTOINE	Mme Geneviève LAZARON Echevine de l'Enseignement et de la Petite enfance	Mme Lucie VANDENBOSCH Groupe CdH du Parlement wallon	Représentante : Suppléante : absente*
Vice-Ministre- Président et Ministre de l'enseignement supérieur MARCOURT	Mme Raymonde YERNA Cabinet	Mme Nadia LAHLOU Attachée	Représentante : présente Suppléante : absente*
Vice-Ministre-Président et Ministre de l'Enfance, de la Recherche et de la Fonction Publique NOLLET	M. Laurent MONNIEZ Cabinet	M. Paul GALAND Cabinet	Représentant : Suppléant: présent
Ministre de la Culture, de l'Audiovisuel, de la Santé et de l'Égalité des chances LAANAN	Mme Catherine SPIECE Conseillère à la cellule « Santé » du Cabinet	Mme Alexandra ADRIAENSSENS Directrice chargée de mission à l'administration de la Communauté française, Secrétariat général – Direction de l'égalité des chances	Représentante : présente Suppléante : présente

Ministre de la Jeunesse HUYTEBROECK	Mme Julie PAPAZOGLU	Mme Bénédicte HENDRICK	Représentante : présente Suppléante :
Ministre de l'Enseignement obligatoire SIMONET	Mme Marianne TILOT Conseillère à l'Enseignement- Matières transversales	Mme Hélène JACQMIN Cabinet	Représentante : présente Suppléante :

5 Gouvernement wallon/ Waalse Regering/ regering der Wallonischen Region

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière/ deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 19/11/2009
Ministre-Président DEMOTTE	Mme Sophie LEQUERTIER Conseillère	M. Joël MATHIEU Collaborateur	Représentante: Suppléant :
Vice-Ministre-Président et Ministre du Développement durable et de la Fonction publique NOLLET	M. Laurent MONNIEZ Chef cabinet adjoint	M. Paul GALAND Conseiller	Représentant: Suppléant: présent
Vice-Ministre-Président et Ministre du Budget, des Finances, de l'Emploi et de la Formation ANTOINE	Mme Geneviève LAZARON Echevine de l'Enseignement et de la Petite enfance	Mme Lucie VANDENBOSCH Groupe CdH du Parlement wallon	Représentante : Suppléante :
Vice- Ministre- Président et Ministre de l'Économie, des PME, du Commerce extérieur et des Technologies nouvelles MARCOURT	Mme Raymonde YERNA Conseillère	Mme Jacqueline JOURNEE Attachée	Représentante : Suppléante : présente
Ministre des Travaux publics, de l'Agriculture, de la Ruralité et du Patrimoine LUTGEN	Mme Coralie BONNET Attaché	Mme Anne-Françoise MOUTON Attaché	Représentante : présente Suppléante : absente*
Ministre de la Santé, de l'Action sociale et de l'Égalité des chances, TILLIEUX	M. Luc MERTENS Collaborateur	Mme Mélissa WALKA Collaboratrice	Représentant: Suppléante :

Ministre des Pouvoirs locaux et de la Ville FURLAN	Mme Delphine HERNALSTEEN Secrétaire	M. Marco ALIBONI Conseiller	Représentante: présente Suppléant :
Ministre de l'Environnement, de l'Aménagement du Territoire et de la Mobilité HENRY	Dominique PERRIN Cabinet	Pierre CASTELAIN Collaborateur	Représentant: Suppléant :

6 Gouvernement Région de Bruxelles -Capitale / Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest/ regering der Region Brüssel-Hauptstadt

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger /Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 19/11/2009
Minister GROUWELS Belast met Openbare Werken, Vervoer, Gewestelijke en gemeentelijke Informatica, Gelijkekansenbeleid en de Haven van Brussel	Dhr. David VITS Adviseur gezin en kinderopvang	Dhr. Ghenio DE ANGELIS Medewerker	Vertegenwoordiger: Plaatsvervanger: aanwezig
Ministre CEREXHE Compétent en matière de l'Emploi, de l'Economie, en ce compris la politique de revitalisation économique des quartiers et le Commerce extérieur, de la Politique agricole et de la Recherche scientifique			
Ministre-Président PICQUE Compétent en matière des Pouvoirs subordonnés, de l'Aménagement du Territoire, en ce compris les monuments et sites, de la Propreté publique, de la Coopération au Développement et de la Statistique régionale			

Secrétaire d'Etat DOULKERIDIS Compétent en matière du Logement, de la Lutte contre l'Incendie et l'Aide médicale urgente			
Ministre HUYTEBROECK Compétente en matière de l'Environnement, de l'Energie, de la Politique de l'Eau, de la Rénovation rurale et la conservation de la nature, de la Lutte contre l'Incendie, l'Aide médicale urgente, du Logement et la rénovation urbaine	Mme Cécile GIRBOUX Conseillère Jeunesse	M. Bernard MATHIEU Coordinateur de la cellule Jeunesse	Représentante: Suppléant:
Secrétaire d'état KIR Compétent en matière de l'Urbanisme et de la propreté publique			
Staatssecretaris DE LILLE Belast met Vervoer (met uitsluiting van de bevoegdheid over de MIVB en de infrastructuur van het openbaar vervoer en met uitsluiting van het parkeerbeleid en Cambio), Gelijkekansenbeleid, Openbaar Ambt en Beleid tot administratieve vereenvoudiging			
Minister VANRAES Belast met Financiën, Begroting, Openbaar Ambt, Externe Betrekkingen en Beleid tot administratieve vereenvoudiging	Mevr. Ethel SAVELKOUL Attaché kabinet	Mevr. Brigitte PATERNOSTRE Directeur Dienst Bijstand aan Personen	Vertegenwoordiger: verontschuldigd Plaatsvervanger:

7 Collège de la Commission Communautaire française / College van de Franse Gemeenschapscommissie / Kollegium der Französischen Gemeinschaftscommission

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière/ Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 19/11/2009
Secrétaire d'Etat DOULKERIDIS Président du Collège compétent en matière du Budget, de l'Enseignement, du Tourisme et des Relations internationales	M.Karim MAJOROS Attaché	Mme Isabelle VANLATHERM	Représentant: présent Suppléante :
Ministre CEREXHE Membre de la COCOF, compétent en matière de la Fonction publique, de la Politique de la Santé et de la Formation professionnelle des Classes moyennes	Dominique MAUN	M. Vincent GIROUL	Représentant: Suppléant :
Ministre HUYTEBROECK Membre de la COCOF, compétente en matière de la Politique d'Aide aux Personnes Handicapées	Manoëlle VELGHE	Mme Marie CARTON	Représentant: Suppléante :
Ministre-Président PICQUE Membre de la COCOF, Compétent en matière de la Cohésion sociale	M. Olivier KIESECOMS	M. Stéphane AUJEAN	Représentant: Suppléant : présent
Secrétaire d'état KIR Membre de la COCOF, compétent en matière de la Formation professionnelle et de la Culture	Mme Joëlle DEWALHENS	Mme Sophie BERLAIMONT	Représentante : Suppléante :

**8 Collège réuni de la Commission communautaire commune /
Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
/ Vereinte Kollegium der gemeinsamen Gemeinschaftscommission**

Lid/Membre/Mitglied	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 19/11/2009
Ministre-Président PICQUE président de la COCOM			
Ministre CEREXHE Membre de la COCOM, compétent en matière de la Politique de la Santé et de la Fonction publique			
Ministre HUYTEBROECK Membre de la COCOM, compétente en matière de la Politique d'Aide aux Personnes, des Finances, du Budget et des Relations extérieures			
Minister VANRAES Lid van de GGC, belast met Gezondheidsbeleid, Financiën, Begroting en Externe Betrekkingen	Mevr. Ethel SAVELKOUL Attaché kabinet	Mevr. Brigitte PATERNOSTRE Directeur dienst bijstand aan personen	Vertegenwoordiger : Plaatsvervanger

C Membres avec voix consultative/Leden met raadgevende stem/Mitglieder mit beratender Stimme-art. 3.2-m ac/sa/za

Instantie/Instance/ Instanz	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 19/11/2009
Collège des Procureurs généraux	M. Lucien NOUWYNCK Parquet général près la Cour d'Appel de Bruxelles	Co – plaatsvervangers / Co – suppléants / Co- Stellvertreter: 1. M. Pierre RANS 2. Mme Jacqueline DEVREUX 3. Mevr Godelieve DENEULIN 4. Mevr Annelies LINDEMANS	Représentant : présent Suppléant : 1. 2. 3. 4. aanwezig
Vereniging van de Vlaamse Provincies	Dhr. Marc WELLENS		Vertegenwoordiger:
Union des Villes et Communes de Wallonie	Mme Thérèse-Marie BOUCHAT		Représentante :
Coordination des ONG pour les Droits de l'Enfant	1. M. Benoît VAN KEIRSBILCK, Défense des Enfants International (DEI), section belge francophone 2. Dhr Hans DE GREVE Plan België 3. Mme Frédérique VAN HOUCHE, CODE	Mme Cécile CROSSET Ligue des familles Mme Valerie PROVOST CODE	Représentant(e) : 1. 2. aanwezig 3. présente Suppléante: 1. 2. présente
Kinderrechtencoalitie Vlaanderen	1. Mevr Karin MAES Kinderrechtswinkels 2. Mevr Christine MELKEBEEK Defence for Children International 3. Mevr Nele WILLEMS Kinderrechtencoalitie	1. Mevr Nele DESMET Kinderrechtswinkels 2. Mevr Annemie DRIESKENS Gezinsbond 3. Dhr Jef GEBOERS Kinderrechtencoalitie	Vertegenwoordiger: 1. aanwezig 2. aanwezig 3. aanwezig Plaatsvervanger: 1. 2. verontschuldigd 3.
Belgisch Comité voor UNICEF Comité belge pour UNICEF	Mme Maud DOMINICY	1. Mme Alao KASONGO 2. Mevr. Gaele BUYSSCHAERT	Représentante : présente Suppléante : 1. 2.

Rat der Deutschsprachigen Jugend	Catherine WEISSHAUPT		Représentante:
Orde van Vlaamse Balies	Dhr Geert DECOCK Advocaat Balie Gent Voorzitter Unie van Jeugdadvocaten		Vertegenwoordiger: verontschuldigd
Association de la Ville et des Communes de la Région de Bruxelles-Capitale	M. Marc THOULEN Directeur		Représentant :
Conseil Interuniversitaire de la Communauté française	1. M. Olivier DE SCHUTTER (UCL) Département de droit international, Charles de Visscher, CPDR 2. M. Jacques FIERENS (FUNDP) Département de Droit		Représentant : 1. 2. présent
Vlaamse Interuniversitaire Raad	1. Prof. Paul LEMMENS KULeuven, Faculteit Rechtsgeleerdheid 2. Prof. Wouter VANDENHOLE UA, Faculteit Rechtsgeleerdheid	1. Prof. Johan PUT Faculteit Rechtsgeleerdheid 2. Prof. Frederik SWENNEN UA, Faculteit Rechtsgeleerdheid	Vertegenwoordiger: 1. verontschuldigd 2. verontschuldigd Plaatsvervanger : 1.verontschuldigd 2.
Kinderrechtencommissaris	Dhr. Bruno VANOBBERGEN		Vertegenwoordiger: aanwezig
Délégué général aux Droits de l'enfant	M. Bernard DE VOS	M. Stéphan DURVIAUX	Représentant : présent Suppléant : présent
Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding/ Centre pour l'Egalité des Chances et la Lutte contre le Racisme	Mme Julie LEJEUNE	Mme Patricia Le COCQ	Représentante : présente Suppléante : présente
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	Mevr Jeanine BELLENS		Vertegenwoordiger:
Unie der Nederlandstalige Jeugdmagistraten	Mevr Dominique ROOMS Jeugdrechter Brugge	Dhr Ignace DEVOS Substituut – procureur des Konings	Vertegenwoordiger : verontschuldigd Plaatsvervanger : verontschuldigd
Vlaamse Scholierenkoepel	Mevr Ellen WINDEY		Vertegenwoordiger:
Association des Provinces wallonnes	Mme Annick BEKAVAC Directrice		Représentante :

Comités voor Bijzondere Jeugdzorg	Mevr. Virna Saenen Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	Mevr Carine DE WILDE	Vertegenwoordiger: aanwezig Plaatsvervanger:
Vlaamse Jeugdraad	Mevr Barbara POPPE		Vertegenwoordiger: aanwezig
Vertegenwoordigers van de erkende Vlaamse administraties en instellingen	1. Dhr Jan VANHEE Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap Administratie Cultuur, Jeugd, Sport en media 2. Mevr Kaat HUYLEBROECK Administratie Onderwijs en Vorming	1. Dhr Joost VAN HAELEST Coördinator Kinderrechten Agentschap Sociaal-Cultureel werk voor Jeugd en Volwassenen 2. Mevr Rita VAN DURME Administratie Onderwijs en Vorming	Vertegenwoordiger : 1. 2. afwezig* Plaatsvervanger : 1. verontschuldigd 2.
Conseil de la Jeunesse d'Expression Française	1. M. Olivier GEERKENS Coala ASBL 2. Mme Geneviève VANDENHOUTE CJEF/CRIJ		Représentant(e) : 1. 2.
Représentants d'administrations et d'institutions reconnues de la Communauté française	1. Mme Malvina GOVAERT Observatoire de l'Enfance, de la Jeunesse et de l'Aide à la Jeunesse 2. Mme Marie-Christine MAUROY Office de la Naissance et de l'Enfance	M. Michel VANDEKEERE Coordinateur a. i. Observatoire de l'Enfance, de la Jeunesse et de l'Aide à la Jeunesse	Représentantes: 1. présente 2. Suppléant : présent
Ordre des barreaux francophones et germanophone de Belgique	Mme Cécile DELBROUCK Advocat au barreau de Liège	M. Juan VERLINDEN Advocat au barreau de Bruxelles	Représentante : excusée Suppléant : excusé
Deutschsprachigen Administrationen	Bestimmen keinen Vertreter		
Union francophone des Magistrats de la Jeunesse	M. Eric JANSSENS	Mme Françoise MAINIL	Représentant : excusé Suppléante : présente

Union des Conseillers et des Directeurs de l'aide à la jeunesse	M. Gérard HANSEN	M. Dominique MOREAU	Représentant : présent Suppléant :
---	------------------	---------------------	--

D Observateurs/ Waarnemers/ Beobachter(art.7 AC/SA/ZA)

Nom/Naam ___ Organisation/ Organisatie	Représentant/ Vertegenwoordiger/ Vertreter	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière / Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 19/11/2009
Senaat	Mevr Sabine DE BETHUNE	Mevr Veerle DE ROOVER	Vertegenwoordiger: afwezig* Plaatsvervanger: afwezig*
Vlaams Parlement	Mevr Katrien SCHRYVERS		Vertegenwoordiger: aanwezig
Parlement Wallon			
Parlement de la Communauté française			
Parlement francophone bruxellois			
Chambre des Représentants	Mme Marie-Christine MARGHEM		Représentante :
Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale			

E Uitvoerend Bureau/ Bureau Exécutif/ Exekutivbüro

	Lid/Membre/Mitglied	Suppléant/ Plaatsvervanger/ Stellvertreter	Participation à l'assemblée plénière/ Deelname aan de plenaire zitting / Teilnahme an der Plenarversammlung d.d. 19/11/2009
Gouvernement fédéral / Federale Regering / Föederal- regierung	M. Vincent MACQ		Lid : excusé
Gouvernement de la Communauté française / Regering van de Franstalige Gemeenschap/ Regierung der Französischen Gemeinschaft	M. Benoît PARMENTIER	Mme Dominique ROSSION	Membre : excusé Suppléante : excusée
Gouvernement flamand / Vlaamse Regering/ Flamische Regierung	Mevr. Suzy BLEYS	Dhr Jan DE RIDDER	Lid : Plaatsvervanger :
Collège Réuni de la Commission Communautaire Commune/ Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie / Vereinte Kollegium der Gemeinsamen Gemeinschaftscommission	Mme Magali PLOVIE	Mme Anne COLLARD	Membre : présente Suppléante :
Orde van Vlaamse Balies	Dhr Geert DECOCK		Lid: verontschuldigd
Vice – Voorzitter / Vice – Président / Vizepräsident:	Dhr Jan VANHEE	Dhr Joost VAN HAELEST	Lid: Plaatsvervanger: verontschuldigd
Vice – Président / Vice – Voorzitter/ Vizepräsident	M. Bernard DE VOS	M. Stephan DURVIAUX	Membre : présent Suppléant : présent
Voorzitter/ Présidente/ Präsident	Mevr Sarah D'HONDT		aanwezig
Secretariaat Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind/ Secrétariat Commission Nationale pour les Droits de l'Enfant	Mevr. Siska VAN DE WEYER M. David DUCULOT Mevr. Shalini GIES		aanwezig aanwezig aanwezig

Bijlage 4: Huishoudelijk reglement Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind

De Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind,

Gelet op het Samenwerkingsakkoord houdende oprichting van een Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, gesloten te Brussel, op 19 september 2005, tussen de Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaams Gewest, de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest, de Duitstalige Gemeenschap, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie, in het bijzonder artikel 12 (B.S. 10 november 2006, bijlage bij de goedkeuringswet van 1 mei 2006),

Besluit:

Hoofdstuk 1 - Inleidende bepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van dit reglement wordt verstaan onder:

1. Samenwerkingsakkoord: Samenwerkingsakkoord houdende oprichting van een Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, gesloten te Brussel, op 19 september 2005, tussen de Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaams Gewest, de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest, de Duitstalige Gemeenschap, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie;
2. Commissie: de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind;
3. Voorzitter: de voorzitter van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, zoals bedoeld in artikel 4 van het Samenwerkingsakkoord;
4. Ondervoorzitters: de ondervoorzitters van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, zoals bedoeld in artikel 4 van het Samenwerkingsakkoord;
5. Bureau: het Uitvoerend Bureau van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, zoals bedoeld in artikel 5 van het Samenwerkingsakkoord;
6. Secretariaat: het Secretariaat van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, zoals bedoeld in artikel 6 van het Samenwerkingsakkoord;
7. Stemgerechtigde leden: de effectieve stemgerechtigde leden van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, zoals bedoeld in artikel 3.1 van het Samenwerkingsakkoord;
8. Leden met raadgevende stem: de effectieve leden met raadgevende stem van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, zoals bedoeld in artikel 3.2 van het Samenwerkingsakkoord;
9. Leden: de stemgerechtigde leden en de leden met raadgevende stem van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind of hun vertegenwoordigers, zoals bedoeld in artikel 3 van het Samenwerkingsakkoord;
10. Plaatsvervangende leden: de personen aangeduid om de leden te vervangen;
11. Comité: het Comité voor de Rechten van het Kind bij de Verenigde Naties;

12. Kind: iedere persoon jonger dan 18 jaar, zoals gedefinieerd in het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties te New York op 20 november 1989.

13. Reglement: het huishoudelijk reglement van de Commissie

Hoofdstuk 2 - Samenstelling van de Commissie

Afdeling 1 - De leden

Art. 2.

De instanties genoemd door artikel 3 van het Samenwerkingsakkoord worden door het Secretariaat uitgenodigd om hun lid evenals hun plaatsvervangend lid aan te duiden.

Art. 3.

Ingeval van wijziging binnen de samenstelling van een regering, brengen de bij deze wijziging betrokken stemgerechtigde leden het Secretariaat onmiddellijk op de hoogte en geven ze aan of deze gevolgen heeft voor hun aanwijzing.

In voorkomend geval nodigt het Secretariaat de betrokken regering ertoe uit om haar nieuw(e) stemgerechtigd(e) lid/leden evenals plaatsvervanger(s) aan te duiden.

Het Secretariaat richt een schrijven tot elke betrokken minister met het verzoek om een nieuwe aanstelling, binnen een termijn van drie maanden, van een lid met raadgevende stem en een plaatsvervangend lid. Het schrijven geeft aan welke personen de voorganger van de betrokken minister vertegenwoordigden in de Commissie.

Art. 4.

Het Secretariaat nodigt elk van de instanties genoemd in artikel 3 van het samenwerkingsakkoord uit de persoonsgegevens van haar lid en plaatsvervangend lid mee te delen, met het oog op een algemene actualisering van het ledenbestand tegen de plenaire zitting die volgt op de voorstelling van het periodiek verslag bij het comité zoals bedoeld in artikel 2, 1.b) van het samenwerkingsakkoord.

Art. 5.

Een lid of plaatsvervangend lid dat zijn of haar mandaat wenst neer te leggen of dat zijn of haar hoedanigheid van vertegenwoordiger van de instantie die hem of haar heeft aangeduid verliest, stelt de Voorzitter evenals de instantie die hij of zij in de Commissie vertegenwoordigt, daarvan in kennis. Het Secretariaat contacteert vervolgens laatstgenoemde instantie met het oog op de aanduiding van een nieuw lid of plaatsvervangend lid.

Art. 6.

Een lid dat niet in de mogelijkheid is om een plenaire zitting van de Commissie bij te wonen, informeert het Secretariaat hierover, waarbij hij of zij zijn of haar plaatsvervanger eveneens informeert.

Informatie betreffende de deelname van de leden aan de Commissiewerkzaamheden wordt opgenomen in de ledenlijst die jaarlijks als bijlage bij het verslag betreffende de werkzaamheden van de Commissie, hierna jaarverslag, gevoegd wordt.

Afdeling 2 - De werkgroepen

Art. 7.

Overeenkomstig artikel 11 van het Samenwerkingsakkoord, kan de Commissie in plenaire zitting bij gewone meerderheid van de aanwezige leden en bij consensus onder de aanwezige stemgerechtigde leden beslissen om werkgroepen op te richten.

Het Bureau kan eveneens, bij gewone meerderheid van de aanwezige Bureauleden, ambtshalve of op vraag van tenminste tien leden, werkgroepen oprichten.

Art. 8.

Het Secretariaat zendt een uitnodiging tot deelname aan de werkgroep aan alle leden en plaatsvervangende leden met het oog op hun inschrijving.

Art. 9.

Elke minister die bevoegd is voor een materie die in werkgroep wordt behandeld, wordt uitgenodigd om deel te nemen aan de werkzaamheden van de betreffende werkgroep. De stemgerechtigde leden bezorgen het Secretariaat de lijst die per werkgroep de bevoegde ministers weergeeft.

Art. 10.

In het kader van de werkgroepen kan elk ingeschreven lid zich laten vergezellen door één of meerdere experts.

Het betreffende lid deelt de namen van deze experts mee aan het Secretariaat dat hen vervolgens alle nuttige informatie overmaakt.

Afdeling 3 - Het Bureau

Art. 11.

Onverminderd artikel 5 van het Samenwerkingsakkoord, is het Bureau samengesteld uit zeven leden, evenals uit de Voorzitter en beide Ondervoorzitters. De zeven leden en de ondervoorzitters kunnen zich, in voorkomend geval, laten vervangen door hun plaatsvervanger.

Art. 12.

In de mate van het mogelijke zijn drie van de zeven Bureauleden leden met raadgevende stem, met uitzondering van zij die genoemd zijn in artikel 3, punt 2, a) van het Samenwerkingsakkoord.

Het Secretariaat informeert alle leden en plaatsvervangende leden van wijzigingen in de samenstelling van het Bureau.

Art. 13.

De stemgerechtigde leden beslissen wie van hen in het Bureau zetelt. Het mandaat van een stemgerechtigd lid dat in het Bureau zetelt, geldt voor de duur van zijn of haar mandaat van vertegenwoordiger van de regering die hem of haar heeft aangewezen.

Art. 14.

De Commissie duidt bij gewone meerderheid van de aanwezige leden, op basis van een lijst met kandidaten die door het Secretariaat wordt overgemaakt, de leden met raadgevende stem aan die in het Bureau zetelen.

Het mandaat van de leden met raadgevende stem die in het Bureau zetelen geldt voor de duur van twee jaar, behoudens in geval van voortijdig ontslag als Bureau lid of als Commissielid. Dit mandaat is hernieuwbaar.

Hoofdstuk 3 - Werking van de Commissie

Afdeling 1. Algemene bepalingen

§ 1. Algemeen

Art. 15.

Ieder neemt het woord in zijn of haar eigen taal.

§ 2. De leden

Art. 16.

Elke schriftelijke of elektronische communicatie ten aanzien van de leden en plaatsvervangende leden die uitgaat van de Voorzitter, het Bureau of het Secretariaat, verloopt systematisch in het Nederlands en het Frans.

Alle uitnodigingen voor activiteiten van de Commissie gebeuren bij elektronisch verkeer.

Art. 17.

De leden en plaatsvervangende leden worden uitgenodigd om alle informatie die ze nuttig achten betreffende de bevordering en de bescherming van de rechten van het kind en van het beleid dat ten aanzien van kinderen wordt gevoerd, toe te zenden aan het Secretariaat.

§ 3. De werkgroepen

Art. 18.

Het Secretariaat deelt uiterlijk twee weken vóór de vergadering aan de leden per mail de plaats, de dag en het uur mee van de werkgroepvergadering en bezorgt hen een agenda.

Het Secretariaat maakt uiterlijk vijf werkdagen vóór de vergadering alle nuttige voorbereidende documenten en, desgevallend, een aangepaste agenda over.

Art. 19.

De Voorzitter zit de werkgroepvergaderingen voor. Is hij of zij niet beschikbaar, dan duidt de werkgroep een andere voorzitter aan. Deze kan zich laten vervangen door het Secretariaat.

Art. 20.

De verslaggeving gebeurt door het Secretariaat, systematisch in het Nederlands en het Frans, en wordt aan de werkgroepleden toegezonden.

Art. 21.

Alle werkgroepleden kunnen per mail opmerkingen op het verslag toezenden aan het Secretariaat, tot vijf werkdagen vóór de volgende vergadering van de betrokken werkgroep.

Art. 22.

Het Secretariaat lijst de eindconclusies van elke werkgroep op. Deze geven de resultaten weer van wat tijdens de werkgroepvergaderingen door de daarop aanwezige leden werd besproken.

Art. 23.

Tijdens een afsluitende vergadering van elke werkgroep wordt op basis van de in artikel 22 van dit Reglement genoemde oplijsting gestemd over de aanbevelingen.

De datum waarop de stemming wordt gehouden, wordt in onderling overleg bepaald tijdens één van de voorgaande werkgroepvergaderingen. De beslissingen worden genomen op basis van de standpunten die bekend zijn op het ogenblik van de vergadering waarop de stemming plaatsvindt. Elk lid dat zich in de werkgroep heeft ingeschreven alvorens de tweede vergadering werd gehouden, beschikt over een stem. Indien een lid niet is ingeschreven in de werkgroep, is zijn of haar plaatsvervanger ambtshalve stemgerechtigd, mits hij of zij zich in de werkgroep heeft ingeschreven alvorens de tweede vergadering werd gehouden.

Werkgroepleden die niet op de vergadering aanwezig kunnen zijn, kunnen hun standpunt per mail overmaken aan het Secretariaat, uiterlijk vijf werkdagen vóór de vergadering waarop de beslissing wordt genomen.

De aanbevelingen die bij gewone meerderheid worden aangenomen, worden opgenomen in het eindverslag van de werkgroep. Dit eindverslag wordt overgemaakt aan alle leden en plaatsvervangende leden.

Art. 24.

Tijdens de eerstvolgende plenaire zitting wordt aan de Commissie verslag gedaan van de werkzaamheden van de werkgroepen. Elke werkgroep duidt de persoon aan die zijn werkzaamheden voorstelt.

§ 4. De plenaire zitting

Art. 25.

Het Secretariaat deelt uiterlijk drie weken vóór de plenaire zitting per mail aan de leden en plaatsvervangende leden de plaats, de dag en het uur mee van de plenaire zitting en bezorgt hen een ontwerp van agenda en alle nuttige voorbereidende documenten.

Elk lid kan tot vijf werkdagen voor de plenaire zitting aan de Voorzitter verzoeken punten op de agenda in te schrijven.

De agenda wordt tijdens de plenaire zitting bij consensus aangenomen.

Art. 26.

Elk lid bericht het Secretariaat zo snel mogelijk over zijn of haar aanwezigheid of afwezigheid en informeert eveneens zijn of haar plaatsvervanger. Elk plaatsvervangend lid, wiens lid aan de plenaire zitting deelneemt, kan er eveneens als waarnemer aan deelnemen, na het Secretariaat ervan op de hoogte gesteld te hebben.

Art. 27.

Elke plenaire zitting wordt gewijd aan een verslag van de werkzaamheden van de afgelopen periode en de vastlegging van de agenda van de toekomstige werkzaamheden van de Commissie.

De stemgerechtigde leden nemen hun beslissingen in plenaire zitting, na alle aanwezige leden te hebben gehoord.

In uitvoering van artikel 15 van het Samenwerkingsakkoord wordt het budget jaarlijks voorgesteld door de Voorzitter, tijdens de eerste plenaire zitting die volgt op de goedkeuring ervan door de stemgerechtigde leden.

§ 5. Het Bureau

A. Opdrachten

Art. 28.

De opdracht van het Bureau bestaat erin:

- erover te waken dat de opdrachten en beslissingen van de Commissie worden uitgevoerd;
- toe te zien op de evenwichtige samenstelling van de werkgroepen;
- het ontwerp van jaarverslag, opgesteld door de Voorzitter, te bespreken en goed te keuren alvorens het wordt voorgesteld aan de leden in plenaire zitting;
- de benutting van het budget goed te keuren.

B. Bijeenroeping

Art. 29.

Het Bureau wordt overeenkomstig artikel 5 van het Samenwerkingsakkoord bijeengeroepen. De oproeping wordt uiterlijk tien werkdagen vóór de vergadering verzonden.

Art. 30.

De agenda wordt vijf werkdagen vóór de vergadering aan de Bureauleden toegezonden.

Hij omvat:

- 1° de goedkeuring van de notulen van de vorige vergadering;

- 2° elk punt dat werd voorgesteld tenminste vijf werkdagen vóór de vergadering, behoudens dringende omstandigheden.

Het Bureau kan de bespreking van bepaalde punten van de agenda uitstellen.

Art. 31.

Elk Bureau lid informeert het Secretariaat van zijn of haar aanwezigheid of afwezigheid waarbij hij of zij zijn of haar plaatsvervanger eveneens informeert.

Het Bureau komt rechtsgeldig bijeen indien meer dan de helft van de Bureauleden of hun plaatsvervangers aanwezig zijn of een volmacht hebben verleend.

Blijkt het quorum op het ogenblik van de vergadering niet bereikt te zijn, dan kunnen de aanwezige Bureauleden beslissen om niettemin de vergaderpunten te overlopen, dit evenwel zonder beslissingen te nemen. Er wordt een nieuwe datum bepaald om tot de beslissingen over te gaan. Tijdens deze nieuwe vergadering beraadslagt het Bureau geldig, ongeacht het aantal aanwezige Bureauleden.

Indien niet alle Bureauleden zijn aangesteld, wordt enkel het aantal dat effectief is aangesteld in aanmerking genomen voor de bepaling van het quorum.

Art. 32.

Wanneer daar behoefte aan is, kan het Bureau bevoegde personen van wie de aanwezigheid of het advies gewenst is, uitnodigen. Zij wonen de punten bij die hen betreffen. De notulen van de vergadering vermelden hun advies en de wijze waarop er rekening mee is gehouden.

Art. 33.

In het belang van de goede werking van de Commissie kan de Voorzitter beslissen bepaalde punten te behandelen via mailverkeer. Het Secretariaat contacteert in dat geval alle Bureauleden om hun beschikbaarheid na te gaan. De Voorzitter zendt vervolgens de voorstellen aangaande de betreffende punten aan de Bureauleden toe en bepaalt de termijn en modaliteiten voor een eventuele reactie. Deze termijn kan niet korter zijn dan vijf werkdagen en dient rekening te houden met de beschikbaarheid van de Bureauleden.

In functie van de ingezonden reacties past de Voorzitter het voorstel desgevraagd aan of beslist hij of zij tot een agendering op een volgende nuttige zitting.

C. Geldige beraadslaging

Art. 34.

In uitvoering van artikel 14 van het Samenwerkingsakkoord, kunnen beslissingen die betrekking hebben op het dagelijks bestuur bij gewone meerderheid door het Bureau worden genomen en is de stemming verplicht wanneer een Bureau lid dit uitdrukkelijk vraagt. In dat geval gebeurt de stemming bij handopsteking.

Stemming bij wijze van volmacht wordt aanvaard met een maximum van één volmacht per persoon. Onthoudingen worden bij stemming niet in aanmerking genomen.

Wanneer de Voorzitter zich onthoudt, is het voorstel van beslissing bij staking van stemmen verworpen.

D. Notulen

Art. 35.

Het ontwerp van notulen wordt binnen de tien werkdagen volgend op de vergadering aan de Bureauleden meegedeeld.

E. Kennisgeving van de beslissingen aan de leden

Art. 36.

Alle beslissingen van het Bureau worden de Commissieleden binnen een termijn van vijf werkdagen na de goedkeuring van de notulen van de betreffende Bureauvergadering per mail ter kennis gebracht.

F. Vergoedingen

Art. 37.

Leden met raadgevende stem die deel uitmaken van het Bureau kunnen verzoeken indienen tot vergoeding van verplaatsingskosten gemaakt in het kader van Bureauvergaderingen. Deze vergoeding wordt toegekend volgens de modaliteiten van verplaatsingskostenregeling die gelden binnen minstens één van de overheden die zijn betrokken bij het Samenwerkingsakkoord.

§6. De Voorzitter

Art. 38.

De opdrachten van de Voorzitter bestaan er onder meer in:

- het Secretariaat te belasten met technische en administratieve taken ter ondersteuning van de Commissiewerkzaamheden;
- het Bureau en de plenaire zittingen voor te zitten en de debatten te leiden;
- toe te zien op het goede verloop van de werkgroepvergaderingen en andere Commissiewerkzaamheden, met de steun van het Secretariaat;
- jaarlijks een jaarverslag voor te stellen aan de leden in plenaire zitting, na goedkeuring door het Bureau;
- het budget jaarlijks voor te stellen;
- binnen de Commissie de coördinatie te verzekeren van het vijfjaarlijkse verslag en de andere documenten, voorstellen, aanbevelingen en adviezen, genoemd in artikel 2 van het Samenwerkingsakkoord, en deze over te maken aan de instanties die daarom verzoeken. Deze overmaking gebeurt hetzij in de vorm van beslissingen die door de Commissie worden genomen in plenaire zitting, hetzij in de vorm van adviezen die steunen op beslissingen die eerder in plenaire zitting zijn genomen en die bijgevolg niet opnieuw aan de leden moeten worden voorgelegd. De voorzitter geeft jaarlijks in plenaire zitting een samenvatting van de adviezen die het afgelopen jaar zijn verstrekt;
- het vijfjaarlijks rapport voor te stellen aan het Comité, waarbij een nauwe raadpleging van en samenwerking met de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, meer bepaald de permanente vertegenwoordiging van

België bij de Verenigde Naties in Genève, met inbegrip van de vertegenwoordigers van de Gemeenschappen en de Gewesten die er integraal deel van uitmaken, worden verzekerd;

- op te treden als woordvoerder voor de Commissie;
- de Commissie te vertegenwoordigen op binnenlandse en buitenlandse zendingen die rechtstreeks verband houden met de opdrachten van de Commissie. De Voorzitter informeert de leden over de resultaten van deze zendingen.

§7. De Ondervoorzitters

Art. 39.

De ondervoorzitters zijn belast met de voorbespreking van belangrijke dossiers in overleg met de Voorzitter, voorafgaandelijk aan hun voorlegging aan het Bureau waarvan ze, overeenkomstig artikel 11 van dit Reglement, lid zijn.

Art. 40.

Ze nemen het ondervoorzitterschap waar van de plenaire zittingen.

Art. 41.

Het beheer wordt bij verhindering van de Voorzitter gedurende een termijn die minder dan zes maanden bedraagt, waargenomen door het Secretariaat, in overleg met en onder de verantwoordelijkheid van de Ondervoorzitters. Het Secretariaat informeert de Minister van Justitie, de Gemeenschappen en de leden hierover.

Bij verhindering van de Voorzitter gedurende een termijn die meer dan zes maanden bedraagt, wordt het voorzitterschap verzekerd door één van de Ondervoorzitters, aangeduid door de Minister van Justitie, na overleg met de Gemeenschappen.

§8. Het Secretariaat

Art. 42.

De opdrachten van het Secretariaat bestaan er onder meer in:

- het lidmaatschap van de leden, plaatsvervangende leden en waarnemers op te volgen;
- de vergaderingen, in overleg met de Voorzitter, voor te bereiden, te ondersteunen en op te volgen;
- de Voorzitter te ondersteunen bij de coördinatie van de ontwerpen van verslag en andere documenten en opdrachten zoals genoemd in artikel 2 van het Samenwerkingsakkoord, evenals bij de redactie van het jaarverslag;
- Op te treden als contactpunt voor de leden evenals voor binnen- en buitenlandse autoriteiten en instanties.

§9. De waarnemers

Art. 43.

Het Secretariaat richt bij de aanvang van elke legislatuur een uitnodiging tot aanwijzing van een waarnemer aan de betrokken parlementsvoorzitters.

De waarnemers worden opgenomen in de mailinglist van het Secretariaat en ontvangen kopie van elke communicatie die tot alle leden wordt gericht. De waarnemers kunnen zich inschrijven voor de werkgroepen.

Afdeling 2. Specifieke bepalingen

§1. Het vijfjaarlijks verslag

Art. 44.

In uitvoering van wat bepaald is in artikel 2 van het Samenwerkingsakkoord, meer bepaald in punt 1. a), stelt het Secretariaat een ontwerp van vijfjaarlijks verslag op, op basis van de bijdragen aangeleverd door de stemgerechtigde leden in naam van de Regering die ze vertegenwoordigen.

De stemgerechtigde leden passen bij de redactie van hun bijdrage de interne afspraken toe die zijn uitgewerkt met het oog op de opstelling van de vijfjaarlijkse verslagen, evenals de richtlijnen die uitgaan van het Comité.

De Voorzitter consulteert de betrokken overheden of formuleert suggesties om desgevallend de bijdragen van de betrokken overheden in te korten, en verzoekt desgevallend om informatie die bijkomend in het rapport ingevoegd dient te worden.

Deze aanvullingen worden aangeleverd binnen de termijn van een maand te rekenen vanaf het verzoek.

Het ontwerp kan door de Commissie worden besproken in het kader van thematische werkgroepen opgericht overeenkomstig hoofdstuk twee, afdeling twee van dit reglement. Deze werkgroepen onderzoeken de inhoud van het verslag, onder meer in het licht van de opmerkingen die het Comité heeft geformuleerd aansluitend op de voorstelling van het voorgaande vijfjaarlijkse rapport, en formuleren aanbevelingen in dit verband.

De Voorzitter stelt een overzicht op van de adviezen en aanbevelingen van de werkgroepen en maakt dit over aan het geheel van de leden en plaatsvervangende leden.

Deze aanbevelingen worden vervolgens voor akkoord voorgelegd aan de stemgerechtigde leden.

De stemgerechtigde leden spreken zich bij wijze van voorlopige beslissing uit over welke aanvullingen in het ontwerprapport worden opgenomen, binnen een termijn van een maand, te rekenen vanaf de overmaking van de definitieve resultaten van elke werkgroep.

Het Secretariaat voegt de aangenomen toevoegingen toe en finaliseert het ontwerprapport. Dit wordt voorgesteld en besproken in plenaire zitting met het oog op goedkeuring door de Commissie.

Het rapport houdende goedkeuring wordt als bijlage bij het verslag gevoegd, met inbegrip van eventuele andersluidende meningen die tijdens de genoemde plenaire zitting worden vertolkt.

Art. 45.

Het Secretariaat deelt alle leden alle vragen en opmerkingen van het Comité mee, die haar zo snel mogelijk worden bezorgd door de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking.

De betrokken stemgerechtigde leden zenden het Secretariaat de gepaste antwoorden toe binnen de termijn die het bepaalt op basis van de tijds marges waarvan de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking het informeert.

Het Secretariaat laat een gecoördineerd ontwerp van antwoord circuleren onder de stemgerechtigde leden. Deze leden keuren het bij consensus goed. Het document wordt vervolgens aan alle leden toegezonden en besproken in plenaire zitting.

Art. 46.

Het Secretariaat raadpleegt de leden met het oog op de samenstelling van de afvaardiging belast met de voorstelling van het verslag bij het Comité.

De kosten van hun deelname aan de delegatie worden niet gedragen door de Commissie.

De Voorzitter neemt deel aan de afvaardiging op kosten van de Commissie. Hij of zij kan beslissen zich te laten begeleiden door twee medewerkers van het Secretariaat.

Het Secretariaat waarborgt een nauwe raadpleging, samenwerking en coördinatie betreffende het verslag en zijn voorstelling ten overstaan van het Comité, met de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking, meer bepaald de permanente vertegenwoordiging van België bij de Verenigde Naties in Genève, met inbegrip van de vertegenwoordigers van de Gemeenschappen en de Gewesten die er integraal deel van uitmaken.

De Commissie verspreidt op ruime wijze de slotopmerkingen die het Comité formuleert na de voorstelling van het vijfjaarlijkse rapport.

§2. Andere documenten

Art. 47.

In uitvoering van wat bepaald is in artikel 2 van het Samenwerkingsakkoord, meer bepaald punt 2, draagt de Commissie bij tot de uitwerking van andere documenten in verband met de rechten van het kind die de Belgische Staat gehouden is voor te leggen aan internationale instanties.

Bij de opstart van een consultatieproces door de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, wordt de Commissie, evenals alle andere relevante actoren, geïnformeerd.

Voor documenten die hoofdzakelijk betrekking hebben op het beleid ten aanzien van kinderen, kan de Commissie worden verzocht een coördinerende rol te spelen binnen dit consultatieproces.

Het Secretariaat bezorgt de leden onverwijld alle nuttige informatie die het in het kader van dit consultatieproces ontvangt, rekening houdend met haar eventuele vertrouwelijkheid.

De leden worden uitgenodigd om het Secretariaat alle reacties te laten toekomen binnen de termijn die het bepaalt. Deze termijn wordt bepaald rekening houdend met de tijds marges waarvan de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel, en Ontwikkelingssamenwerking, het Secretariaat informeert.

Zodra minstens vijf leden hierom verzoeken en binnen de grenzen van wat haalbaar is in functie van de genoemde tijds marges, belegt de Voorzitter een werkgroep over het thema tussen de geïnteresseerde leden.

De Voorzitter stelt het document op. Tenzij het Bureau beslist tot het houden van een plenaire zitting, spreekt het zich uit over de eindversie van het document.

Elk einddocument wordt aan alle leden en plaatsvervangende leden toegezonden.

§3. Voorstellen en aanbevelingen

Art. 48.

De voorstellen, aanbevelingen en adviezen genoemd in artikel 2, punten 5 en 6 van het Samenwerkingsakkoord kunnen uitgaan van elk lid evenals van de Voorzitter, Ondervoorzitters en het Secretariaat. Na akkoord van het Bureau dat bij gewone meerderheid beslist, worden ze ter goedkeuring voorgelegd tijdens een plenaire zitting waarbij wordt beslist bij gewone meerderheid van de aanwezige leden en bij consensus van de aanwezige stemgerechtigde leden.

Gezien het soms dringende karakter van bepaalde voorstellen en aanbevelingen die de Commissie kan formuleren om te voldoen aan de voorstellen en aanbevelingen van het Comité, wordt, indien de timing niet toelaat om de voorstellen op een plenaire zitting voor te leggen, het Bureau gemachtigd om in eigen naam voorstellen en aanbevelingen te formuleren, bij gewone - meerderheidsbeslissing.

In voorkomend geval vermelden de voorstellen en aanbevelingen welke leden er, binnen de vooraf bepaalde reactietermijn, uitdrukkelijk afstand van hebben genomen.

Hoofdstuk 4 - Communicatie over de werkzaamheden van de Commissie

Art. 49.

De Voorzitter en het Secretariaat stellen een ontwerp van jaarverslag op tegen uiterlijk begin maart van het jaar dat volgt op het jaar waarop het verslag betrekking heeft.

Het Bureau keurt het ontwerp goed.

Het jaarverslag wordt voorgesteld aan de Commissie in plenaire zitting.

Het eerste verslag beslaat de periode maart 2007 - december 2008 en wordt in ontwerp opgesteld tegen uiterlijk 1 april 2009.

Art. 50.

De jaarverslagen kunnen worden geraadpleegd op de website van de Commissie.

Art. 51.

De Voorzitter treedt op als woordvoerder van de Commissie.

Hoofdstuk 5 - Internationale zendingen

Art. 52.

Het Bureau van de Commissie beslist over de deelname van de Voorzitter en het Secretariaat aan internationale zendingen die rechtstreeks verband houden met de bevordering en bescherming van de rechten van het kind. Het Bureau ziet toe op de uitvoering van die internationale zendingen. Contact wordt genomen met de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, opdat de Ambassades en Permanente Vertegenwoordigingen van België, met inbegrip van de vertegenwoordigers van de Gemeenschappen en de Gewesten die er integraal deel van uitmaken, geïnformeerd zouden worden over deze deelname.

Het Bureau keurt vooraf een kostenraming goed die de transportkosten, de hotelkosten, de kost van de aangegane reisverzekering, evenals een forfaitaire dagvergoeding dekt.

De Voorzitter stelt deze raming op volgens de modaliteiten van kostenregeling voor internationale zendingen die gelden binnen minstens één van de overheden die bij het samenwerkingsakkoord betrokken zijn.

Hoofdstuk 6 - Slotbepalingen

Art. 53.

Elk voorstel tot wijziging van dit huishoudelijk reglement wordt voorgelegd aan het Bureau dat het voorlegt aan de Commissieleden in plenaire vergadering.

Elke wijziging wordt bij consensus aangenomen door de aanwezige stemgerechtigde leden.

Art. 54.

Dit huishoudelijk reglement treedt in werking op de dag van zijn goedkeuring door de Commissieleden in plenaire vergadering. Het wordt onmiddellijk bekendgemaakt aan de leden en meegedeeld aan eenieder die erom verzoekt.

Het goedkeuringsbericht wordt gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Dit huishoudelijk reglement is goedgekeurd door de Commissie op 9 februari 2009.

Bijlage 5 : Expertenlijst

1 Werkgroep “Optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een klachtenprocedure”

- M. Stephan DURVIAUX, institution du DGDE
- Mme Malvina GOVAERT, OEJAJ (Observatoire de l'enfance, de la jeunesse et de l'aide à la jeunesse)
- M. Benoît van KEIRSBILCK et M. Amaury DE TERWANGNE, DEI (Défense des Enfants International)
- Mevr. Christine MELKEBEECK, Kinderrechtswinkels, DCI-Vlaanderen (Defence for Children International)
- M. Thierry MOREAU, Professeur à la Faculté de droit de l'Université Catholique de Louvain
- Prof. Johan PUT, Katholieke Universiteit Leuven, Faculteit Rechtsgeleerdheid
- Mevr. Ankie VANDEKERCKHOVE, voormalig kinderrechtencommissaris
- Prof. Wouter VANDENHOLE, Universiteit Antwerpen, Faculteit Rechtsgeleerdheid, UNICEF Chair in Children's Rights
- Dhr Joost VAN HAELST, coördinator kinderrechten Vlaamse Gemeenschap
- Mme Frédérique VAN HOUCKE, représentante de la CODE (Coordination des ONG pour les Droits de l'Enfant)
- Dhr Bruno VANOBBERGEN, Kinderrechtencommissaris
- Prof. Em. Eugeen VERHELLEN, emeritus hoogleraar (vertegenwoordigt tevens Unicef België)

2 Werkgroepen “Coördinatie van de gegevensverzameling inzake kinderrechten”

Werkgroep OPSC en intrafamiliaal geweld

- Dhr. Johan CAMBIER, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van de minister van Binnenlandse zaken (Federale politie)
- Mevr. Valerie CARRETTE, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (Vlaamse gemeenschap)
- Mevr. Katlijn DECLERQ, Expert aangeduid door de kinderrechtencoalitie (Ecpat)
- Mevr. Christel DE CRAIM, Vertegenwoordigster van de minister van Justitie (Dienst voor het Strafrechtelijk Beleid)
- Dhr. Lieven DE RYCKE, Expert aangeduid door het Kinderrechtencommissariaat
- Mme Valerie GENGOUX, Vervanger vertegenwoordigster van de minister van Justitie (Dienst voor het Strafrechtelijk Beleid)
- Mme Eef GOEDSEELS et Mme Isabelle DETRY, Expertes désignées par le représentant du ministre de la Justice (Institut National de Criminologie et de Criminologie)
- Mme Virna SAENEN, Vertegenwoordiger van de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg (Vlaamse gemeenschap)

- Mme Pascale THYSEBAERT, Experte désignée par le Service SOS-enfants
- M. Alain UYTTENDAELE, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van het college van Procureurs-generaal (Statistisch analist bij het parket-generaal Brussel)
- Mevr. An VAN CAUWENBERGHE, Aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (Vlaamse gemeenschap)
- Mevr Ellen VAN DAEL, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van het college van Procureurs-generaal (Coördinator statistisch analisten - College van procureurs-generaal)
- Dhr. Breght VANDENBERGHE, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- Mevr. Gemma VAN DEN BERGHE, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van de minister van Binnenlandse zaken
- Mevr Tamara VAN DER ELST, expert aangeduid door de vertegenwoordiger van het college van Procureurs-generaal (Statistisch analist bij het parket-generaal Gent)

Werkgroep armoede

- M. Joseph CHARLIER, Expert désigné par la représentante du ministre de l’Economie, de l’Emploi, du Commerce extérieur et du Patrimoine de la Région wallonne
- Mevr. Lieven DE RYCKE, Expert aangeduid door het Kinderrechtencommissariaat
- M. Nicolas GOVAERT, Expert désigné par le Secrétaire d’état à la lutte contre la pauvreté
- Mme Anne GUIO, IWEPS – Institut wallon de l’évaluation, de la prospective et de la statistique Spécialiste pauvreté
- Mme Julie LEJEUNE, Représentante du Centre pour l’Egalité des Chances et la Lutte contre le Racisme
- Dhr. Jo NOPPE, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (Studiedienst Vlaamse Regering)
- Dhr. Guy VAN CAMP, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van de minister van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Sociale Integratie FOD Sociale zekerheid
- Mevr. An VAN CAUWENBERGHE, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (Vlaamse gemeenschap)
- Dhr. Rudi VAN DAM, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van de minister van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Sociale Integratie FOD Sociale zekerheid
- Mme Frédérique VAN HOUCKE, Mme Lise-Laura MATTERN, Représentantes de la CODE
- Dhr. Ronald VAN PAASEN, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Wonen, Energie, Sociale economie en Stedenbeleid, Vlaams departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (Vlaamse gemeenschap)
- Dhr. Roel VERMEIREN, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur (Vlaams Energieagentschap)
- Mme Sandrine XHAUFLAIRE, Représentante de l’Union des villes et communes de Wallonie

Werkgroep gezondheid

- Mme Heidi CLOOTS, Aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- Mme Myriam DE SPIEGELAERE, Experte désignée par le représentant du ministre compétent en matière de la Politique de la Santé et de la Fonction publique en van de minister belast met Gezondheidsbeleid, Financiën, Begroting en Externe Betrekkingen (Observatoire de la santé et du social de la Région Bruxelles-Capitale)
- Mme Murielle DEGUERRY, remplaçante de Mme De Spiegelaere, Collaboratrice scientifique
- Mme Doris FALKENBERG, Responsable du Dienst für Kind und Familie, Deutschsprachigen Gemeinschaft
- M. Jacques HENKINBRANT, Expert désigné par le représentant de la ministre de la Culture, de l'Audiovisuel, de la Santé et de l'Égalité des chances en Communauté française
- Mme Julie LEJEUNE, Représentante du Centre pour l'Égalité des Chances et la Lutte contre le Racisme
- Mme Marie-Christine MAUROY, Représentante de l'Office de la Naissance et de l'Enfance
- Mevr. MOONS, expert aanspreekpunt kinderrechten Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH)
- Mevr. An VAN CAUWENBERGHE, Aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- Mevr. Annelies WEYTJENS, expert aanspreekpunt kinderrechten Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH)

Werkgroep NBM en andere minderjarige vreemdelingen zonder stabiel verblijfsstatuut

- Mevr. Leen ACKAERT, Plaatsvervanger van de vertegenwoordiger van het Kinderrechtencommissariaat
- M. Gérard ALARD, Direction générale de l'enseignement obligatoire en Communauté française
- Dhr. Koen BREYNAERT, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van onderwijs
- Mme Hedwige DE BOURGE, Experte désignée par la représentante du ministre de l'Intérieur (Commissariat général aux Réfugiés et aux Apatrides)
- M. Steven DE CANCK, Conseiller Cellule stratégique "Politique des Familles" – Staatssecretariaat voor Begroting en Gezinsbeleid
- Mevr. Christel DE CRAIM, Vertegenwoordiger van de minister van Justitie
- Mme Elisabeth DEWIL, Experte désignée par la représentante du ministre de l'Intérieur (Commissariat général aux Réfugiés et aux Apatrides)
- Dhr. Geert DECOCK, Vertegenwoordiger van de Orde van Vlaamse Balies
- Mme Karine DEKEUKELAERE, Experte désignée par la représentante du ministre de l'enseignement obligatoire Direction générale de l'enseignement obligatoire

- Mme Séverine DE POTTER, Suppléante de la Représentante du Centre pour l’Egalité des Chances et la Lutte contre le Racisme
- Hilde DE PUTTER, Expert aangeduid door Kinderrechtencoalitie (Beweging kinderen zonder papieren)
- M. Abdel EL ABASSI, Expert Fedasil
- Mme Valérie GENGOUX, Plaatsvervanger vertegenwoordiger van de minister van Justitie
- M. Bernard GEORIS, Expert désigné par la représentante du ministre de la Justice (Service des tutelles)
- Mme Anne KESTEMONT, Expert Fedasil
- Dhr. Stijn KWANTEN, Expert Fedasil
- Mme Nele LEFEVERE, Experte désignée par la CODE (Plate-forme Mineurs en Exil)
- Mme Julie LEJEUNE, Représentante du Centre pour l’Egalité des Chances et la Lutte contre le Racisme
- Mme Yolande MOCSONOKY, Experte désignée par la représentante de la ministre de l’Intérieur
- M. Taif MOHAMED, Expert désigné par la représentante de la ministre de l’Intérieur
- M. Nicolas PERRIN, Expert, Direction générale Statistique et Information économique SPF économie
- Mevr. Virna SAENEN, Vertegenwoordiger van de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg (Vlaamse Gemeenschap)
- Mevr. An VAN CAUWENBERGHE, Aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- M. Breght VANDENBERGHE, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- Dhr. Johan VAN DER AUWERAERT, Expert aangeduid door Kinderrechtencoalitie (Juna)
- Mme Colette VAN LUL Représentante de la ministre de l’Intérieur (Office des Etrangers)
- Mme Charlotte VAN ZEEBROECK, Experte désignée par la CODE (Plate-forme Mineurs en Exil)
- Mevr. Joke VISPOEL, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Binnenlands Beleid, Wonen, Stedenbeleid en Inburgering

Werkgroep Jeugdbescherming en opsluiting van delinquente minderjarigen

- Mevr. Christel DE CRAIM, Vertegenwoordiger van de minister van Justitie
- Mme Madeleine GENOT, Remplaçante du représentant de la CODE -DEI
- Mme Brigitte PATERNOSTRE, Représentante de la ministre compétente en matière d’aide aux personnes au sein de la Commission communautaire commune
- Mme Isabelle RAVIER, Experte désignée par le représentant du ministre de la Justice (Institut National de Criminalistique et de Criminologie)

- Dhr. Steven STRYNCKX, Vertegenwoordiger van de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg (Vlaamse gemeenschap)
- Mevr. An VAN CAUWENBERGHE, Aangeduid door de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- Dhr. Breght VANDENBERGHE, Expert aangeduid door de vertegenwoordiger van Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Bijlage 6: Advies NCRK-expertenwerkgroep “optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een communicatieprocedure”

Inleiding

Op 17 juni 2009 heeft de Human Rights Council bij consensus een resolutie aangenomen waarin hij beslist « to establish an Open-ended Working Group of the Human Rights Council to explore the possibility of elaborating an optional protocol to the Convention on the Rights of the Child to provide a communications procedure complementary to the reporting procedure under the Convention »¹⁵.

De NCRK besliste in overleg met de overleggroep multilaterale zaken van de Belgische overheden (CoorMulti) om een expertenwerkgroep op te richten met het oog op het uitbrengen van een advies dat, mits akkoord van de CoorMulti, door de Belgische Staat zou worden overgemaakt aan de genoemde “Open-ended Working Group”, en dit tegen uiterlijk de datum waarop deze zijn eerste sessie in Genève zal aanvatten.

Het advies is erop gericht om, voorafgaandelijk aan de opstelling van een concreet ontwerp van protocol, een aantal richtinggevende vragen op te werpen en een verkieslijk antwoord te suggereren.

Hiermee zal worden voortgebouwd op de eerste reactie die de Belgische Staat overmaakte en die betrekking had op het aanvankelijke ontwerp van resolutie, uitgaande van Slovaakije. Dit ontwerp beoogde de werkgroep onmiddellijk te belasten met de uitwerking van een kant en klaar ontwerp van protocol. De CoorMulti besloot unaniem om de Human Rights Council een Belgisch principe-akkoord met de idee van een nieuw communicatie – en klachtenmechanisme betreffende het IVRK over te maken, maar om in dat kader aan te dringen op de voorafgaande behandeling van onder meer de hiernavolgende vragen:

- Dient het mechanisme betrekking te hebben op het volledige IVRK, met inbegrip van de facultatieve protocollen (OPSC en OPAC)?
- Welke plaats en welk statuut dienen kinderen binnen het mechanisme toebedeeld te krijgen? (link met vraag om uitbreiding procesbekwaamheid kinderen; noodzakelijke/gewaarborgde vertegenwoordiging door NGO of ombudsman?).
- impact op de werkbelasting van het V.N.-kinderrechtencomité versus instelling nieuw orgaan
- dient het mechanisme ook onderzoeksbevoegdheid te worden toegekend?

Met een advies betreffende deze en andere relevante voorafgaande denkpistes beoogt de NCRK de werkzaamheden van de open-ended working Group, waar de Belgische Staat vermoedelijk aan zal deelnemen, mee vorm te kunnen geven.

Dit advies behandelt enkel de doelstelling om een communicatieprocedure (zowel individueel als collectief) in te stellen, als bijkomend instrument voor de implementatie van het IVRK, naast de bestaande landenrapportage. Het gaat niet nader in op de mogelijke uitbreiding van de actiemiddelen tot state-to-state complaints¹⁶ of het toekennen van een bijzondere

¹⁵ Met formeel akkoord van diens Uitvoerend Bureau. Het Bureau heeft kennis genomen van het advies maar zich er niet ten gronde over uitgesproken.

¹⁶ Reeds voorzien door IVESCR, art. 21 CAT, art. 74 CMW, art. 11-13 ICERD, art. 41-43 ICCPR., art. 29 CEDAW, art. 30 CAT en art. 92 CMW.

onderzoeksbevoegdheid (“inquiries”¹⁷) aan het VN-Kinderrechtencomité. Deze pistes kunnen in een later stadium onderzocht worden.

Achtereenvolgens worden mogelijke argumenten voor een communicatieprocedure, ingesteld op het niveau van het V.N.-Kinderrechtencomité, mogelijke doelstellingen en reikwijdte van de procedure, en procedurele en budgettaire aandachtspunten aangehaald.

1 Argumenten voor een communicatieprocedure¹⁸

- Alle andere mensenrechtenverdragen met procedure van verplichte rapportering voorzien reeds in een communicatieprocedure¹⁹
- Het internationale toezicht dat wordt georganiseerd in het kader van andere grote verdragen aangaande fundamentele rechten (bv in kader van bepalingen EVRM, BUPO-verdrag...) volstaat niet om indirect toezicht uit te oefenen op de effectiviteit van alle kinderrechten die beschermd worden door het IVRK²⁰.

Het IVRK wordt gekenmerkt door een aantal specifieke principes en redeneerwijzen (bv. het principe van het ‘belang van het kind’; het participatierecht van kinderen; het principe van de autonomie in functie van de maturiteit; de driehoeksverhouding kind/ouders of caretakers/overheid) die cruciaal zijn voor een optimale bescherming van kinderrechten, maar niet voorkomen in andere mensenrechtenverdragen.

17 Reeds mogelijk bij het ECOSOC-Comité, het Committee Against Torture en het Committee on the Elimination of Discrimination Against Women.

18 Zie o.m. argumenten vermeld op website CRIN, zie ook parallellen in enkele wetenschappelijke bijdragen aangaande het OP ICESCR: O. DE SCHUTTER, “Le protocole facultatif au pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels”, R.B.D.R. 2006, 7-56 (hierna afgekort als “O. De Schutter”); M. LANGFORD, “Closing the gap? An introduction to the optional protocol to the international covenant on economic, social and cultural rights”, Nordisk Tidsskrift for Menneskerettigheter 2009, 1-28 (hierna afgekort als “M. Langford”). Meerdere van deze argumenten werden eveneens ingeroepen voor de oprichting van een communicatieprocedure voor het CEDAW-verdrag en het verdrag betreffende de rechten van personen met een handicap.

19 Dergelijke procedure valt reeds binnen de bevoegdheden van zes human rights treaty bodies: het Human Rights Committee, onder de International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR), (toetreding door ratificatie eerste Optioneel Protocol), het Committee to Eliminate Racial Discrimination, onder de Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (toetreding via verklaring cf art. 14 Verdrag), het Committee against Torture, onder de Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (toetreding via verklaring cf art. 22 Verdrag), het Committee to End Discrimination against Women, onder de Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination against Women (toetreding door ratificatie Optioneel Protocol), het Committee on the Rights of Persons with Disabilities, onder het OP bij de Convention on the Rights of Persons with Disabilities, het Committee on economic, social and cultural rights onder het OP bij de convention on economic, social and cultural rights.

Verdragen waarbij een optioneel protocol in de procedure voorzien, maar waartoe nog onvoldoende is toegetreden om ze in werking te stellen: de International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families en de International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance.

20 Met name volgende rechten: Best interests of the child to be a primary consideration in all actions concerning children; Obligation to give due weight to children’s expressed views in all matters affecting the child; also to provide opportunity for child to be heard in judicial or administrative proceedings; Obligation to ensure maximum survival and development of the child; Institutions and services etc. for care and protection of children to conform to established standards; Right of the child to know and be cared for by parents; Preservation of the child’s identity; Right not to be separated from parents unless in best interests with judicial review; Obligations to prevent abduction and non-return of children abroad; Detailed aims defined for the education of the child; Specific protection from sexual exploitation and abuse including child pornography; Obligation to ensure the child’s access to information and material from a diversity of national and international sources; Right to protection from “all forms of physical or mental violence”; Prohibition of life imprisonment of children without possibility of release; arrest, detention, imprisonment of the child only as a last resort and for shortest appropriate period; Specific limitations on recruitment and involvement of children in armed conflict; Right of access for child to health-care services and obligations to take specific measures for health; protection from traditional practices prejudicial to health. Specifieke doelstellingen inzake jeugdrecht en de rechten van kinderen die tot de doelgroep behoren van de twee facultatieve protocols bij het IVRK voegen bijkomend unieke rechten en beschermingsbepalingen toe.

Het V.N.-Kinderrechtencomité beschikt over specifieke expertise inzake kinderrechten, waaraan niet tegemoetgekomen kan worden door andere instanties, ook al kunnen bepaalde rechten die (ook) kinderen toekomen, doordat ze ook voorkomen in andere verdragen (gezien het principe van de universaliteit van mensenrechten), mogelijk ten overstaan van hen worden afgedwongen.

Een internationale klachtenprocedure kan de verdere ontwikkeling van (procedurele én materiële) rechtsinstrumenten op nationaal vlak bevorderen. Het ontstaan van case law op internationaal niveau, tengevolge van communicatieprocedures, zal toelaten om de implementatie in het interne recht van de door het IVRK geconsacreerde rechten, te versterken. Deze case law zou bovendien toelaten om eventuele onvolkomenheden in het interne recht van minder democratische landen of landen waar de scheiding der machten minder gewaarborgd is, glad te strijken.

Een klachtenprocedure volgt logischerwijze uit een eerbiediging van (minstens) volgende bepalingen van het IVRK:

- De waarborg van de kinderrechten, zoals neergeschreven in art. 2 §1
- Het hoger belang van het kind, zoals neergeschreven in art. 3 §1
- het recht om gehoord te worden en om zijn mening te uiten en ze in rekening genomen te zien in overeenstemming met zijn leeftijd en rijpheid, zou er een concretere invulling op internationaal niveau mee krijgen
- ook het gelijkheidsbeginsel (op grond van leeftijd) kan worden ingeroepen

2 Argumenten voor de instelling van de communicatieprocedure op het niveau van het V.N.-Kinderrechtencomité²¹

- Er bestaat geen antinomie tussen twee functies verenigd in hoofde van één enkel comité. Integendeel, de praktijk van de verdragsorganen die reeds zijn opgericht bij V.N.-verdrag in het domein van de mensenrechten getuigen ervan. Bovendien kunnen de twee opdrachten complementair zijn : de individuele communicaties laten een onderzoek van dringende situaties toe in het interval van meerdere jaren tussen twee rapporteringen, en de betrokken Staat zal extra worden aangespoord om de aanbevelingen in de slotbemerkingen op te volgen, gezien het risico dat in het andere geval een individuele communicatie tegen hem zal worden opgestart. Beide functies zijn even belangrijk.
- De bekwaamheid van het Comité is bewezen door een ervaring opgedaan sinds bijna twee decennia. Ook al hebben de staten een ruime interpretatiemarge wat de bepalingen betreft (aangezien het vaak een inspanningenverbintenis en niet een resultaatsverbintenis betreft), het komt aan het Comité toe om te bepalen of de middelen die worden ingezet voldoen aan de vereisten van het IVRK.
- Het Comité beschikt niet over voldoende middelen, mar dit dient de discussie eerder te openen dan af te sluiten. De opgelopen vertraging in de opvolging van de landenrapporteringen heeft geleid tot de oprichting van een tweekamersysteem. Bij toevoeging van een communicatieprocedure zullen ongetwijfeld opnieuw bijkomende middelen ingezet moeten worden. Over de vraag of bijkomende middelen geïnvesteerd dienen te worden in het Petitions Team Unit van de OHCHR dat communicaties die onder andere procedures plaatsvinden filtert en beheert, dan wel of best een nieuw Petitions Team Unit wordt ingesteld op het niveau van het V.N.-Kinderrechtencomité, wenst de expertenwerkgroep zich in een later stadium uit te spreken, na grondige

21 Voir aussi l'OP à la CEDAW.

analyse van de nodige aandachtspunten, rekening houdend met de specificiteit van de kinderrechtenbenadering.

- Het tegelijk bestaan van meerdere internationale onderzoeks- en regelingsmechanismen dient geen bezwaar te vormen. Il n'y a, selon les experts, pas lieu d'exclure la recevabilité de communications déjà examinées par une autre instance pourvu que cet examen ait été clôturé au moment de l'introduction de la nouvelle communication²². Men kan uitgaan van de vooronderstelling dat een goede verdeling van dossiers tussen de verscheidene comités plaatsvindt. Interne mechanismen laten toe om te voorkomen dat de beslissingen van meerdere instanties over een zelfde zaak incompatibel zouden zijn.

3 Doelstelling en reikwijdte van de communicatieprocedure

De doelstelling bestaat erin individuen, groepen en/of hun vertegenwoordigers (in ruime of beperkte zin) toe te laten om een klacht te brengen ten overstaan van een bevoegd verklaard comité, aangaande de schending door een Verdragsstaat van één of meerdere van hun rechten.

A Instelling van de individuele communicatie door het kind of voor het kind, in diens naam

Voorbeeld zou kunnen worden genomen aan de formulering van art. 2 van het facultatief protocol bij het IVESCR.

De expertenwerkgroep benadrukt dat het standpunt van het kind in de procedure centraal dient te staan. De minderjarige dient zelf de rechtsschending te moeten kunnen aanklagen²³. Er dient, in zijn belang, systematisch in juridische bijstand én in een begeleiding van het kind door een persoon naar eigen keuze te worden voorzien (bv. een kinderombudsman, NGO, vertrouwenspersoon of advocaat).

Het kind dient de keuze gelaten te worden om zich al dan niet te laten vertegenwoordigen door een persoon of instantie met een minimum aan juridische kennis terzake (bv. advocaat, ouder, andere vertrouwenspersoon, kinderombudsman, NGO). Een regel van automatische vertegenwoordiging zou impliceren dat het kind niet zelf een klacht kan opstellen en niet zelf kan aanwezig kan zijn bij de behandeling van de klacht (voor zover sprake is van een verschijning). Dergelijke uitsluiting wordt best vermeden.

Zeker in geval van heel jonge kinderen dient ook rekening te worden gehouden met een communicatie door een derde persoon in naam van het kind, zonder diens instemming.

In geval van vertegenwoordiging, al dan niet met de instemming van het kind, wordt voorgesteld dat het Comité geval per geval toezicht zou uitoefenen, ter waarborging van het hoogste belang van het kind en van de authenticiteit van de klacht. Daartoe zou inspiratie gezocht kunnen worden bij de toetsing die gebeurt in geval van vertegenwoordiging zonder instemming van het

²² Alle reeds bestaande communicatieprocedures staan (impliciet) open voor kinderen, aangezien ze zich richten tot "eenieder" (zie o.m. BUPO-verdrag en Verdrag Economische, sociale en culturele rechten) of voor welomschreven groepen die kinderen (opnieuw impliciet) en volwassenen kunnen betreffen: (CEDAW en Verdrag rechten personen met een handicap). Meer informatie op: <http://www.ohchr.org/english/bodies/complaints.htm>.

²³ De Europese Commissie voor de Rechten van de Mens toetste onder meer of een meer passende vertegenwoordiging mogelijk is, welke de banden zijn tussen de vertegenwoordiger en het kind, welke het voorwerp en de doelstelling zijn van de ingestelde zaak en of er een belangenconflict (mogelijk) is. Het Human Rights Committee (zie bv. communicatie 1355/2005) gaat uit van een automatische vertegenwoordigingsbevoegdheid in hoofde van de ouders, zonder instemmingsvereiste. De advocaat die op internrechtelijk vlak de belangen van de minderjarige behartigde, kan het kind ook ten overstaan van het Comité vertegenwoordigen mits hij daartoe de toelating van het kind of diens directe familie heeft gekregen, tenzij bijzondere omstandigheden het ontbreken van deze toestemming rechtvaardigen of uit de nauwe band tussen vertegenwoordiger en kind redelijkerwijze afgeleid kan worden dat het kind instemde in verdere vertegenwoordiging.

kind, door onder meer de voormalige Europese Commissie voor de Rechten van de Mens, het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het Human Rights Committee²⁴. Indien beide basisvoorwaarden niet vervuld zijn, en bv. het belang van de vertegenwoordiger niet strookt met het belang van het kind, dient de procedure zonder voorwerp verklaard te worden.

B De mogelijkheid van een collectieve communicatie

In navolging van het Europees Sociaal Handvest²⁵ dient tevens voorzien te worden in de mogelijkheid van een collectieve communicatieprocedure, ingeleid door een internationale NGO met consultatieve status voor de UN Economic and Social Council.

Daarnaast – maar dit is een loutere optionele denkpiste – kan worden overwogen om de verdragsstaten de mogelijkheid bieden om te verklaren dat ze het recht erkennen van elke nationale NGO en van elk onafhankelijk mensenrechteninstituut binnen hun jurisdictie, evenals van elke regionale NGO. Deze zouden naast de alternatieve rapportage aldus de mogelijkheid krijgen om in concrete gevallen op te treden.

De expertenwerkgroep wenst bij de idee van een uitbreiding tot nationale NGO's evenwel aandacht te vragen voor twee aandachtspunten.

Eenzijds dient men zich te realiseren dat budgetaire beperkingen bepaalde NGO's (al dan niet uit minder vermogende staten) in de praktijk van de uitoefening van deze bevoegdheid zullen weerhouden. Een uitbreiding dient dus mogelijk gekoppeld te worden aan de instelling van een steunfonds.

Daarnaast dient ervoor gewaakt te worden dat de betrokken NGO's gevrijwaard worden van represailles (bv. intrekking van subsidies) door de staat waartegen ze een collectieve communicatieprocedure opstarten. Zoniet, dan blijft deze bevoegdheid dode letter en kunnen nationale NGO's enkel via een beroep op internationale NGO's tewerk gaan.

3 Procedurele aandachtspunten²⁶

a. Bijzondere maatregelen ter bescherming van minderjarigen die een communicatieprocedure opstarten

Ter bescherming tegen intimidatie, latere represailles, ter waarborging van de anonimiteit, dienen specifieke procedureregels ontwikkeld te worden met het oog op een aangepaste werkwijze in het hoogste belang van de betrokken kinderen. Mogelijk kan tevens een speciaal mechanisme worden uitgewerkt om gepaste bescherming en ondersteuning te bieden aan de betrokkenen, denken we bv. aan een systeem van rechtsbijstand, naar het voorbeeld van de rechtsbijstand die in meerdere verdragsstaten aan minvermogenden wordt geboden.

²⁴ Zie Europees Comité voor Sociale Rechten: door NGO's met participatieve status binnen de Raad van Europa en tevens in dit kader aangeduid: http://www.coe.int/T/E/Human_Rights/Esc/4_Collective_complaints/.

²⁵ O.m. de NGO Group for the CRC (sinds 2008), het Duitse Forum voor mensenrechten (48 organisaties – werkgroep voorgezeten door de initiatiefnemer sinds 2000: de Duitse NGO Kindernothilfe), de Duitse Nationale Coalitie voor de Implementatie van het IVRK (102 organisaties), ECPAT Duitsland (31 organisaties) en het Keniaanse samenwerkingsverband "The Cradle" hebben reeds werksessies rond dit thema gehouden. Daarnaast kan verwezen worden naar lobbywerk door onder meer World Vision International, Save the Children UK, Save the Children Sweden, Save the Children Norway, the Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children, the World Organization Against Torture (OMCT), SOS-Kinderdorf International, het European Network of Ombudspersons for Children (ENOC) en Plan International. De voorstellen en vragen die hieronder worden genoemd, zijn onder meer gebaseerd op hun aanbevelingen.

²⁶ Voir entre autres O. DE SCHUTTER, l.c., 47.

Eveneens dient het beginsel van de redelijke termijn met bijzondere gestrengheid te worden toegepast, rekening houdend met het feit dat kinderen betrokken partij zijn. Voorbeeld zou genomen kunnen worden aan de regels ingesteld ter bescherming van getuigen en slachtoffers voor het Internationaal Strafhof.

b. Een niet-voorbehoud-clausule opnemen

De expertengroep stelt voor om te bepalen dat de ratificatie van het beoogde protocol de toetreding tot een klachtenprocedure m.b.t. zowel het volledige IVRK als de optionele protocollen impliceert, voor zover deze zijn geratificeerd door de verdragsstaat.

Het is inderdaad niet gepast om de staten zelf te laten bepalen, op het ogenblik van de ratificatie van het OP, door welke bepalingen ze zich gebonden achten. Een systeem « à la carte » riskeert immers te leiden tot uiterst uiteenlopende engagementen, ondanks de waarborgen die deze dispersie zouden kunnen beperken (bv. de definitie van een “harde kern” van rechten)²⁷. Deze optie zou bovendien de opvatting kracht bij zetten dat het internationaal toezicht het voorrecht is van bepaalde rechten²⁸ uit het IVRK.

Bovendien heeft het Comité in General Comment No. 5 “on general measures of implementation”, in navolging van andere verdragsorganen, beklemtoond “that economic, social and cultural rights, as well as civil and political rights, must be regarded as justiciable”, wat ook tot uiting komt in de klachtenprocedure bij het verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten. Ook op regional niveau bestaan reeds klachtenmechanismen met betrekking tot economische, sociale en culturele rechten.

c. Een samenloop van procedures vermijden

De expertengroep stelt voor om pas toegang tot de communicatieprocedure te verlenen na uitputting van alle voor het kind beschikbare interne rechtsmiddelen, tenzij deze tot onredelijke termijnen leiden (zie ook klachtenprocedure ICESCR OP) in termen van impact op het welzijn en de ontwikkeling van de betrokken kinderen.

Bovendien zou kunnen worden bepaald dat de communicatie moet worden ingediend binnen het jaar na uitputting van de interne rechtsmiddelen (cf. OP IVESCR).

Bij wijze van overgangsbepaling, zou de voorwaarde kunnen worden ingeschreven dat de aangeklaagde feiten zich voordeden (of minstens zich voortzetten) na de inwerkingtreding van het protocol voor de betrokken staat (zie ook klachtenprocedure ICESCR OP).

d. Een transparante procedure nastreven

De expertengroep meent dat de voorwaarde zou kunnen worden opgelegd dat de klacht niet anoniem wordt ingediend. De vervolgens anonieme behandeling zou wel worden gewaarborgd.

Deze behandeling kan best gebeuren in het kader van “open meetings”, in de mate dat verschijningen zouden plaatsvinden en de procedure niet louter schriftelijk verloopt, tenzij het Comité beslist dat in het belang van de betrokken kinderen een “closed meeting” aangewezen is.

27 O. DE SCHUTTER, l.c., 47.

28 Samengesteld uit een officiële vertegenwoordiger van onder meer de federale, Vlaamse en Franse-Ge-meenschapsregering en de COCOM, resp. Dhr Macq, Dhr De Ridder, Dhr Parmentier en Mw Plovie.

e. Een regeling in der minne nastreven, maar, indien nodig, interimmaatregelen toelaten

De expertengroep meent dat een regeling in de minne dient te worden nagestreefd (zie ook klachtenprocedure ICESCR OP). Indien deze niet binnen een redelijke termijn bereikt kan worden, moet het Comité zich evenwel kunnen uitspreken, bij voorkeur bij consensus, indien niet haalbaar binnen een redelijke termijn: bij meerderheidsbeslissing.

De expertengroep stelt tevens voor om interimmaatregelen toe te laten indien nodig om te voorkomen dat onherstelbare schade wordt aangericht (zie ook klachtenprocedure ICESCR OP) aan het welzijn en de ontwikkeling van de betrokken kinderen.

4 Budgettaire gevolgen

a. Op het niveau van de samenstelling van het Comité en/of het petitions team Unit van de OHCHR

cf. supra

b. Rechtsbijstand

cf. supra: voorstel om een fonds op te richten, zowel voor de individuele communicaties, ten behoeve van de betrokken minderjarigen en/of hun vertegenwoordigers, als in geval van collectieve communicaties, ten behoeve van de betrokken NGO's.

c. Bekendmaking van het protocol en de procedure

Met het oog op het bereiken van de doelgroep dient een ruime kenbaarmaking van het protocol en van de procedure te worden georganiseerd, op kindvriendelijke wijze, met bijzondere aandacht voor minder vermogende of minder democratische staten.

Bijlage 7: Advies Uitvoerend Bureau NCRK aan CoorMulti aangaande de uitwerking van een optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een communicatieprocedure

Het Uitvoerend Bureau van de NCRK heeft kennis genomen van de vraag van CoorMulti om een advies te verstrekken in het kader van de aanvang van de werkzaamheden van de Open-ended Working Group binnen de Human Rights Council “to explore the possibility of elaborating an optional protocol to the Convention on the Rights of the Child to provide a communications procedure complementary to the reporting procedure under the Convention”.

Het NCRK-Bureau is verheugd met het unanieme besluit van de CoorMulti om de Human Rights Council een Belgisch principe-akkoord met de idee van een nieuw communicatiemechanisme betreffende het IVRK over te maken. In dat kader zal België aandringen op de voorafgaande behandeling van onder meer de vragen die in onderstaand expertenadvies worden behandeld.

Gezien het belang van de materie wenst het NCRK-Bureau in dit stadium vooralsnog geen uitspraak te doen over het volledige advies zoals hieronder weergegeven. Meer bepaald de vraagstelling rond de procesbekwaamheid van minderjarigen en de mogelijke uitbreiding van het beoogde mechanisme tot een collectieve communicatieprocedure verdienen nader te worden uitgewerkt.

Het NCRK-Bureau heeft daarom beslist om in dit stadium de CoorMulti te verzoeken om het expertenwerkgroep-advies over te maken aan de Belgische permanente vertegenwoordiging in Genève, met evenwel als bijkomende toelichting dat het advies aangaande beide genoemde thema's voorlopig niet wordt gevolgd en het voorwerp zal vormen van verdere besprekingen binnen de NCRK, waarin onder meer alle overheden vertegenwoordigd zijn. ,Gezien de cruciale rol die beide vraagstellingen ongetwijfeld vervullen in het kader van de komende besprekingen verzoekt het NCRK-Bureau de Belgische delegatie om tijdens de eerste werksessie van de open-ended-working-group aan te kondigen dat deze twee thema's een expliciete plaats op de agenda van de besprekingen verdienen.

Het NCRK-Bureau

Bijlage 8: Activiteiten Commissie

1. Organisatie van vergaderingen

A. Plenaire zittingen 09 februari 2009 en 19 november 2009

B. Werkgroepen

Werkgroep 'Coördinatie van gegevensverzameling – OPSC en intrafamiliaal geweld': 04 mei 2009, 21 september 2009, 28 oktober 2009

Werkgroep 'Coördinatie van gegevensverzameling – jeugdbescherming en de opsluiting van minderjarige delinquenten': 11 mei 2009, 28 september 2009, 08 december 2009

Werkgroep 'Coördinatie van gegevensverzameling – armoede': 18 mei 2009, 26 oktober 2009, 02 december 2009

Werkgroep 'Coördinatie van gegevensverzameling – gezondheid': 19 mei 2009, 24 november 2009

Werkgroep 'Coördinatie van gegevensverzameling – NBM en andere minderjarige vreemdelingen zonder stabiel verblijfsstatuut': 26 mei 2009, 29 juni 2009, 05 oktober 2009, 25 november 2009

Werkgroep "Optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een communicatieprocedure": 06 oktober 2009

Werkgroep 'Betrekken van kinderen bij de werkzaamheden van de NCRK': 15 mei 2009, 20 oktober 2009

Werkgroep "Colloquium 20 jaar IVRK": 20 maart 2009, 16 september 2009, 09 november 2009, 10 november 2009

C. Bureau

12 januari 2009: bespreking van het ontwerp van OPSC-rapport, van het verloop van de voorstelling van het ontwerprapport en het ontwerp van huishoudelijk reglement in plenaire zitting; bespreking van het budget en de werkzaamheden van februari 2009 tot 20 november 2009; bespreking van de aanmaak van de website en het opstellen van het werkingsverslag 2007-2008.

27 januari 2009: bespreking van het ontwerp van huishoudelijk reglement en mededeling van het ontslag van Kinderrechtencoalitie en CODE uit het Bureau

30 januari 2009: bespreking van het ontwerp van huishoudelijk reglement

10 maart 2009: bespreking van het ontwerp van website voor de NCRK, oprichting van de subwerkgroepen 'coördinatie van de gegevensverzameling', bespreking van de algemene aanpak van de werkgroep 'betrekken van kinderen bij de werkzaamheden van de NCRK'

28 april 2009: bespreking van het ontwerp van website voor de NCRK, overlopen van het ontwerp van werkingsverslag 2007-2008, bespreking van de stand van zaken betreffende de realisatie van de doelstellingen voor de toekomst opgenomen in het IVRK- en OPSC-rapport, bespreking van de stand van zaken betreffende de werkgroepen 'coördinatie van de gegevensverzameling' en 'betrekken van kinderen bij de werkzaamheden van de NCRK'.

12 juni 2009: bespreking van de drie lopende werkgroepen binnen de Commissie ('betrekken van kinderen bij de werkzaamheden van de NCRK', 'Coördinatie van de gegevensverzameling' en 'optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een klachtenprocedure'), bespreking van het budgetvoorstel voor 2010 en van het programma van het Colloquium "20 jaar IVRK".

21 oktober 2009: bespreking van het werkingsverslag 2007-2008; bespreking betreffende het richten van een schrijven aan de regeringsonderhandelaars ter herinnering aan de doelstellingen voor de toekomst opgenomen in het derde periodiek rapport van België betreffende het IVRK en in het OPSC-rapport; bespreking van de werkzaamheden van de werkgroep "protocol bij het IVRK tot instelling van een communicatieprocedure", bespreking van de aanstelling van een National Focal Point voor de Raad van Europa betreffende kinderrechten, bespreking van de ontwerprichtlijnen van de Raad van Europa inzake integrale strategieën ter bescherming van kinderen tegen geweld, bespreking van het ontwerp van website en van de lopende werkgroepen.

2 december 2009: Evaluatie van het Colloquium en de plenaire zitting van 19.11.2009, bespreking van de agenda en presentatie van het IVRK en OPSC rapport te Genève, bespreking van de vervanging van de Franstalige ondervoorzitter, bespreking van de lopende werkgroepen.

D. Vergaderingen met Stemgerechtigde leden

27 januari 2009 en 30 januari 2009: bespreking met het oog op een huishoudelijk reglement

10 november: voorbereiding colloquium 19 november 2009

E. Vergaderingen op secretariaatsniveau

4 februari 2009: Overleg met enkele Commissieleden en kabinetsmedewerkers betreffende de bepaling van het ontwerp van OPSC-rapport die ingaat op de bevoegdheidsregeling voor de opvang van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen

6 februari 2009: toelichting op de interkabinettenvergadering van de Brusselse regeringen met het oog op de opvolging van de doelstellingen geformuleerd in het derde IVRK-rapport, Brussel

25 februari 2009: 12 maart 2009 en 8 mei 2009: Overleg met de kanselarij van de Premier met het oog op de oprichting van een website voor de NCRK.

23 september 2009: Overleg met het Belgisch Staatsblad omtrent de publikatie van het jaarverslag

15 oktober 2009 : Overleg met het Belgisch Staatsblad omtrent de publikatie van het jaarverslag

3 november 2009: Overleg met het Belgisch Staatsblad omtrent de publikatie van het jaarverslag

16 december 2009: Vergadering met de coördinatoren van de verschillende regeringen ter voorbereiding van de presentatie van het Belgische IVRK- en OPSC-rapport voor het V.N.-Kinderrechtencomité te Genève en van het sjabloon voor de presentatie van de tussentijdse realisatie van de doelstellingen voor de toekomst die zijn opgenomen in beide rapporten

2. Ontvangst van bezoekers

5 mei 2009: Jan Van Gils, Kind en Samenleving, overleg over methodieken om kinderen te betrekken bij de werkzaamheden van de Commissie

6 februari 2009: Overleg met de vertegenwoordigster van de Vlaamse Jeugdraad, Mevr. Barbara Poppe

3. Briefwisseling

- Informatieve nota betreffende het Belgische beleid ter bescherming via ICT van kinderen tegen seksuele uitbuiting. Nota op vraag van de FOD Buitenlandse Zaken ter bestemming van de Poolse autoriteiten.
- Antwoord op een vragenlijst van de Association francophone des commissions nationales des droits de l'homme (verenigt de Franstalige nationale mensenrechteninstututen), in het kader van diens onderzoek naar de rol van Franstalige nationale mensenrechteninstututen inzake sensibilisering en bescherming inzake kinderrechten.

Bijlage 9: Verslag houdende goedkeuring door de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind van het initieel rapport van België betreffende het facultatief protocol bij het I.V.R.K. inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie

1 Inleiding

Het ontwerprapport wordt voorgesteld.

De voorzitter brengt in herinnering dat het resultaat is van ruim overleg binnen de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind.

De adviserende Commissieleden die het maatschappelijk middenveld en het werkveld vertegenwoordigen, zijn in het kader van een werkgroep in dialoog getreden met vertegenwoordigers van meerdere in de materie bevoegde ministers die eveneens deel uitmaken van de Commissie.

Deze werkzaamheden zijn uitgemond in de formulering van aanbevelingen. De verschillende Belgische (deel-) regeringen hebben kennis genomen van deze aanbevelingen en hun akkoord verstrekt aangaande een groot aantal ervan. Deze zijn in de vorm van “doelstellingen voor de toekomst” opgenomen in het ontwerprapport.

Er volgt een bespreking van de onderlinge verhouding tussen de oorspronkelijke werkgroepaanbevelingen en de in het ontwerprapport opgenomen doelstellingen voor de toekomst.

2 Voorafgaande opmerkingen betreffende het ontwerprapport dat ter goedkeuring voorligt

a. Opmerkingen aangaande de rapportering sensu stricto

Dhr Johan Vangenechten, werkzaam in het Opvang- en begeleidingscentrum voor buitenlandse niet-begeleide minderjarigen en jongeren Minor-NDako vzw, die als expert deelnam aan de werkzaamheden van de werkgroep, betreurt dat “het rapport geen cijfers bevat van de Dienst Vreemdelingenzaken, Fedasil en/of de Dienst Voogdij met betrekking tot de registratie van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Deze cijfers zijn nochtans op de drie niveaus voorhanden, ook al blijkt dat ze niet overeenstemmen. Het verschil tussen de tellingen van de Dienst Vreemdelingenzaken en Dienst Voogdij bedraagt meer dan 400 kinderen. Dat betekent echter niet dat de registratiegegevens niet relevant zijn.

Door de data naast elkaar te leggen blijkt dat er minstens 240 kinderen die geregistreerd zijn als niet-begeleide minderjarige vreemdeling, niet opgevangen werden door Fedasil. Waar zijn die minderjarigen dan wel opgevangen? Hoeveel niet-begeleide minderjarigen verdwijnen er nog vóór een voogd is aangeduid?

Uit de gegevens blijkt ook dat 220 kinderen tussen 0 en 12 jaar werden geregistreerd door de Dienst Voogdij. Die kleinste kinderen komen niet in het netwerk van Fedasil terecht. Waar worden ze dan wel opgevangen? Indien een gezin zich aanbiedt om het kind op te vangen, welke procedure wordt er dan gehanteerd om de geschiktheid van dat gezin te bepalen? Wanneer is een kind van 0 jaar een vondeling en wanneer een niet-begeleide minderjarige?

Dit zijn elementaire gegevens die in het rapport ontbreken. De cijfers roepen nieuwe vragen op. Door ze niet te vermelden, kwamen belangrijke vragen niet aan het oppervlak.”

De voorzitter merkt op dat de afwezigheid van bepaalde cijfergegevens in het rapport mede te wijten is aan de vaststelling dat de cijfergegevens van de betrokken diensten niet altijd compatibel zijn. Deze vaststelling werd gemaakt tijdens de werkgroepvergadering, waarop de bevoegde diensten zijn uitgenodigd om over te gaan tot onderling overleg. Deze oproep heeft evenwel niet tot het gewenste resultaat geleid.

Deze gedeeltelijke verklaring neemt niet weg dat zij, eveneens alle aanwezige leden, het belangrijke genoemde neveneffect van het gebrek aan cijfers betreurt.

Op voorstel van de Voorzitter gaan de stemgerechtigde leden er dan ook mee akkoord om, uiterlijk tegen de voorstelling bij het VN-Kinderrechtencomité van het onderhavige rapport, in het kader van de toekomstige werkgroep “coördinatie van de gegevensverzameling ten behoeve van het Comité”, deze cijferproblematiek te behandelen.

Alvorens tot de goedkeuring van het rapport wordt overgegaan, worden bovendien nog enkele bijkomende wijzigingen aangebracht, op advies van bepaalde leden en met het akkoord van alle aanwezige leden.

Zo wordt de bevoegdheidsregeling inzake opvang van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen geherformuleerd op een wijze waarmee alle aanwezige leden akkoord kunnen gaan.

Ook wordt de verwijzing naar de vzw Sürya die informatiesessies over het werk van de vereniging (opvangcentrum voor slachtoffers van mensenhandel) organiseert, aangevuld met een verwijzing naar vzw Payoke.

Tenslotte wordt de verwijzing naar het samenwerkingsprotocol dat in het najaar 2008 tussen meerdere instanties is gesloten aangaande de problematiek van de verdwijning van minderjarige vreemdelingen, verplaatst naar de passage waar het geheel van samenwerkingsverbanden tussen overheidsdiensten en Child Focus wordt toegelicht.

b. Opmerkingen aangaande de doelstellingen voor de toekomst

Dhr Lucien Nouwynck, vertegenwoordiger binnen de Commissie van het College van Procureurs generaal, informeert de overige leden dat het niet vaststaat dat de doelstelling die de verfijning van de statistieken betreft, realistisch is. Niet alleen vergt ze een hele aanpassing van het informaticasysteem, waarvan de haalbaarheid moet worden nagegaan. Bovendien zijn sommige van de gevraagde gegevens (bv. leeftijd van de dader, of leeftijd van het slachtoffer in geval van internetpornografie) niet altijd bekend.

Tenslotte wordt een taalkundige verbetering aangebracht aan één van de doelstellingen voor de toekomst, waarvan de reikwijdte niet voor eenieder duidelijk was.

1 Goedkeuring van het rapport

De stemgerechtigde leden binnen de Commissie keuren het aldus gewijzigde rapport bij handopsteking goed.

De voorzitter wijst de leden erop dat deze goedkeuring verschillende doelstellingen voor de toekomst tot gevolg heeft waarvan de concretisering op transversale wijze zal worden opgevolgd door de Commissie alsook ongetwijfeld door elk Commissielid voor wat hem betreft. Het

secretariaat van de Commissie zal in eerste instantie een brief die de verscheidene doelstellingen in herinnering brengt, toezenden aan elke minister, elk voor wat betreft de punten die hem of haar aangaan. Er zijn, naast de genoemde werkgroep “coördinatie van de gegevensverzameling ten behoeve van het Comité”, regelmatige opvolgingen voorzien op het niveau van het secretariaat, in samenwerking met de kinderrechtencoördinatoren van elke entiteit.

2 Geen andersluidende meningen

Er worden geen andersluidende meningen vertolkt. Er bestaat consensus over het rapport. Een Duitstalige versie van het rapport wordt zo snel mogelijk ter beschikking gesteld van de Duitstalige Commissieleden en alle overige geïnteresseerde leden.

De vergadering tot goedkeuring van het initiële rapport van België betreffende het tweede optionele protocol bij het IVRK, aangaande verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie wordt afgerond.

Bijlage 10: Doelstellingen voor de toekomst opgenomen in het initieel rapport van België betreffende het facultatief protocol bij het I.V.R.K. inzake de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie

Algemene toepassingsmaatregelen

We brengen de hiernavolgende doelstelling voor de toekomst in herinnering die werd opgenomen in het derde periodiek rapport van België betreffende het IVRK randnr 102:

72. “Meerdere maatregelen, waaronder de aanstelling van een federale coördinerende kinderrechtenminister, zullen worden onderzocht met het oog op een nog betere coördinatie van het beleid aangaande kinderen dat op de verschillende federale departementen wordt gevoerd, onder meer in materies waarvoor een gemengde bevoegdheid geldt in hoofde van meerdere ministers (bv. niet-begeleide minderjarigen, mensen- en kinderhandel).

Daarenboven is de coördinatie op Europees niveau en op internationaal niveau van belang. België zal de uitwisseling van goede praktijken tussen de lidstaten van de Europese Unie trachten te intensifiëren en de integratie van de VN-principes betreffende kinderrechten in de Europese politiek promoten, zoals reeds op bepaalde wijzen gebeurt (opzetten van een Europees forum + aanneming van documenten met betrekking tot de rechten van het kind).”

73. De Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind zal de bevoegde overheden uitnodigen om de nodige initiatieven te nemen om:

- de samenwerking te verbeteren tussen de verscheidene instanties die verantwoordelijk zijn voor de sociale tenlasteneming van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (Fedasil, OCMW, verblijfcentra die worden georganiseerd of gesubsidieerd door de Gemeenschappen), om een hulpverlening te waarborgen die is aangepast aan de situatie van de jongere, en in het bijzonder de effectieve toegang tot de voorzieningen inzake bijzondere jeugdhulp en bijzondere jeugdbijstand.

- de doorstroming van mogelijke (niet eerder gedetecteerde) NBM-slachtoffers van mensenhandel van de algemene naar de gespecialiseerde opvang te bevorderen. Hiertoe zal de haalbaarheid worden nagegaan van een veralgemeende oprichting – zoals op sommige bevoegdheidsniveaus reeds gebeurt – van een netwerk van één medewerker per oriëntatie- en observatiecentrum van Fedasil (OOC) en één consulent per comité voor bijzondere jeugdzorg/de bevoegde conseiller de l’aide à la jeunesse, die voor elke minderjarige, een overleg waarborgt tussen de medewerker van het betrokken OOC, de voogd van de minderjarige, of bij gebreke daaraan een vertegenwoordiger van de Dienst Voogdij, en de consulent van het bevoegde comité voor bijzondere jeugdzorg/bevoegde conseiller de l’aide à la jeunesse, om samen te overleggen over de meest geschikte opvang, ter ondersteuning van de beslissingstaak die terzake aan de voogd toekomt.

74. De Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind zal het Bureau van de Interdepartementale Coördinatiecél ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel ertoe oproepen om:

- zo snel mogelijk over te gaan tot de uitvoering van alle punten van het nationaal actieplan inzake de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel, minstens binnen de deadlines vooropgesteld door dit actieplan;

- de opportuniteit en de modaliteiten na te gaan van een uitbreiding van de Interdepartementale Coördinatiecél met de vertegenwoordigers van de Gemeenschappen en Gewesten, betrokken bij

de problematiek van mensenhandel en mensensmokkel, alsook met mogelijke andere partners; een inventaris op te stellen met als doel op nationaal vlak tot een coherenter werking van alle bevoegde diensten te komen, zoals aangekondigd door het nationaal actieplan, met een bijzondere aandacht voor kindslachtoffers;

- een voorstel voor te leggen aan de Interdepartementale Coördinatiecel, tot oprichting van een werkgroep met alle actoren actief in de strijd tegen kinderhandel met het oog op het uitwerken van een draaiboek dat de samenwerking en uitwisseling tussen de betrokken actoren coördineert;
- de Interdepartementale Coördinatiecel te verzoeken erop toe te zien dat de operationalisering van de IAMM wordt gerealiseerd binnen de deadlines opgesteld door het nationaal actieplan;
- in samenwerking met de betrokken actoren, aan de Interdepartementale Coördinatiecel, een ontwerp voor te leggen van samenwerkingsprotocol tussen de politie, Fedasil en de gespecialiseerde opvangcentra, met het oog op het toelaten van een directe doorverwijzing van (mogelijke) slachtoffers van kinderhandel naar een gespecialiseerd opvangcentrum.

75. De Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind zal het beheerscomité van het IAMM ertoe oproepen om:

- na diens operationalisering, in een tweede fase, de haalbaarheid na te gaan van de oprichting van een samenwerkingsverband met de Gemeenschappen en Gewesten, opdat de gegevensuitwisseling algemeen zou worden bevorderd, niet enkel tussen de departementen van eenzelfde bevoegdheidsniveau (bv. politie en justitie), maar tussen alle actoren, op alle Belgische bevoegdheidsniveaus (ook bv. de actoren binnen de bijzondere jeugdzorg);
- de Interdepartementale Coördinatiecel een voorstel voor te leggen tot coördinatie van de gegevensverzameling en – uitwisseling tussen alle bij de strijd tegen kinderhandel betrokken diensten.

76. Alle bevoegde overheden zullen, op uitnodiging van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, de nodige initiatieven nemen om in alle statistieken inzake kinderhandel, kinderprostitutie en kinderpornografie (zowel op het niveau van de politie (de Algemene Nationale Gegevensbank), als op parket- en rechtbankniveau (griffie)), zowel de daders als de slachtoffers te vermelden, om de vattingscodes “kinderprostitutie” en “illegale adoptie” toe te voegen en de codes “leeftijd van het slachtoffer” en “leeftijd van de dader ” verplicht te stellen. Ook zullen statistieken worden bijgehouden aangaande veroordelingen en lopende zaken in het buitenland die een band vertonen met België.

77. De bevoegde overheid zal, op uitnodiging van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, het College van procureurs-generaal verzoeken om zo snel mogelijk te voorzien in een registratie op het niveau van het parket van Eupen.

Preventie van de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie

146. Onder de uitdagingen die momenteel opduiken, bevindt zich zeker ook de kwestie van het al dan niet censureren van bepaalde websites: op voorhand de toegang tot bepaalde sites verbieden, voortvarend maar reactief tussenkomen maar ook de mediaopleiding verbeteren en de ondersteuning van de ouders versterken voor een betere begeleiding van de jongeren.

147. De bevoegde overheden zullen, op uitnodiging van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, de detectie van kinderhandel optimaliseren door een systematische

informatie aan alle eerstelijnsactoren, politiepersoneel en personeel binnen de bijzondere jeugdzorg dat mogelijk met slachtoffers in contact komt, evenals alle personen die instaan voor de opvang en begeleiding van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, in het bijzonder de voogden. Daarnaast zullen de bestaande vorming en permanente vorming aan o.m. de gespecialiseerde onderzoekers mensenhandel en de grenscontroleurs binnen de politie, worden uitgebreid tot de referentiepersonen mensenhandel binnen de andere sectoren evenals tot de voogden die een signalisatiefunctie bij uitstek hebben, in het kader van hun permanente vorming.

Met het oog op een optimalisering van het beleid, zal de genoemde informatie tevens, op aanbevelen van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, systematisch worden verstrekt in het kader van de beroepsopleiding van alle professionelen die in contact komen met minderjarigen.

148. Op aanbeveling van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind zal worden overwogen om de toegang tot studietoelagen en tot onthaalklassen veralgemeend uit te breiden tot vermoedelijke en erkende slachtoffers van kinderhandel, ongeacht hun nationaliteit of administratief statuut, zoals dit op sommige bevoegdheidsniveaus reeds het geval is.

Om ongepaste schoolse oriëntatie binnen het secundair onderwijs van de Franse Gemeenschap te voorkomen, zal de mogelijkheid onderzocht worden om voor alle leerlingen op wie de regeling inzake onthaalklassen van toepassing is, indien nodig, een toelatingsattest vanwege de Integratieraad af te leveren.

Dit kadert binnen de algemene doelstelling om alle leerlingen die niet of onvoldoende de taal kennen waarin het onderwijs wordt verstrekt, toe te laten hun schoolcarrière aan te vatten of voort te zetten, met een slaagcijfer dat vergelijkbaar is met dat van autochtone leerlingen, mits een zekere tijd wordt besteed aan het verwerven van voldoende kennis van de onderwijstaal.

Ook de eerbied voor de gelijke kansen in de dagdagelijkse schoolrealiteit zal het voorwerp vormen van een onderzoek door de bevoegde autoriteiten. Op basis van dit onderzoek zullen de gepaste maatregelen genomen worden. Voorwerp van het onderzoek zullen o.a. zijn: de terugplaatsing naar een lagere graad bij gebrek aan schoolbewijzen en weigeringen van scholen om een jongere nog in te schrijven indien tijdens het schooljaar een overplaatsing naar een centrum in een andere streek is voorzOp het niveau van de maatschappelijke integratie zullen onder andere de premiereregelingen inzake maatschappelijke bijstand, evenals de regeling inzake gewaarborgde gezinsbijslag voor minderjarige moeders met kinderen, onder de loep genomen worden in het licht van het gelijkheidsbeginsel.

Om de permanente waakzaamheid voor discriminatie aan te scherpen, en meer algemeen, in het belang van deze kwetsbare groep, zal bovendien de opvang van slachtoffers van mensenhandel en niet-begeleide minderjarigen beter worden ingebed in het beleid door een overlegforum op het niveau van elke Gemeenschap te voorzien waar knelpunten kunnen worden aangekaart.

In het kader van een globaal beleid van sociale inclusie zullen de bevoegde overheden voldoende aandacht besteden aan risicosituaties, zoals die van personen van wie het verblijf in België precair is omwille van hun administratief statuut.

149. De bevoegde overheden zullen, op uitnodiging van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, laten overgaan tot een fenomeenonderzoek omtrent kinderprostitutie en de invulling van dit begrip door jongeren, en omtrent loverboys, met een bijzondere aandacht voor de situatie van Belgische kinderprostitu(e)es (m/v), met als focus seksuele uitbuiting, maar met aandacht voor de verscheidene verschijnings- en belevingsvormen, met als doel de preventie verder uit te bouwen.

150. In het kader van de strijd tegen kinderpornografie zullen de bevoegde overheden een wettelijk kader ontwerpen voor de toepassing van technologie ter blokkering van websites. Daarnaast zullen ook de overige door het nationaal actieplan aangekondigde initiatieven worden uitgevoerd.

151. Op uitnodiging van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, zullen de bevoegde overheden een partnerschap nastreven met de chatfora, met het oog op een scherpere controle van de toegang tot de fora. Bovendien zal elke chatsite worden gesensibiliseerd om op de homepage te verwijzen naar het nummer van de Kinder- en jongerentelefoon van de Vlaamse Gemeenschap (telefoonnummer 102), van de service « écoute-enfants » van de Franse Gemeenschap (telefoonnummer 103) en van de dienst 'Telefonhulp' van de Duitstalige Gemeenschap (telefoonnummer 108 voor volwassenen en kinderen).

152. De bevoegde overheden zullen het nodige in het werk stellen om naast de bestraffing van gebruikers van kinderpornografie hun instap in psycho-sociale begeleiding te bevorderen.

153. De bevoegde overheden zullen in de strijd tegen seksisme de responsabilisering en autoregulering van de toerismesector, die de professionelen binnen de sector toelaten om onderling druk uit te oefenen en ter zake goede praktijken te ontwikkelen. Een formeel verbod van elke medewerking aan reizen die gericht zijn op het uitoefenen van kinderprostitutie of mensenhandel, dringt zich evenwel op. In functie van de efficiëntie van de momenteel geldende wettelijke bepalingen, zal op elk bevoegdheidsniveau worden overwogen om een dergelijk verbod kracht bij te zetten. Deze oefening bevindt zich reeds in een gevorderd stadium op bepaalde bevoegdheidsniveaus.

Verbod op de verkoop van kinderen, kinderprostitutie en kinderpornografie en aanverwante vragen.

191. De jonge fenomenen van grooming en seksueel misbruik door middel van ICT, noodzaken tot een aanpassing van het Strafwetboek, met het oog op het beter bestrijden van deze fenomenen, onder meer om toe te laten dat ook situaties die eruit voortvloeien strafbaar worden gesteld, ook al heeft geen enkel direct contact tussen dader en slachtoffer plaatsgevonden. De bevoegde overheid zal hiertoe een wetgevend initiatief nemen.

Bescherming van kindslachtoffers

250. Aanbeveling 30.c29 van de 'concluding observations' van het VN-kinderrechtencomité bij het tweede periodiek rapport van België betreffende het IVRK, beveelt België aan om meer vrouwelijke agenten aan te nemen, ter bevordering van de communicatie en het contact met buitenlandse meisjes en vrouwen die in de prostitutie werken.

Momenteel is er in elke politiedienst een vrouw aanwezig die zorgt voor het eerste contact met vrouwelijke slachtoffers, al dan niet minderjarig, en die ook later bij hun verhoor aanwezig is.

Om het aantal vrouwen en allochtonen bij de politiediensten te verhogen, zijn verscheidene initiatieven genomen.

251. België heeft tot nu toe niet voldaan aan artikel 9.5 van het Facultatief protocol dat bepaalt dat de Staten alle passende maatregelen moeten nemen om de vervaardiging van materiaal, dat de in het Protocol omschreven strafbare feiten propageert, te verbieden. Dit betreft het propageren van:

het aanbod van diensten voor seksuele aard;

29 "Continue to recruit female police officers to improve communication and contacts with foreign girls and women working in prostitution."

de overdracht met winsttoegmerk van organen van het kind (artikel 3, 1ste lid, a),i),b) van het Protocol);

het onderwerpen van het kind aan gedwongen arbeid (artikel 3, 1ste lid, a),i),c), van het Protocol);

het als tussenpersoon onrechtmatig verkrijgen van toestemming voor de adoptie van een kind in strijd met de toepasselijke internationale juridische rechtsinstrumenten inzake adoptie (artikel 3. 1, a) ii) van het Protocol).

252. Het eerste element, met name reclame inzake “het aanbod van diensten voor seksuele aard”, dit betreft reclame specifiek gericht op minderjarigen of waarin gewag gemaakt wordt van diensten strekkende tot de prostitutie, ontucht en wangedrag van minderjarigen, wordt strafbaar gesteld op basis van artikel 380ter van het Strafwetboek.

De andere elementen werden echter nog niet strafbaar gesteld.

Teneinde te voldoen aan de verplichtingen uit het Facultatief Protocol zal de bevoegde overheid de noodzakelijke initiatieven nemen om zijn wetgeving aan te passen aan de internationale verplichtingen.

253. Daarnaast zullen de hiernavolgende doelstellingen voor de toekomst, die staan opgenomen in het derde periodiek rapport van België betreffende het IVRK, nrs 683 en 684 (zie ook het gelijkaardige nr. 657), worden gerealiseerd:

254. “De bevoegde overheden zullen er op toezien dat een voorstel van passende bijstand (medische en psychologische begeleiding) wordt geformuleerd ten aanzien van de slachtoffers van kinderhandel, kinderprostitutie of kinderpornografie op een wijze die overtollige tussenkomsten vermijdt. Ze zullen er tevens op toezien dat de politie, meestal de eerste ‘contactpersoon’, de regels aangaande informatie over het hulpverleningsaanbod goed toepast. Verder zullen de overheden er op toezien dat, in geval van verhoor, het kind bij voorkeur wordt gehoord volgens methodes die vermijden dat eenzelfde kind meerdere malen gehoord moet worden.”

Via het hanteren van de sociale kaart maakt de politie alvast werk van een efficiënte doorverwijzing.

255. “De bevoegde overheden zullen onderzoeken welke passende maatregelen genomen zijn om het fenomeen van verdwijningen van niet-begeleide minderjarigen tegen te gaan. Het hoge aantal verdwijningsberichten van deze categorie van minderjarigen is immers onrustwekkend en staat in sterk contrast tot het zeer lage aantal teruggevonden minderjarigen. Deze minderjarigen verkeren in een bijzonder kwetsbare situatie, wat hun risico op uitbuiting vergroot (zij kunnen bijvoorbeeld het slachtoffer worden van mensenhandel of in het prostitutiemilieu terecht komen)”.

256. Dit rapport vat meerdere realisaties samen tot voorkoming van secundaire victimisatie (cf. infra, nrs 219, 220, 221, 222, 223, 225, 231, 241 en 242). De goede praktijk die reeds bestaat inzake videoverhoor (audition vidéo-filmée) zal evenwel gesystematiseerd en geoptimaliseerd worden, in navolging van de algemene aanbevelingen die ter zake zijn geformuleerd in het kader van de analyse van de wetten van 1995 en enkele aanverwante instrumenten (DSB - <http://www.dsb-spc.be/doc/pdf/Evaluation-lois-1995.pdf>). Ook zullen de aanbevelingen inzake verhoor opgenomen onder de titels 5.1 en 12.2 van de Unicef Guidelines on the protection of child victims of trafficking en in het UNMIK-document « Let’s talk. Developing effective communication with child victims of abuse and human trafficking », ruim worden verspreid, met het oog op hun naleving.

257. Voor meer informatie omtrent initiatieven ter verbetering van de bescherming van slachtoffers, cf. supra, nrs 73, 74 en 75.

258. Bij de aangekondigde evaluatie van de nieuwe opvangwet, zal specifieke aandacht uitgaan naar minderjarigen, gezien hun specifieke situatie (specifiek onthaal van minderjarige slachtoffers en het voogdijsysteem dat de voogd en de mandaterende overheid de mogelijkheid biedt om zich tot één van de gespecialiseerde opvangcentra te richten opdat zijn pupil omkaderd zou kunnen worden en een beroep zou kunnen doen op de procedure mensenhandel-mensensmokkel). Bovendien zal de bevoegde minister deze specifieke evaluatie, op vraag van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, door externe onderzoekers laten gebeuren.

Daarnaast zal, eveneens op vraag van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, op alle betrokken bevoegdheidsniveaus, een evaluatie plaatsvinden van de verschillende opvangsituaties van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die zich buiten het klassieke opvangnetwerk bevinden.

259. De Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind nodigt de Interdepartementale Coördinatiecél ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel er in uitvoering van het nationaal actieplan inzake de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel, toe uit om, in overleg met de Gemeenschappen en Gewesten, over te gaan tot de finalisatie van het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de erkenning onder voorwaarden en de financiering van centra gespecialiseerd in de opvang van slachtoffers van mensenhandel, dat een oplossing zou kunnen aanreiken voor het plaatsprobleem en het probleem van verschillende interne kwaliteitsnormen. Deze uitnodiging omvat tevens de vraag om de bestaande centra die (vermoedelijke) slachtoffers opvangen in het kader van deze werkzaamheden te consulteren, ter waarborging van de specificiteiten die volgen uit het onderscheid tussen centra die uitsluitend slachtoffers opvangen en (open) centra die een ruimere groep jongeren opvangen.

260. De bevoegde overheden zullen, in het kader van de aangekondigde evaluatie na twee jaar van de omzendbrief van 26 september 2008 met betrekking tot de implementatie van een multidisciplinaire samenwerking betreffende de slachtoffers van mensenhandel en/of bepaalde ernstige vormen van mensensmokkel, overgaan tot een specifieke evaluatie van zijn werking ten aanzien van minderjarigen.

261. De bevoegde overheden zullen, voorafgaandelijk aan de terugkeer van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, systematisch een risk assessment laten uitvoeren, onafhankelijk van de aard (vrijwillig of gedwongen) van de terugkeer. Bij de terugkeer zal tevens systematisch worden samengewerkt met publieke instellingen en met NGO's (internationale en lokale) die in het land van terugkeer de kanalen kennen, in de mate van het mogelijke, volgens de situatie van de NGO's in het land. Indien een dergelijke samenwerking niet mogelijk is, zal de IOM systematisch bij de terugkeer worden betrokken. Bovendien zal de uitwisseling met de landen van herkomst worden geïntensifieerd, om een aan de jongere en zijn situatie aangepaste bescherming en zorg te waarborgen. Tevens zal erop toegezien worden dat de terugkeer kan plaatsvinden binnen een redelijke termijn.

Bijlage 11: Publicaties van de voorzitter en/of medewerkers van het NCRK-secretariaat

Sarah D'HONDT, "Uitdagingen met grote autoriteit voor het Belgische kinderrechtenbeleid: het rapport van mensenrechtencommissaris van de Raad van Europa Thomas Hammarberg", TJK 2009, afl. 4

Bijlage 12: Publicaties betreffende de NCRK

"Werkingsverslag van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind", Just News, december 2009.

Bijlage 13: Studiedagen, congressen en representaties

De Voorzitter en het Secretariaat van de NCRK gaven op volgende gelegenheden, studiedagen, congressen en in het kader van universiteitscolleges toelichting bij de werking van de NCRK:

9 februari 2009	Vierde plenaire zitting
17 maart 2009 Universiteit Gent	Gastcollege Kinderrechten, faculteit Rechtsgeleerdheid en Criminologie,
23 april 2009	Commission de la Santé, de l'Emploi et des Affaires sociales du parlement de la Communauté germanophone, Toelichting bij de werkzaamheden van de NCRK, Eupen
24 maart 2009	Audiëntie bij Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Mathilde
5 juni 2009	Koning Boudewijnstichting en Unicef België, Overlegvergadering Partners in de strijd tegen kinderarmoede, Brussel
11 juni 2009	DEI Belgique, Tweede module van de tweede cyclus van de "formation de formateur en droits de l'enfant", toelichting bij de activiteiten en opdrachten van de NCRK, Brussel
14 augustus 2009	Overleg met Vlaams Kinderrechtencommissaris Dhr Bruno Vanobbergen
22 september 2009	POD Maatschappelijke Integratie, Studiedag Nationaal Actieplan Sociale Insluiting, presentatie als expert in de workshop "kinderen in armoede", Brussel
19 november 2009	NCRK, vijfde plenaire zitting en Colloquium "20 jaar I.V.R.K. – Goede praktijken en uitdagingen voor België", Brussel

De voorzitter en het Secretariaat van de NCRK woonden ook volgende studiedagen, congressen, werkgroepen en voorstellingen bij om op de hoogte te blijven van onderzoek, wetgeving en ontwikkelingen:

Internationaal:

26 juni 2009	Universiteit Antwerpen, Expert meeting: "Children's Rights and Poverty", Centre on Inequality, Poverty, Social Exclusion & the City (OASes) and UNICEF Chair in Children's Rights, Antwerpen
8-9 oktober 2009	Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

(OHCHR), Congres 'Celebration of the 20th Anniversary of the Adoption of the Convention on the Rights of the Child', Genève

Nationaal:

- 17 februari 2009 NICC, leescomité onderzoek betreffende het gebruik van het centrum "De Grubbe" te Everberg, Brussel
- 26 februari 2009 Academische zitting Unie van jeugdadvocaten, Provinciehuis Antwerpen
- 02 maart 2009 Vergadering groupe permanent de suivi CIDE, OEJAJ, Communauté française, Brussel
- 25 maart 2009 CJEF, "Yes, Youth can!", consultatie van jongeren door CJEF aangaande duurzame ontwikkeling en klimaat, Brussel
- 11 maart 2009 Centre de Recherche Innocenti en UNICEF België, Rondetafel: « L'accueil et l'éducation de la petite enfance : un levier pour réduire les inégalités des chances », Brussel
- 19 maart 2009 Koning Boudewijnstichting, "Scholing van romakinderen: ouderen aan het woord", Brussel
- 23 - 24 maart 2009 Dienst voor het Strafrechtelijk Beleid, congres jeugddelinquentie "Op zoek naar passende antwoorden", Brussel
- 30 maart 2009 Vlaams Agentschap sociaal-cultureel werk voor jeugd en volwassenen, Vergadering Reflectiegroep Vlaams jeugdbeleid en kinderrechtenbeleid, Brussel
- 22 april 2009 Vergadering groupe permanent de suivi CIDE (met toelichting door de NCRK-voorzitter bij het actieplan dat is aangegaan naar aanleiding van het derde wereldcongres tegen seksuele uitbuiting van kinderen en adolescenten in Rio de Janeiro in november 2008)
- 22 april 2009 Stichting Samilia en Centrum voor gelijkheid van kansen en voor Racismebestrijding, Colloquium "Mensenhandel", Brussel.
- 28 april 2009 Viering tiende verjaardag OEJAJ
- 12 mei 2009 Kinderrechtencoalitie, Open forum Kinderrechtencoalitie "Beeldvorming over kinderen - Kinderen als autonome consumenten en participatie als sleutel voor een positieve beeldvorming", Gent
- 14 mei 2009 Symposium Postgraduaat Psychodiagnostiek rond het thema RE(B)T, (Rational Emotive Behavior Therapy), Katho, Kortrijk
- 3 juni 2009 Centrum voor Migratie en Interculturele Studies, Studiedag "jongeren zonder papieren", Antwerpen
- 9 juni 2009 Agentschap sociaal-cultureel werk voor jeugd en volwassenen, Vergadering Reflectiegroep Vlaams jeugdbeleid en kinderrechtenbeleid, Brussel
- 9 juni 2009 CoorMulti-overleg ter informatie over het initiatief van Slovakije, gericht op het voorzien van een Additioneel Protocol aan het Kinderrechtenverdrag waarbij een communicatie- en klachtenmechanisme wordt ingesteld
- 7 juli 2009 CoorMulti-overleg betreffende de aanwijzing van een nationaal aanspreekpunt voor de acties van de Raad van Europa betreffende kinderrechten en de uitroeiing

van geweld tegen kinderen (geen overeenkomst bereikt), betreffende de ontwerprichtlijnen van de Raad van Europa voor de uitwerking van geïntegreerde nationale strategieën betreffende geweld tegen kinderen (advies NCRK integraal aangenomen), steun aan de oprichting van een expertenwerkgroep binnen de NCRK dat een advies zou formuleren m.b.t. de voorafgaande vragen die door de open-ended-working Group zouden kunnen worden behandeld en informatie over de organisatie door de NCRK van een colloquium op 19 november 2009 ter gelegenheid van 20 jaar IVRK

24 september 2009 Agentschap sociaal-cultureel werk voor jeugd en volwassenen, Vergadering Reflectiegroep Vlaams jeugdbeleid en kinderrechtenbeleid, Brussel

16 oktober 2009 UNICEF- leerstoel kinderrechten aan de Faculteit Rechten, Universiteit Antwerpen, Centrum voor de Rechten van het Kind, Universiteit Gent en Departement sociaal-agogisch werk van de Hogeschool Gent, “Kinderrechten: springplank of struikelblok: ‘kinderrechten en armoede’”, Gent

13 november 2009 UNICEF- leerstoel kinderrechten aan de Faculteit Rechten, Universiteit Antwerpen, Centrum voor de Rechten van het Kind, Universiteit Gent en Departement sociaal-agogisch werk van de Hogeschool Gent, “Kinderrechten: springplank of struikelblok: ‘kinderrechten en migratie’”, Antwerpen

24 november 2009 CoorMulti-overleg ter voorbereiding van het Belgisch standpunt voor de eerste zitting van de open werkgroep die de mogelijkheden dient na te gaan van een Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, teneinde een openbare communicatieprocedure in te stellen. Voorstelling van het NCRK-expertenadvies.

04 december 2009 Vergadering Groupe permanent de suivi CIDE, OEJAJ

09 december 2009 OEJAJ, Seminarie « Les obligations des états parties qui découlent de la CIDE » (De verplichtingen die voor verdragsstaten voortvloeien uit het IVRK)

Bijlage 14: Inventaris (niet-exhaustief) van activiteiten in het kader van de nationale dag voor de rechten van het kind en tevens twintigste verjaardag van het IVRK

Naast de hierna genoemde initiatieven organiseren talrijke scholen en jeugdhuisen symbolische acties.

DATES / DATA	ORGANISATI(ON)(E)S	ACTIVIT(ÉS)(EITEN)
9/10, 16/10, 13/11 en 27/11	Universiteit Gent, de UNICEF-leerstoel kinderrechten aan de Universiteit Antwerpen en de Hogeschool Gent	❖ Postacademische vorming Kinderrechten "Kinderrechten: springplank of struikelblok?"
3/11 – 15/11	Ligue des droits de l'homme	❖ Formation : état des lieux des droits de l'enfant en Belgique. Les compétences d'animation ont été travaillées et les bonnes pratiques en matière de droits de l'enfant, échangées. DEI Belgique francophone a participé à la formation à titre d'expert (www.liguedh.be)
4/11	CIEP, ATD Quart Monde, CODE	❖ Une conférence débat de Marie Cécile Renoux sur son ouvrage « Réussir la protection de l'enfance avec les familles en précarité », autour de la question : comment sortir de la logique qui conduit trop souvent notamment dans des situations de grande pauvreté, à priver l'enfant de relations vitales avec ses parents ? (www.atd-quartmonde.be)
4 /11	Vlaamse Jeugdraad	❖ De Vlaamse Jeugdraad nodigt jongeren uit: Ken jij je rechten? Internationale verdragen uitgeklaard (www.vlaamsejeugdraad.be).
07/11	Plan Belgique	❖ Parcours – découverte interactif sur la violence et sur les droits de l'enfant. Des ateliers ludiques ont été proposés à l'attention des enfants (www.planbelgique.be).
8/11 – 29/11	Stedelijk museum en stedelijke jeugddienst Sint Niklaas	❖ Project sinterklaasarbeid vroeger en nu. Workshop in het stedelijk museum omtrent kinderarbeid (http://musea.sint-niklaas.be).

16 / 11	Gezinsbond en Steunpunt Jeugd	❖ Nitrox Studiedag 'Mama laat mijn handje los'. De studiedag biedt een combinatie van informatieve sessies en actieve deelname aan discussies in werkgroepen, begeleid door deskundigen (http://steunpuntjeugd.be/kalender/detail/3131).
17/11	Kind en Gezin	❖ Filmvoorstelling 'le premier cri' Deze film, geregisseerd door Gilles De Maistre, wordt vertoond aan de Kind en Gezin medewerkers in zaal Matteo van de Kind en Gezin-Academie. 'Le Premier Cri' gaat over de beleving en de realiteit van zwangerschap en bevalling over de hele wereld. Meer informatie: http://www2.disney.fr/FilmsDisney/lepremiercri
17 / 11	Kinderrechtencoalitie	❖ Slot Open Forum inzake beeldvorming over kinderen en jongeren afsluiting door KRC & minister Smet (www.kinderrechtencoalitie.be).
18 / 11	Kinderrechten-commissariaat	❖ Bruno Vanobbergen, Vlaams kinderrechtencommissaris stelt het jaarverslag 2008-2009 voor en het beleidsplan 2009-2014 voor om 12u in de Schelp van het Vlaams Parlement.
18/11	Unicef - 'What do You Think'	❖ Présentation du rapport des enfants et des jeunes pour le Comité des droits de l'enfant de l'ONU + exposition interactive pendant laquelle des jeunes (pour la plupart vulnérables) ont donné leur opinion via des travaux en groupe, Parlement fédéral, à 14h30 (www.unicef.be).
19/11	Ligue des droits de l'homme	❖ Un midi de rencontre-débat sur les droits de l'enfant (www.liguedh.be).

19/11	Vlaamse Scholierenkoepel	❖ Ludieke actie op Scholieren liggen wakker van hun rechten. De actie vindt plaats na schooltijd in het Sint-Niklaas instituut van Anderlecht. Van 'rechten op school'-quiz tot een slaapzakgesprek met minister van onderwijs Pascal Smet en Kinderrechtencommissaris Bruno Vanobbergen. Meer informatie: www.vsknet.be .
19/11	BZN Atlas	❖ Jongerentheater + lezing omtrent de werelddag tegen kindermis-handeling, het kind slachtoffer van gezinsgeweld.
19/11	JIP Brakel en Zottegem, JAC Geraardsbergen en Oudenaarde en de preventiewerking van CAW Zuid-Oost-Vlaanderen en In Petto	❖ Vorming 'Op eigen benen' in PAC Zuid. een uitdagende spelvorm en infobrochure ontwikkeld die jongeren bewust en kritisch leert omgaan met de hindernissen op weg naar zelfstandig wonen. (Provinciale jeugddienst oost-vlaanderen)
19/11	Commission Nationale pour les Droits de l'Enfant	❖ Colloque 20 ans CIDE – bonnes pratiques et défis pour la Belgique. Le colloque s'est tenu de 11h -18 h. dans la Salle de Congrès de la Maison des Parlementaires, Rue de Louvain 21, 1009 Bruxelles.
19/11	Kinderrechtenhuis Alken, gemeente Heusden-Zolder en het departement Sociaal Agogisch Werk van de KHLim	❖ Studiedag 'tussen moeten en mogen. Een terug- en vooruitblik op het 20 jaar bestaan van het kinderrechtenverdrag' (http://www.heusden-zolder.be/product/1568/default.aspx?_vs=1_n).
19/11-20/11	Defence for Children International	❖ 2 day seminar on the right of the child to be heard and participate for children in conflict with the law in Switzerland, Geneva. Meer informatie: anniversary@dci-is.org
20/11	Le conseil de la Jeunesse de la Communauté française	❖ Le Conseil a consacré son trimestriel JEF aux 20 ans des droits de l'enfant.

20/11	Le ligueur	❖ Le ligueur de la semaine du 20 novembre a donné la parole à des jeunes sur la question des droits de l'enfant (http://leligueur.citoyenparent.be/).
20/11	European Union	❖ Celebration of the 20th anniversary of the Convention on the Rights of the Child (Stockholm) The conference has three overall themes: the application of the Convention in the Member States, children and young people's use of new media, and the possibilities for parents to combine work and family life from a child rights perspective.
20/11	Klasse voor ouders	❖ Publicatie artikel over 'Hoe thuis omgaan met rechten van je kind' ❖ Klasse voor Leerkrachten: kort bericht in de nieuwsrubriek over de 20ste verjaardag van het IVRK ❖ Klasse voor Leerkrachten en Klasse voor Ouders zijn maandelijkse tijdschriften, met elk ook een website en nieuwsbrief.
20/11	Het Agentschap voor Onderwijscommunicatie	❖ Brengt een gids voor leerlingen in secundair onderwijs uit met daarin 99 vragen en antwoorden over rechten en plichten.
20/11	MAKS	❖ Tijdschrift bedoeld voor jongeren in de 2de graad secundair onderwijs, besteedt in een speciale bijlage aandacht aan tien vragen uit de Gids (zie hieronder), er is tevens een publicatie van een interview met de Vlaamse Scholierenkoepel.
20/11	Ligue des droits de l'homme et Samarcande	❖ Une émission radio publique Samar'ondes- totalement prise en charge par les jeunes- sur la protection de la vie privée des jeunes sur Internet, en lien avec les articles de la Convention.

20/11	Plan Belgique	❖ Evènement avec 2 écoles primaires bruxelloises concernant la violence à l'égard des enfants
20/11	Unicef	❖ Conférence de presse: présentation de la publication annuelle d'UNICEF "The State of the World's Children"
20/11	Vlaams Kinderrechten-commissariaat en de Franstalige Délégué Général aux droits de l'enfant	❖ Participatief kinderrechtenfeest op de scholen De Leidstar en Trivoli te Laken Meer info: hilde.cnudde@vlaamsparlement.be
20/11	Leerkrachten Noord – Zuid Limburg	❖ Clubdag met workshops rond kinderrechten in het KATE Leopoldsburg van 13.30-18.00.
20/11	Ligue des droits de l'homme, des associations bruxelloises et les asbl Synergie 14, Aicha, EXIL et Deuil	❖ Exposition photos des jeunes migrants (www.Liguedh.be).
20/11	Gent	❖ Kinderrechtendag (www.vredeshuis.be)
20/11	Provinciale Hogeschool Limburg – opleiding Creatieve Therapie	❖ Studiedag Interculturele Beelden met een verhaal. thema: communiceren met kinderen en jongeren zonder papieren
20/11	Kind & Gezin	❖ Kinderrechtendag: Centrale gast op de Kinderrechtendag is schrijver en dichter Bart Moeyaert. Zijn gedicht 'Klein' gaat over de rechten van het kind. Bart Moeyaert brengt het verhaal van het gedicht en van zijn jeugd. Het gedicht van Bart Moeyaert wordt gedrukt op een canvasdoek die permanent wordt opgehangen in de 'Davina-zaal'.
20/11	Bibliotheek Kuurne	❖ Start van het Project 'Recht op boeken' en de voorleesweek

20/11- 15/01	Unicef en o.a. Kind & Gezin	❖ De Zuilententoonstelling bevat in totaal 79 zuilen die geschilderd zijn door de leerlingen van de Kunstacademie Hasselt. De zuilen brengen het beeld van de beleving van kinderrechten door jonge kunstenaars. De volledige tentoonstelling staat momenteel in het Justitiepaleis Antwerpen en een gedeelte komt van 20 november tot 15 januari naar Kind en Gezin. Na de tentoonstelling bij Kind en Gezin vertrekken de zuilen naar het justitiepaleis te Brussel. De tentoonstelling wordt gratis ter beschikking gesteld door Unicef.
20/11	Kind & Gezin	❖ Het team Diversiteit en Kinderrechten binnen de entiteit Domeinoverschrijdende Kennisopbouw schrijft artikels voor publicatie op de website van Kind en Gezin, in De Schakel (tijdschrift voor personeelsleden) en in De Draad (tijdschrift voor kinderopvang).
22/11	Kinderrechtenhuis Alken, gemeente Heusden-Zolder en het departement Sociaal-agogisch Werk van de KHLimburg	❖ Verjaardagskinderfeest : kinderfeest met optreden van Knetter, een kinderfuif en de luisterlezerbus in CC Muze (http://www.heusden-zolder.be).
24/11	Antwerpen	❖ Onderwijsdag voor cultuur. Studiedag wegwijs in onderwijs. van 9u tot 16u in het Open Onderwijshuis, Lange Gasthuisstraat 29, 2000 Antwerpen www.antwerpen.be/onderwijs .
26/11	Badje	❖ Un midi de parcours – découverte sur la transmission de divers outils pédagogiques liés aux droits de l'enfant (www.badje.be).
27/11	Universiteit Gent, de UNICEF-leerstoel kinderrechten aan de Universiteit Antwerpen en de Hogeschool Gent	❖ Universiteit Gent, de UNICEF-leerstoel kinderrechten aan de Universiteit Antwerpen en de Hogeschool Gent
26/03/10	Kuurne	❖ Afsluitingsmoment van het Project 'Recht op boeken'. De kinderrechtencommissaris verzorgt er een toespraak. Weldra meer informatie over het programma.

03/10	Stichting Lezen	❖ Jeugdboekenweek 2010: Recht op boeken! 13 tot 28 maart 2010. De Jeugdboekenweek gaat over 'recht op een boek' en wordt gekoppeld aan 20 jaar kinderrechten. De startdag is op 13 maart (2010) in het Vlaams Parlement.
26/04/10	Lanaken	❖ Slotmanifestatie bibliotheek De bibliotheek van Lanaken startte reeds op 20 oktober 2009 rond met zijn project rond kinderrechten. De slotmanifestatie (13.15 uur) vindt plaats in het Cultureel Centrum te Lanaken met een toespraak van de kinderrechtencommissaris info: gaby.vranken@bibliotheek.be